

Ankara Kimin Çöplüğüdür?

Çöpün Kokusu Uzaktan da Hoş Gelmiyor

Mamak Çöplüğü'nün yanı başında 500 ton/gün kapasiteli "geri kazanım ünitesi" kurulmuş. Firma bu üniteyi kurarken Çevre ve Orman Bakanlığı'nın Yönetmeliklerini göz önünde bulundurmayarak karışık gelen evsel atıktan ayrıştırma sistemi yapmaktaymış. Modern katı atık yönetiminde evlerden ayrı toplama sistemi oluşturmadan veya geri kazanım amaçlı transfer istasyonu kurulmadan böyle bir tesisin kurulmaması gerekliyimş. Önemli bir dip notla tesiste toplanan atığın yalnızca 500 tonun ayrıştırıldığını geri kalan 4500 tonun ise hiçbir işleme tabi tutulmadan depolandığını belirtiyor. / Petek Çiftçi -s. >> 16

Çöpte Lider, Geri Dönüşümde Yaya

Ankara'da bir günde yaklaşık 5 bin, İstanbul'da ise 15 bin 500 ton evsel atık üretiliyor. Başkent'te kişi başına düşen atık miktarı kışın 1,14, yazın da 0,97 kilogram olmak üzere ortalama 1.05 olarak gerçekleşiyor. Çevre Bakanlığı'nın yayınladığı verilere göre bu atığın en az % 20'si pet şişe, karton, teneke gibi ambalaj atıklarının oluşturuyor. s. >>24

"İçinde Biz de Yanalım"

Giravi Aşireti'nin çocukları, Hakkârî'nin Kotranis Köylüleri, eğer birisi onlara başlarını bir gün evlerinin tam karşısına düşen Çiyayi Gole Dağı'ndan daha yükseğe, Ankara'nın çöp bidonlarına sokacaklarını, uzaktan gördükleri tanıdık sima uzaklaşınca kadar da utançtan çıkaramayacaklarını söyleseydi, o kişiye hemen orada bir mezar kazarlardı abartısız. / Oktay İnce - s.>>15

Akıllı Şehirler: Kentli İnsan Sosyal Olmaya Çalışan Hayvan
Özsel Beleli, >> s.2

Ankara'nın En Siyasi Sempti:
Karşıyaka Mezarlığı
Besim Can Zırh, >> s.4

Hopa Bir İsyan Türküsüdür!
Yaşar Seyman, >> s.6

Tiyatroma Dokunma!
Sibel Durak >> s.8

Bir... Sineması Vardı,
Artık Yok...
M. İhsan Doğan, >> s.20

Ankara'nın Çarşıları ve AVM'ler Nereden Nereye?

Ankara alışıkır bu tür çarşıları on yıllardan beri. En azından yarım yüzyıldan fazla zamandan beri pasajları vardı onun. Bu çarşı kültürü ile aynı şey değil ama AVM çarşı kültürü de oluştu bir-kaç on yıldan beri.

Akın Atauz, >> s.7

Örgütlü Sendika Greve Yattı

Çankaya Belediyesi'nde örgütlü olan DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası ayağa kalkmış durumda. CHP Ankara İl Kongresi'nin ardından partinin değişen pozisyonunu fark eden sendika taşeronlaşmaya karşı mücadele başlattı. 1500 üyeli sendikanın yöneticileri çıplak ayakla 8 kilometre yürümüşü. Süresiz açlık grevi ise 24 Mayıs'ta başladı.

Eren Aksoyoğlu, >> s.2

Ankara'da Çalmak Zor İki Gözüm

Başlık, Zuhal Olcay'ın şarkısından mülhem. Hani o güzel Vedat Sakman bestesi: "Ankara'da aşık olmak zor iki gözüm..." Sadece aşk değil, her şey Ankara'da daha farklı. Ankara "zor" bir şehir çünkü: Bir yandan küçük, rahat, ucuz, dostlukları ve kitapçıları güzel ama diğer yandan katlanılmaz. Çünkü gri. ...
Murat Meriç, >> s.18

"Sinan"a Saygısızlık!

Ankara'da Mimar Sinan'a ait bir yapı olduğu pek bilinmese de, 1565-66 yıllarında inşa edilip günümüze ulaşan Cenab-ı Ahmet Paşa Camisi şehirdeki tek Mimar Sinan eseridir. Güvercinlerle dolu ağaçlı avlu içindeki tek kubbeli sade bir yapı olan cami, Ulucanlar Caddesi üzerinde .
Enver Arcak, >> s.24

DOSYA

Atık Kağıt İşçileri ve Geri Kazanım, >> s.10

Örgütlü Sendika Çankaya Belediyesi'nde Greve Yattı

Eren Aksoyoğlu/ Fotoğraflar: Taylan Bektaş

Çankaya Belediyesi'nde örgütlü olan DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası ayağa kalkmış durumda. CHP Ankara İl Kongresi'nin ardından partinin değişen pozisyonunu fark eden sendika taşeronlaşmaya karşı mücadele başlattı. 1500 üyeli sendikanın yöneticileri geçtiğimiz ay çıplak ayakla 8 kilometre yürümüşü. Süresiz açlık grevi ise 24 Mayıs'ta başladı.

Sendika yöneticileri geçtiğimiz ayın sonlarında CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu ile görüştüler. Hassas dengelerin olduğu Çankaya Belediyesi'nde taşeronlaşmaya ve özelleştirmeye karşı mücadele eden sınıfın haklarını alması için direnişe geçtiler. Genel-İş'in çıplak ayak eyleminin hemen arkasından belediye başkanı Bülent Tanık çalışanlarına bir bildiri dağıttı. Bildiride birlik ve beraberlik vurgusu yapıldı. Herkes belediyenin yeni hamlesini merak ettiği sırada Gazete Solfasol, Çankaya Belediyesi'nde örgütlü Genel-İş Sendikası Ankara 1 Nolu Şubesi'nin Sekreteri Ozan Ergün Doğan'la görüştü.

"Biz istemeye istemeye bunu yapıyoruz. Ancak 1500 üyenin olduğu bir sendikadan söz ediyoruz. 1500

de o noktadaydı. Zira daha sonrasında da kamuoyu önünde bağlı bulundukları CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'nun taşeronlaşmaya karşı olduğunu biliyorduk. Kendisiyle bu noktada önce temizliğin devşirilmesini konuştuk. Biz kamunun işini kamu yapsın istiyorduk. Esasen bizlerin olan belediye kaynaklarının bir yere peşkeş çekilmesinin durdurulmasını istiyorduk. Seçimden 45 gün önce çok büyük noktada mutabakata da vardık. Hatta o gün 3 tane televizyon programına katıldı Belediye Başkanı Tanık. Orada da bize vereceklerinin beyanını verdi. Ardından belediyede koordinasyon toplantılarına katıldık, 6 ay kadar da o sürdü. Bazı bölgelerin devşirilmesi için mutabakat sağlandı. Çankaya'nın yaşayan nüfusunun en yoğun olduğu bölgelerde taşerondan geri döndü.

işimiz olmayan birçok şeyde yardımcı olduk. Müteahhit ise sadece parasını aldı. Ardından güvenlik hizmeti adı altında 159 tane personel alındı. Bizim zaten taşeron anlamında bir mide bulantımız da vardı. Buralarda örgütsüz, bitik durumda çalıştırılan taşeron firmaya mahkum arkadaşlarımız var. Bunun arkasından Sakarya Caddesi'ndeki Emek Hizmet Binası alındı. Takdirle karşıladık, sevindik. Alnımızı, başımızı koyduk. Bütün ağır ve pis işlerini işçilerimiz yaptı. Bütün duvar yıkımlarını, tesisat, elektrik, kapı, pencere, boya, badana... Orası da 22 Mayıs'ta bütün işleriyle birlikte taşerona veriliyor. Biz belediyenin işine müdahale ediyor gibi görüyoruz birilerine göre. Ancak bunun adına müdahale denmez, bunun adına sendikacılık denir. Biz belediye ile bunları

üyeden de sorumluyuz. Siyasi partiyi gözetmek zorunda da değiliz." "30 Nisan'da temizliğin ve çeşitli birimlerin taşeronlaştırılma girişimine karşı belediyeyle karşı karşıya kaldık. Belediye yönetimiyle de bu tarihe kadar iyi gibi görünüyorduk. Sınıfımızın siyasal tercihleri, buradaki iş barışı vb nedenden dolayı belediye yönetimi ile zaten bir mutabakat halindeydik. Bu mutabakat seçimlerden 45 gün önce Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık'la sendikamız arasında varılan bir mutabakat vardı. Bir önceki dönem tahrip edilen, taşeronlaştırılan, ekonomik anlamda zaafa uğratılan bir belediye vardı ve çalışan bizler sıkıntıdaydık. Bizim o süreçte bazı şartlarımız vardı. Bunlardan en önemlisi taşeronlaştırmadan geri dönülmesiydi. Kendi siyasal tercihleri

Bu, yazılı değil, kamuoyunun gözü önünde sözlü mutabakatlara oldu. Çıkan metinler manevi metinlerdir. Bugüne kadar bu metinlerle yürüdük. Tabi bu süreçte çok sorunlar da oldu. Belediye Başkanı Tanık göreve geleli 2,5-3 yıl oldu. Park Bahçeler Müdürlüğü işlerini taşerona vermeye başladı. Ardından Yapı Sanatlar Müdürlüğü'nde de çok ciddi marazlı işlere imza atıldı. Karanfil ve Konur Sokak'taki işler müteahhitlere verildi. Müteahhit kaçtı, bizim işçilere yelek verildi. Karşı durduk. Ancak belediyedir, siyasal tercihlerdir, kendi işimizdir, ekmeğimizdir; daha da ileri götüreceğim, yuvamızdır, ailemizdir diye mutabakatımızı bozmadık. Dolayısıyla birçok müteahhite yapı, inşaat, tretuvar, kaldırım işi verildi. Ancak oralarda bizim işçilerimiz çalıştı. İhale şartnamelerine göre

ve daha fazlasını yaşadık ve bunlar güven kaybı yarattı. Amacımız belediye başkanını ve yönetimini yıpratmak değil. Biz taşeronsuz bir dünya yaratmak için, işçilerimiz ve sınıfımız için bir mücadele yürütüyoruz. Geçtiğimiz günlerde bir yürüyüş yaptık. 8 kilometrelik bir yürüyüş. Bu yürüyüşümüzü de çıplak ayaklı işçilerimiz yaptı. Bu eylem ses getirdi. Sınıfımız ve işçilerimizin geleceği için çözüm üretilene kadar eylemlerimize devam edeceğiz. Çünkü bu belediyenin işçileri gece 2'de, öğlen 3'te, akşam 7'de asfalt üretti ve dışarıya sattı. Kendine yakın olduğunu düşündüğü belediyeye de, fikren uzak olduğunu bildiği belediyeye de sattı. Yine bize ait olan belediyemize gelir sağladı."

AKILLI ŞEHİRLER

(Kentli) İnsan: Sosyal (Olmaya Çalışan) Hayvan

Özsel Beleli

Kentte yaşamak insanı yalnızlaştırabilen bir süreç. Hele de benim gibi yaşadığı kenti iki yılda bir değiştiren biriyseniz. Kentin sokaklarında, mahallelerinde tek başına kalakalmamak, yeni insanlarla tanışabilmek, farklı deneyimleri başkalarıyla paylaşabilmek aslında sürekli çaba ve emek gerektiren işler. Ve aslında ne kadar çaba ve emek harcansa da yan apartmanda dördüncü katta oturan kişinin tam da sizin gibi

İkinci Dünya Savaşı tarihine meraklı olduğumu ve kaç zamandır heves ettiğiniz Roman Jarymowycz'in son kitabını geçen ay okuduğumu bazen hiç de keşfedemeyebiliyor insan. Meetup ve Big Tent en yerelde, yani semt ve mahallelerde benzer ilgileri olan, belirli bir konu üzerinden beraber çalışmak veya birlikte bir şeyler yapmak isteyen insanların birbirlerini bulup sosyal ilişkiler kurabilmelerini kolaylaştıran internet siteleri. Diyelim yeni bir semte taşındınız ve kimseyi tanıımıyorsunuz; Meetup'a girip o semtte var olan tüm sosyal grupları görebilir, istediğine katılabilirsin. Eğer örneğin benim semtim Central Square'de yaşıyorsanız, tüm Meetup grupları deyince karşına salsa sevenlerden Rusça öğrenenlere, yeni dalga feministlerinden ekoseyyahlara sonu olmayan bir liste

çıkabilir. Ama diyelim ki böyle geniş bir listeye rağmen esas istediğin İkinci Dünya Savaşı tarihine ilgi duyanların kurduğu bir grubu bulamadın, işte o zaman hemen Meetup'tan kendi grubunu kurabilir, gelecek ay film festivalinde gösterilecek "The Unknown War (Bilinmeyen Savaş)" belgeseline topluca gitmek için bir etkinlik çağrısında bulunabilirsin.

Meetup'tan farklı olarak Big Tent başlangıç aşamasında olan grupların daha etkili bir şekilde organize olabilmelerine aracılık yapıyor; bir nevi yahoogroup veya googlegroup'un sonraki adımı gibi düşünülebilir. Big Tent bir yandan alt gruplar, grup anketleri, otomatik LCV gibi araçlarla grup yönetimini kolaylaştırıyor bir yandan da aidat, bağış gibi ödemeleri

internet üzerinden yapmayı mümkün kılarak bir taşla birkaç meseleyi çözmeyi sağlıyor. Bu şekilde insanların bir amaca doğru ortak çabaları ıvrır zıvrır idari işlerin çözülememesi veya çok zaman alması yüzünden sekteye uğramıyor. Meetup ve Big Tent ABD çıkışlı internet siteleri olmakla birlikte her ikisi de dünyanın dört bir yanına yayılmaya başlamış durumda. Kim bilir, bir sonraki Meetup grubunun Ankara'da kurulması belki de an meselesi. Geçen sayıdaki yazımda olduğu gibi Akıllı Şehirler'de bu ay da kentli insanı ve insan ilişkilerini merkezine koyan teknolojilerden bahsediyorum. Her zaman olduğu gibi görüşleriniz ve sizin karşılaştığınız uygulamalarla ilgili epostalarınızı bekliyorum. Adresim ozselbeleli@gmail.com

TOGO İşçi Sömürme Firması

Özge Altınyayla

Togo Cumhuriyeti diye bir yer vardır Afrika dediğimiz bölgede. Hani şu potansiyel işçi barındıran güzel, siyah insanların coğrafyasından. Endüstrisini de tekstile ve ayakkabıya dayandırır.

Togo Ayakkabı Firması vardır Ankara dediğimiz bir başkentte. Hani şu hak arayan işçiyi işinden edenlerin sektöründen. Ayakkabıda markalaştırmıştır üstelik ismini.

Aradaki yedi farkı bulmanızı istemeyeceğim elbette. Hoş istesem de o kadar fark bulmak imkânsızdır bu cümlelerde. Yalnız şu sıralarda bizim

yerli Togo'muz, markalaşmasını başka yönle çekmekle meşgul.

Eskişehir yolunu kullananlarınız varsa görmüştür o yol üzerindeki, bakanlıklarla çevrili olan, hani kocaman bir "TOGO" tabelasının sizi selamladığı

yerde, ODTÜ kapısının tam karşısında kamp kurmuş bir grup işçiyi. İşte o işçiler, çok büyük bir suç işlemişler. Gitmişler sendikalı olmuşlar, haklarını aramaya kalkmışlar. Bu suçu da işçiyi, işçiliğinden ederek cezalandırmış gözünü sevdiğim patron.

Haddini bilmez işçi de toplanmış, kamp kurmuş, açmış tabelasını, köle değiliz biz demiş. Bu yetmiyormuş gibi etraftan destekçi de edinmiş. Her geçen gün de büyümüş üstelik bu destek. Kendini bilmez işçiyi yola getirmek için polisler gözaltı

yapmışlar. Ama hiç akıllanır mı bu işçiler? Her gözaltından sonra daha da güçlenmişler, daha da çok çıkartmışlar seslerini. Öyle bir hal almış ki artık bu, bizim canım TOGO Ayakkabı Firması gitmiş, TOGO İşçi Sömürme Firması gelmiş. Belki de hiç yapamadığı reklamı, işçiyi sömürerek yapmış...

Yerli Togo ismini yabancı Togo'dan esinlenerek mi koymuş bilmiyorum. Ama o coğrafyanın imajını kendine bellediği ortada. 800 TL gibi, Türkiye şartlarında komik sayılabilecek bir maaşla işçiyi tüm gücüyle çalıştırarak kendi içerisinde küçük bir Afrika coğrafyası kurmuş zira. Üstelik işçinin en doğal hakkı olan sendikalaşma hakkını çok görüp, bu hakkını kullanan 35 işçiyi işinden ederek de

sürdürdüğü tutumunu tasdiklemiş.

Şimdi bu 35 işçi ve destekçileri 30 Nisan 2012'den beri haklarını ve işlerini geri almak adına belirttiğim yerde eylemdeler. Eylem yerine her gün başka başka ziyaretçiler geliyor. Son

günlerde birde bu ziyaretçilere üniformalı, joplu abilerimiz katıldı. Nedense bu ziyaretçiler daha da coşturdu eylemdeki işçiyi. Sanırım bu coşkunun da sebebi, joplu abilerin sömürülen işçinin sesini daha çok insana duyurmasını sağlamasından kaynaklanıyor.

Öyle görülüyor ki şu vaziyette bizim yerli Togo'nun içindeki küçük Afrika'nın çöküşü kaçınılmaz.

Eh ne diyelim, darısı sesini henüz duyuramamış diğer Afrikalıların başına...

Homofobi Karşıtı Buluşma

Ankara merkezli sivil toplum örgütü KAOS GL'nin 2006 yılından bu yana yerel, ulusal, ve uluslararası dayanışmacı örgütlerin desteğiyle düzenlemekte olduğu Uluslararası Homofobi Karşıtı Buluşma'nın yedincisi 20 Mayıs Pazar günü düzenlenen yürüyüşle tamamlandı. Biz de SolFaSol olarak KAOS GL'den Remzi Altunpolat'la birlikte yürüyüşe katıldık ve etkinlikler üzerine sohbet ettik. KAOS GL'nin 2003 yılında düzenlediği bir sempozyumla temelleri atılan Buluşma ilk olarak 2006 yılında Uluslararası Homofobi Karşıtları Günü 17 Mayıs'a sahip çıkmak üzere bir dizi etkinlik olarak düzenlenmiş. LGBT hareketinin sesini ve talepleri Türkiye'de duyulur hale getirmek üzere Buluşma kapsamında son üç yıldır Ankara dışındaki şehirlerde de çeşitli etkinlikler düzenleniyor. Örneğin bu yıl mart ayından mayıs ayına kadar bir döneme yayılan Buluşma 11 farklı şehirde düzenlenen onlarca etkinlikle devasa bir etkinliğe dönüşmüş durumda. Uçan Süpürge Film Festivali gibi aynı

döneme denk gelen kardeş etkinliklerle de etkileşime geçen Buluşmanın son iki yılda ise kapanış yürüyüşü yapıyor. Fakat, Remzi gelecek yıllarda böyle devam etmeyebileceğini, Buluşmanın değişken bir formata sahip olduğunu söylüyor. Bu yılki yürüyüşe Ankara'dan Pembe Hayat, Öteki Bisiklet ve Ankara'da yaşayan İranlı Mülteci LGBT'ler destek verirken İstanbul'dan Lambda İstanbul, Lubunya ve Almanya, Belçika, Rusya, Macaristan, Norveç ve Polonya gibi ülkelerden destekçi ve gözlemciler de katıldı. Kurtuluş Parkı'ndan Sakarya Meydanı'na kadar süren yürüyüşte olay çıkmazken kimi vatandaşlar yürüyüşçülere "Allah ıslah etsin," "Alayınız ipne" şeklinde tepki gösterdi. Sakarya Meydanı'ndaki şenlikli buluşmanın ardından ise geçtiğimiz aylarda mekandan dışarıya davet edilen bazı arkadaşlarına gösterilen tavrı protesto etmek üzere "Homofobik Eğlence İstemiyoruz" sloganıyla EskiYeni bir süre işgal edildi.

Sıra Odalara Geldi TMMOB'a Baskı ve Saldırıları Artıyor

Toplumsal muhalefetin sindirilmesi, itibarsızlaştırılma ve etkisizleştirilmesine dönük Ankara'da Dikmen'de, İstanbul'da Galataport'da, Van'da depremde ve daha birçok yerde kentsel dönüşüm üzerinden yapılan kepezelliklere; siyanürlü altın madenlerinden; iş kazalarındaki kayıplara; HES'lerinden nükleerine; elektriğe, gaza, ulaşımaya zamlara; ete, süte karıştırılan zehirlere; kısaca yaşadığımız çevrenin, doğanın talanına; halka yönelik saldırılara TMMOB, TTB gibi meslek odaları başından beri hukuki girişimlerle karşı durmaya çalışıyor.

Mimar ve Mühendis Odaları'na, bir yanda 'yerindelik denetimleri'ni hiçe sayan işverenler ve diğer yanda kendilerine karşı muhalif tavrını boşa çıkartmak için başta Erdoğan olmak üzere AKP yöneticilerinin sıklıkla hakaret ve tehditlere varan açıklamaları oldu. Bu açıklamaların ötesinde, oluşturulan DDK raporları ve çıkartılan KHK'lerle odaların kaynakları kısıtlandı ve görevi olan yerindelik denetimleri odaların ellerinden alındı. Odalar etkisizleştirilmeye çalışıldı.

Geçtiğimiz ay AKP yandaşı medya organlarında TMMOB üzerine karalama yayınları tekrar başladı. Bugün gazetesinde, Makine İthalatçıları Birliği Başkanı Adnan Dalgakıran'ın aralarında olduğu işveren mühendislerin ağzından, oda yönetimlerinin muhalif tavırlarından duyulan rahatsızlık, bolca ifrat ve tefrite sapılarak dile getirildi. Gazete, ön sayfasında manşetten üç gün üst üste yaptığı yayında, özellikle kamu tüzel kişiliğine sahip odaların yapması

gereken "mesleki denetimler" nedeniyle işverenlerin işlerinin yolunda gitmediğine dair görüşlere yer verildi.

Oysa biraz rasyonel çalışan bir kafa, yerindelik denetimlerinin ihmal edilmesiyle iş ve çevre kazalarının artışı arasındaki ilişkiyi rahatlıkla kurabilir. Nitekim TMMOB karşıtı yayınlara öncülük eden Bugün gazetesinin sahibi, Bergama'da siyanürlü altın çıkartmaya kalkışan, tarımla uğraşan yöre halkının ve ülke çapında kamuoyunun önemlice bir kesiminin karşı çıktığı Koza Grubu. Aynı Koza Grubu'na karşı çevreye ve köylüye verdiği fenni olarak ispatlanmış zararlar nedeniyle, TMMOB ve çevre köylüleri tarafından yürütmenin durdurulması davaları açıldığı da biliniyor.

Yapılan bu yayınların, iktidarın planladığı odaların itibarsızlaştırma ve işlevsizleştirme çabalarına destek için yapıldığı aşikar. İktidarın ve insan hayatını önemsemeyen işverenlerin bu yıldırma politikalarına karşı koyacaklarını, yılmayacaklarını söyleyen TMMOB Başkanı Mehmet Soğancı: "TMMOB meslek alanlarıyla ilgili gelişmelerin ve politikaların sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel boyutlarını derinlemesine kavrar, yorumlar ve toplumu bilgilendirir. İnsana karşı yanlış yapan merkezi ve yerel iktidarı uyarır. 'Kral çıplak' demekten hiç çekinmez. Kimseye diz çökmez, boyun eğmeyecektir" diyerek bir basın açıklaması yaptı. TMMOB'un yaptığı basın açıklaması, yine büyük medyada yer almadı. / Solfasol

OKUL SÜTÜ AKIL KÜPÜ YAŞANANLAR HEPSİNDEN KÖTÜ

Mehmet Öz

“Bu sütü mayalasak da mı satsak mayalamasak da mı dağıtsak”

“Şu sütü mayalamalı mı mayalamamalı mı?”

“Sütlü paşa pasajı”

Süt içen çocuklar mutludurlar... Tekerleme oynamaktadırlar. Bazıları ise şansızdır. İlk kez hastane acil servisine yolu düşenler bile olur. Besin zehirlenmesinin tüm belirtileri olduğu da söylenir, bedenlerinin süte alerjisi ya da sütü görünce psikolojilerinin bozulduğu...

Çok bilirler girer devreye, sütin tadı iyice kaçır:

“Okullardaki sorunda sorumlu UHT (Ultra High Temperature)dir”

“UHT sütlerin bozulup bozulmadığını anlayamazsınız. Çünkü bu sütler içerdikleri katkı maddeleri dolayısıyla asla ekşimez, asla kesilmez, dolayısıyla bozulup bozulmadığını da anlamak mümkün değildir.”

“Zehirlenme değil laktoz alerjisi” açıklamalarında (alerjisi olan çocukların neden aynı okulda toplandıklarına yer verilmemiştir.)

En bilimsel açıklama ise:

“Çocuklar birbirlerini psikolojik olarak tetiklemektedir” Üzüm üzüme, iki gözüm çocuk çocuğa bakarak hastalanmaktadır. Bu duruma birilerinin, birinin bozulduğu kesindir...

İnekler hemen toplanır...”Bizim aramızda sütü bozuk * olan bulunmamış olup, memelerimizden akana dek sütlerimizin sağlıklı olduğu tespit edilmiştir. Tüm kamuoyuna önemle duyurulur...” bildirileri yayımlarlar.

Çocukların süt içmesine kim karşı çıkabilir ki... Hiç kimse... İzmir Büyükşehir Belediyesi 7 yıldır süt dağıtmaktadır. Kentimizin bir dönem belediye başkanlığını yapan Vedat Dalokay “Her gün her evin kapısına bir şişe süt” söylemiyle Hollanda’dan çok süt veren inekler getirmeye çalışmış, inekler gümrük kapılarında ölmüş, ölüme terk edilmişlerdi.

Süt çocukları oyunlarına devam ederler:

“Bu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi ortada süt şişesi...” derken çocuklardan biri bağırır:

“Süt şişede değil ki...!”

Süt şişede olsa asla bozulmaz, elde kalmış olmaz, bozulunca da gözle bile görülür, içen de, hastalanan da olmaz...

Önerimiz sütü bozan olmak değil...

Herkesin evine, çocuklarına süt götürebileceği bir ülkede yaşamak...

*Sütü bozuk meselesine gelince: Çocukluğumuzda dağıtılan Amerikan yardımı süt tozlarının yan etkisi olmasın. Vietnam savaşı artığı sarı yağın yanında dağıtılan süt tozlarının suya katıldığında bir şeye benzemediğini gören insanımız su yerine süte kattığından sütümüz bozulmuş olmasın...? Maazallah çoğumuz içtik.

Ankara'nın En Siyasi Semti: Karşıyaka Mezarlığı

Besim Can Zırh

Kentin bir tiyatro sahnesi olduğunu söyleyen sosyolojinin önemli simalarından Lewis Mumford ölülerin yaşayanlardan önce yerleşik hayata geçtiğini ve mezarlıkların yaşayanların kentleşme sürecine öncülük ettiğini söyler. Ona göre, öbür dünyaya göçen akrabaları-mız için kabristanlar kurmaya başladığımızda kendimiz için de kentler inşa eder olduk. Tam da bu nedenle yazısız kültürleri anlama çabasındaki arkeoloji ve antropolojinin mezarlıkları yaşamış olanlara dair birer kütüphane gibi okumaya çalışmasına şaşmamalı.

Denizi olmayan bir kentte “Karşıyaka” isminin tuhaflığı bir yana bir ekşi sözlük yazarının “Ölümler de vatandaş sayılsa tek başına Ankara'nın bir ilçesi olması an meselesi” dediği Karşıyaka Mezarlığı'nda her 6 Mayıs'ta ziyaret ettiğimiz bir Denizimiz var. Mezarlığın kazandığı siyasal önemi sadece bu gün ve Denizlerle sınırlı değil.

12 Eylül'ün 25. yılında Aksiyon dergisi için hazırladıkları özel dosyada Fatih Uğur ve Mehmet Bakı Karşıyaka Mezarlığı'nın Türkiye siyasi tarihindeki önemini “Son durak ihtilâl mezarlığı” gibi çarpıcı bir başlıkla anmışlardı. Zira, Karşıyaka Sementinde ikamet eden 400 bin hemşerimizin arasında 1970'lerde ve 12 Eylül sonrasındaki çatışma, işkence ve idamlarda hayatını kaybeden 50 sağcı ve 120 solcu siyasi 'şehit' de mevcut. 6 Mayıs 1972 yılında idam edilen Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan, Hüseyin İnan; onların idamını engellemek için NATO üssünden kaçırdıkları iki İngiliz ve bir Kanadalı personelle Kızıldere'de girdikleri çatışmada hayatını yitiren Mahir Çayan ve Ulaş Bardakçı'nın yanı

sıra Ertan Sarıhan, Sebahattin Kurt, Hakan Şenyuva, Kazım Özüdoğru, Hüdayi Arkan, Sezai Ekinci ve 13 Aralık 1980 tarihinde 17 yaşındayken idam edilen Erdal Eren; sağ siyasetten yine 12 Eylül sonrasında idam edilen Fikri Arkan, Ali Bülent Orkan ve Mustafa Pehlivanoglu, 12 Eylül öncesindeki çatışmalarda hayatını kaybeden Yavuz Turhan, Murat Oğuz, Abdullah Gülbahar, Ali Keskin, Aytekin Güner, Ali Alper Demir, Bilal Şahin gibi bayraklaşmış isimler ebedi istirahatlerine Karşıyaka Mezarlığı'nda devam ediyor.

Mezarlığın Türkiye siyasi tarihindeki önemi sadece bu dönemle de sınırlı değil. 2 Temmuz 1993 tarihinde Sivas'ta yaşanan cankırımında hayatını kaybeden 33 kişiden Edibe Sulari Ağbaba, Asım Bezirci, Carina Cuanna, Muammer Çiçek, Nesimi Çimen, Hasret Gültekin, Asaf Koçak ve İnci Türk dışındaki 25 'Sivas Şehiti' de Ankara'nın koynunda yatıyor. Her yıl Sivas'ta yapılan anmalar ertesinde Türkiye ve Avrupa'dan gelenler Karşıyaka'da buluşuyor. Her buluşmada Denizler de unutulmuyor ve 33 karanfilin yanı sıra birer gül de onların mezarlarına bırakılıyor. Lakabı “dede” olan Hüseyin İnan'ın Bozhöyükü olması Türkiye'de sol siyaset ve Aleviliğin tarihsel iç içeliğinin özgün bir tortusu olarak ayrı bir önem kazanıyor bu buluşmalarda. Madımak Otel'i'nin yaşananları silikleştirecek bir şekilde Bilim ve Kültür Merkezi'ne dönüştürülmüş olması, geçen yılki 2 Temmuz Anmasında Sivas'ta yaşananları ve Sivas Davası'nın nasıl sonuçlandığını düşündüğümüzde önümüzdeki yıllarda Karşıyaka Mezarlığı'nın öneminin artacağını söylemek mümkün.

Dolayısıyla, Karşıyaka Mezarlığı Türkiye yakın siyasi tarihinin en önemli ziyaretlerinden biri. KCK ve öğrenci tutuklamalarıyla ağırlaşan siyasi iklimin gölgesinde oldukça coşkulu geçen Ankara'daki 1 Mayıs kutlamaları ardından farklı siyasi

parti ve oluşumlar yaşananlardan rahatsızlık duyanları idamlarının 40. Yılında Denizleri anmak üzere Karşıyaka Mezarlığı'na davet etti. SolFaSol olarak bu davete icabet etik ve ODTÜ Sosyoloji Bölümü'nden arkadaşımız Aylin Demir ile birlikte Ankara'nın birkaç noktasından kaldırılan otobüslerden biriyle Karşıyaka Mezarlığı'na doğru yola çıktık. Yol boyunca söylenen marşlarla Karşıyaka'ya vardığımızda çeşitli siyasi parti ve oluşumların bayraklarıyla binlerce insan anmalar için buluşmuştu. Bir hafta öncesinde Sıhhiye Meydanı'nda gördüğümüz pankart ve sloganlarla anma adeta ikinci bir 1 Mayıs kutlamasını andırıyordu. Denizlerin kimliğinde bu ülkenin bir diğer tarihine sahip çıkan sözlerle mezarların başına geldiğimizde tanık olduğumuz “izdiham” hem duygusal hem de fikri olarak yorucuydu. Bazı grupların resmi kortej düzenine katılmayarak Deniz Gezmiş'in mezarı başında uzun süre kalmakta ısrar etmeleri küçük gerginliklere yol açtı. Bazı cephelerde Denizlerin siyasi çizgisine dair tartışma zaman zaman tekrar açılırken günün bir diğer ilginç ayrıntısıysa anmalara kalabalık bir kortejle katılan BDP'nin mezarlar başında söylediği Kürtçe marşlar ve attığı sloganlar oldu.

Dönüş yolunda Aylin'le Türkiye sol tarihindeki benzeri hafıza noktaları, şehitlik kavramı ve siyasi yas üzerine genişçe sohbet ettik. Aynı davadan yargılanıp idam cezası almış Atilla Keskin'in de bir gün öncesinde Bianet'te yayınlanan “Altı Mayıs'a Dair” başlıklı yazısında Denizlerin Türkiye sol tarihinde bayraklaşan kimlikleri ve mücadelelerinin önemini işaret ederek anılarına nasıl sahip çıkılacağına dair bir tartışmanın gereğini vurguluyordu. Bu tartışma bir yana Karşıyaka Mezarlığı'nın Türkiye siyasi tarihindeki özgün yeri Ankara'nın yerel kimliği ve hafızası açısından da özel bir ilgi gerektiriyor. Zira Ankara mezarlıkları, kabirleri ve anıtlarıyla bir yanıyla da bir yas kenti.

Direnişinin 100. Gününde

Cansel Malatyalı Hala İMO'nun Önünde

Bazen herkesin bildiğini bilirsiniz ama ortalıkta dillendiremezsiniz. Dillendirdiğinizde, sevdiklerinize zarar vereceğinizi düşünürsünüz. Bir yara olur, kanar içinizde. Oysa dedikodular almış yürümüştür, herkes bir şeyleri biliyor, kapalı kapılar ardında dillendiriyordur da söylemiyordur. Belki işini kaybedecektir birileri ya da ilişkilerin zarar göreceğini sanır başkaları. Oysa kapalı kapılar ardında yapılan bu dedikoduların verdiği zarar, daha çoktur dostluklarda; bu dedikodular, daha çok bozar ilişkileri, yapıları çürütür.

Neredeyse üç aydır, bir kadın, İnşaat Mühendisleri Odası(İMO)'nın önünde kurduğu çadırda, “haksız yere onursuzca işten çıkartıldım, işimi geri istiyorum” diye direniyor.

Anlatılanlar kötü; inanmak zor. Bir insanın işine son vermek bu kolay mı? Senelerdir, şehirlerin yağmalanmasına; HES'lere, nükleere; zehir madenlerine; zamlara; arsız kar hırsı ile işçisini ölüme gönderen işverene karşı hep emekten, hep yoksuldan, hep yaşamdan, hep doğadan yana durmuş; en güçlü iktidarlara aman vermemiş oda'ların, böyle bir olayda kötü sınav veriyor görünmesi iç paralayıcı.

Hayatları boyunca Özgürlük uğruna çaba harcayanlara, hayatlarını yoksul ve yoksunlarla dayanışmaya vakfedenlere, birlikte yürüdüklerinizin zarar görmesine kıızıyorsunuz ama biliyorsunuz ki: bazen önyargılar, körleştirir gözleri.

Cansel, 4.5 yıl çalışmıştır odada. Çay getirmiştir, hizmet etmiştir. İddiasına göre, hizmeti süreci kendisine kötü davranılmıştır. Moda tabirle mobbing uygulanmıştır. Bu süreçte eşi de işini kaybetmiştir; evde iki çocuk vardır; dayanmak zorundadır; dayanır... Kendisinin işe alınmasını sağlayan kişinin de, yönetimde etkisi azalınca, daha çok batır birilerinin gözüne. İş yerinde genel koşullar da zorlaşmaktadır. Daha önce yemek parası verilirken, işyerinde açılan lokalde yemek yemekleri istenir. Bir tuvaletin kullanımı üzerinden fırtınalar kopartılır. Bu arada diğer odalarda da örgütlü olan Tez-Koop İş Sendikası, İMO'da da örgütlenmeye çalışır. Ama oda yönetiminden vize alamaz, sendika.

Tez-Koop İş'in Odalarda Örgütlenmesine Engeller mi Var?

Tez-Koop İş, “performans yetersizliği” gerekçesiyle işten çıkartılan Cansel Malatyalı'ya aidatlarını ödememiş bir sendikalı olmasına rağmen sahip çıkar. Karlı bir kış günü, yaptıkları açıklama ile Cansel Malatyalı'nın yanında yer alırlar: “Oturma eylemimiz karakışa, aralıksız yağan kara, içerden dışarıdan yürütülen karalama kampanyalarına inat sürüyor. Sevgili Dostlar, İMO işçilerinin sendikalı ve toplu sözleşmeli çalışma hakkı için geçtiğimiz yıllarda örgütlenme çalışması başlattık. Üyelikler belirli bir sayıya gelince Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına başvurduk ve Bakanlıkça yetkili sendika ilan edildi. Ancak, İMO yönetimi yetkiye itiraz etti.'80 Anayasası'nın işverene tanıdığı itiraz hakkını kullanarak, yetkimize itiraz etti.... Tez-Koop İş Sendikasının antidemokratik baraj yasaları gereği yetkiyi alamamış olması, Cansel Malatyalı'nın işe iadesi talebiyle başlattığımız eylem tartışma konusu değildir. Buradayız, etkiliyiz. Cansel Malatyalı'nın çalışma hakkı, emeği kutsaldır. Eylemimiz haklıdır. Başımız dik, talebimiz meşrudur.”

Başka bir odada etkili ve yetkili bir “yönetici”, Cansel'e haber gönderir. Ancak yalnız gelmesini ister. Cansel, sevinir, belki de yeniden işini geri alacaktır. Bir taraftan da yalnız gitmekte de çekinir. Sendika'dan yöneticisi ile birlikte gider. Cansel'in korktuğu başına gelir. Çağırın kişi, işaret parmağını sallar: “öyle direne direne kazanacağız laflarını bırak, direnişi kaldır önce; sonrasında seni işten çıkartan senin için bir şeyler düşünür” manasında bir şeyler söyler. Cansel, “önce işim” der, “ben işimi kaybettiğim için başladım direnişe” der; “direnişimin amacı zaten işimi geri kazanmak” der. Cansel'in ve beraberinde giden sendikacının dediğine göre Cansel'e

somut bir iş teklifi de yapılmamıştır. 29 Şubat'ta İMO'nun web sitesinde, Cansel Malatyalı'nın amacının işe dönmek olmadığı, başka yerlerden kendisine iş teklifinde bulunulduğu ama Cansel Malatyalı'nın sırf İMO örgütlülüğünü yıpratmak için bu direnişi sürdürdüğü ve Tez-Koop İş'in de buna verdiği desteğin doğru olmadığı iddia edilir.

Tez-Koop İş'in yöneticisi, bu açıklama karşısında, “yılların İnşaat Mühendisleri Odasından, emekten yana, yüzü emeğe dönük İMO'dan beklenen açıklama, bu olmamalıydı. Açıklamada sözü geçen İMO dışından gelen iş tekliflerinin reddedildiği doğru değildir. Bu müzakerelerin içinde olan biri olarak, sözde iş teklifi benim tarafımdan kabul edilmemiştir. Yapılan iş teklifinin içeriği şudur; eylemin hemen sonlandırılması, eylemin sonlandırılması itibarıyla 3-5 gün içerisinde İMO Yönetiminin Cansel Malatyalı'yı işe alacağı (kendilerine bu doğrultuda İMO'dan söz verildiği), İMO'nun işe almaması durumunda, teklifi sunan Oda tarafından Cansel Malatyalı'nın işe başlatılacağı sözünün verilmesiydi. Bu teklifin ancak bir şartla kabul edilebileceği ilgili Oda Başkanı'na sunulmuştur. O teklif de şudur: eylemi hemen sonlandıralım, fakat işe başlatmak söz ile olmaz, ileri tarihli bir hizmet akdi düzenleyelim. İMO işe alır ise, düzenlenen hizmet akdini size iade edelim. Başlatmaz ise hizmet akdi yürürlüğe girsin. Ama teklifimiz kabul edilmemiştir” açıklamasını yapar. İddialar, birbirini kovalar, Cansel Malatyalı'nın kurduğu çadır, birkaç kez söktürülür. Cansel ve yanındakiler, üç-beş kez polis tarafından gözaltına alınırlar. Tehditler yoğunlaşır. Cansel'in direnişi 2. ayına geldiğinde, 17 Nisan'da Cansel'e desteğe çıkan diğer oda çalışanları üzerine kendisini işinden çıkartan oda yöneticisinin arabası sürülür. Oda önünde yöneticilerin de karıştığı bir arbede yaşanır. İki otobüs dolusu çevik kuvvet polisinin gelmesi ile durum iyice tatsız bir hal alır.

Ne değişti de Cansel, yalnız kaldı?

Kimbilir belki de diğer oda çalışanlarının destekleyebileceği fikri, oda yöneticilerini korkutur. Birkaç büyük odanın yöneticisi, Tez-Koop İş temsilcileriyle birlikte bir toplantı yaparlar. Tez-Koop İş yöneticilerinin Cansel'e olan desteklerinin yankıları medyada henüz sürerken, Cansel'e sendikanın desteği sona erer. Sendikadan aldığımız bilgiye göre bunun sebebi Cansel'in, daha önce oda yöneticilerini darp eden İvme dergisi çevresinde örgütlenmiş bir grup ile hareket etmeyi tercih etmesidir. Bu arada çeşitli oda çalışanları da, odalardaki yöneticileri tarafından çağrılır ve Cansel Malatyalı'ya destek vermemeleri gerektiği yönünde kulakları çekilir. Ertesi gün, o güne kadar Cansel Malatyalı'nın direnişini hiç haber yapmamış ama emek ekseni haberleri, yorumları ile gözbebeğimiz olan bir gazete, Tez-Koop İş yönetiminin Cansel Malatyalı'ya verdiği desteğin, Cansel'in “sendika disiplinine uyulmadığı gerekçesiyle” bitirildiğini duyurur. Cansel'in çadırına bir daha Tez-Koop İş'den ne gelen olur, ne de giden.Cansel, bugün direnişinin 100. gününde. Her şeye rağmen işini istiyor. İşyerlerinde güvencesiz işçi-memur çalıştırılmasına her zaman karşı çıkan, her zaman işçi-memur hakları için mücadelesine devam eden, birçok haksız uygulamalara maruz kaldığı için haksızlığın ne olduğunu iyi bilen İMO ve TMMOB yönetimlerinin bu tatsız duruma empati yaparak çözüm bulacaklarını umuyoruz, inanmak istiyoruz. / Yalçın Kaya

ÖNEMLİ NOT: Haberin hazırlık sürecinde, konunun farklı taraflarına ulaşmaya çalıştık. Ancak bu bilgilerden bazılarını, aktaranın rızası olmadığı için yazamadığımızı belirtelim. Dolayısıyla haberin bazı bölümlerinin, kaçınılmaz olarak tek taraflı olabileceğini, konu ile ilgili bir spekülasyon derdinde olmadığımızı ancak 100 gündür çözülmeyen bir sorunla ilgili “biz birşey yapmadık her şey onun suçu” demenin de kabul edilebilir olmadığını vurgulayalım. Haberin takipçisi olmayı sürdüreceğiz. Konunun taraflarına cevap hakkı için sayfalarımızın koşulsuz olarak açık olduğunun bilinmesini isteriz.

Varmadan On Beşine, Kürtaj Bile Olamadı Elife

Gökçer Tahincioğlu

Elife, 14 yaşındaydı hamile kaldığında.Küçük, büyümesine izin verilmemiş bir Maraş kızı. Büyük çınar ağaçlarının gölgesinde geçmiş ilk çocukluğunun hemen ardından, o çınar ağaçlarının yapraklarının sesleri arasında asıldı annesi ve ağabeyi tarafından.

Maraş'ta bir akşam, babası olmadığından bütün dertlerini söylediği annesine koştı Elife.

Karnı ağrıyordu. Ama öyle, fazlaca yediği, soğukta fazlaca kaldığı akşamlardaki gibi değil. Sanki, yüreği ağzına geliyor, kanı çekiliyordu. Tuttu elinden annesi, hemen ertesi sabah doktora götürdü. Hamileydi.

Doğru düzgün bir bebeği alıp da giydirememişken Elife, bir bebeğe can verecekti. Annesi bağırırdı, kocaman gözlerinden süzülen kırılgan yaşlara aldırmadan bağırırdı, bağırırdı. Söyleyiverdi Elife, kendisine tecavüz eden “akrabanın” adını.

Önce kürtajı düşündü, sonra korktu anne, koştı akrabalarına. Elife'yi anlattı, söylediklerini anlattı. O “akraba” çağırıldı.

Ailenin bütün büyüklerinin önünde, sözü, elbette bir çocuğun sözünden daha değerli olacaktı: “Ben hiçbir şey yapmadım. Kim bilir kimden peydahladı.” Aile, hemen o akşam kararını verdi. Öyle kürtajla, suskunlukla halledilemezdi mesele. Elife ölmeliydi, daha yaşamadan ölmeliydi. Maraş'ta serin bir yaz akşamı. Bahçede yaprakları birbirini aşkla seven çınar ağaçları. O uğursuz rüzgarın çarptığı bahçe kapısının metalik yankısı. Anne, talimat verdi oğluna. Git de as Elife'yi.

Elife, ağabeyi odaya girdiğinde, yaşadıklarının oyun olmadığını anladı. Özenle çengel asıp tavana, ipi geçirdi ağabeyi. Evdeki en yüksek sandalyeyi koydu altına. “Çık” dedi Elife'ye. Üzerine çık. Çıktı Elife.

Diğer bütün olanlara yetmediği gibi, boyu yetmedi yine, kısa kaldı tavandaki ipe. Ağabeyi sağına soluna baktı, bir yastık koydu sandalyenin üzerine. “Çık” dedi. Çıktı Elife.

Ne yok oluşu, ne sonrasını, ne toprağı, ne çürümeyi, ne yeniden dirilmeyi, ne ruhunun gezinmesini, ne yeniden dünyaya gelmeyi, ne sonsuzluğu düşünmeye vakti olmamıştı daha. Karnında, yaşamı boyunca ilk kez sahip olduğu bebeği. Bırakıverdi kendini. “Tecavüz etti” diye bağırarak, o serin Maraş akşamının rüzgarına bıraktı bedenini. Ama bitmedi Elife'nin bedeni üzerindeki işkence. Annesi ve ağabeyi tutuklandı.

“Töremizdir” dediler, o namus-töre cinayeti ayrımını pek seven büyük devlet adamlarının sözlerinden feyz alan hukukçuların aklına uyarak. İndirim istiyorlardı.

“Yok” dedi mahkeme. Töre biraz daha doğuda olur, burada olmaz. Size tahrik indirimi yapalım. Anne müebbet hapis, ağabey 30 yıl yedi. Dosya Yargıtay'a geldi.

O sırada bir de tecavüz davası sürüyordu Maraş'ta. Elife'nin karnından çıkan ölü bebeğinin DNA'sı, uyuşmuştu o akrabayla. Ama bu kez de Elife'nin 15 yaşından büyük olduğunu savunuyordu o akraba. Ne de olsa bir indirim daha alınabilirdi Elife büyüdüğünde. Mezarından çıkartıldı kemikleri, test için.

15 yaşındaki bir çocuktan daha çocuktu neticede işte.

Sürüp giderken zabıt sesleri, duruşmalar, Elife'nin küçük bedeninin üzerinden büyük büyük laflar. Ankara'da Ulucanlar'da yatan annesinin neden bilinmez yumuşamış yüreğine düştü Elife. Annesi bir ip buluverdi hemen.

Gitti, kızı nasıl bir ipte can verdiyse, tam da öyle.

Rüzgarsız, şarkısız kupkuru bir cezaevi akşamı, veda etti bütün o büyük “ahlak” seslerine. Evet, sezaryen sağlıksızdır çoğu zaman ve ameliyattır neticede.

Evet, kürtaj bazen can almaktır ama bu yüzden zaten yasal sınırlamaları vardır, iyi hissettirmez, en başta yaptıran için, kötüdür her şekilde. Ama işte bazen bu ülkede, kadınların yaşamı kürtaja bağlıdır, bazen yaşayabilmesi sezaryene.

Bazen gelecekleri bağlıdır bir doktor masasındaki hüznü. Bir gece vakti, bir köyün başına bomba atamazlar. İlla da benzetmek gerekirse bombalanan köylülere benzerler bu coğrafyada, herkesin ve her şeyin hedefi olan bedenleriyle.

Hopa Bir İsyan Türküsüdür

Yaşar Seyman

Hopa olaylarında geçen yıl yitirdiğimiz Başbakanın “Onlardan Biri” dediği Metin Lokumcu öleli tam bir yıl oldu. Bir yıl sonra Hopa olaylarını yaşayan ÖDP İlçe Başkanı Nefise Yenigül ve CHP Eski Milletvekili Yüksel Çorbacioğlu ile Hopa ve Metin Lokumcu Davası’nı konuştum:

Nefise Yenigül:

“Hopa bir faşizm! Küçük yerlerde bu tür olaylar çok yaşanmaz. Biz o gün dereler hakkındaki basın toplantımızı yapıp mesajımızı basın ordusu ile gelecek başbakana verecektik. Başbakan gelecek diye halk ve köylüler gelmişti. Başbakan her yer mi beş bin çevik kuvvetle gidiyor. Sonra basından öğrendik ki yedi bin polis Gümüşhane, Samsun, Erzurum, Kars, Amasya ve çevre illerden getirilmiş. Biz o gün basın toplantısına istediğimiz kalabalığı toplayamadık, 150 kişi geldi. Metin Lokumcu ‘Derelerin Kardeşliği Platformu’nda çalışıyor. Eylemlerde birlikteydik. Solcu, aydın bir insan o gün basın açıklamasına geldi. Etrafımız polislerle sarılmış.

Polis müdürü: ‘Başbakan gelecek basın açıklaması yapamazsınız. Bizde ‘asıl bugün yapmak istiyoruz’ Uzun tartışmalar sonrası metni okumadık. Başbakanı bekledik. Israrla basın açıklaması hakkımızdır. Başbakan Hopa’ya girdi biz basın metnini okuduk. Çevre illere AKP mitingine katılım için bölgesel çağrı yapılmış ve insanlar gelmişler.

Yüzdük Metin Hoca’nın Ölümü İle Bin Olduk.

Basın açıklaması bitince tulum eşliğinde horona durduk. Anında biber gazı, tazyikli su ile çevik kuvvet üzerimize saldırdı. Önce kaçtık sonra daha büyüyerek alana döndük. Yaşlılar yerlerde sürükleniyor. Okuldan çıkan çocuklar biber gazı içinde kaldılar. Esnaf kepenek kapattı. Bu çatışma iki buçuk üç saat sürdü. Önce gaz yiyor sonra limonla ayaküstü tedavi olup tekrar yeniden alana dönüyoruz. Çok şiddetli saldırılar oldu. Çatışmalar sürerken başbakan mitingini yapıyor. Giderken koruma düşüyor o zaman silahlar konuşuyor. Apartmanların üstündeki nişancılar havaya ateş açıyorlar.

Üç saat boyunca sürekli insanları yatıştırmak için bağırıp çağıran Metin Hoca bir de aşırı gazdan ve müdahaleden yorulmuş onu hastaneye götürmüşler. İnsanlar dükkânlara dolmuş nefes alamıyor. Haber geldi ki Metin Hoca öldü. Gençleri tutamadık. İnşattan aldıkları taşları atıyorlar. Koruma taştan düşmedi çünkü taş atılan yerle korumanın düştüğü yer arasında üç ana yol var ve taşın oraya gitmesi olanaksız. Hastane önünde duman tüfek sesleri ile beş saat çatışma yaşadık. Hepimizin gözlemleri farklıdır. Bizim dükkânda altı aylık bebek vardı.

Hopa Türkiye Davası Oldu Bu faşizm unutulmamalı.

31 Mayıs’ta anma toplantısı yapacağız. Bizler bu zemini politik araç görmüyoruz. Israrsız çağrımız herkesedir. O gün AKP zulmü karşısında insanlar yılmadığını haykırarak.

AKP, gerçek Hopalılardan hiç oy almadı, bu kin ondandır. O gün gerçek Hopalılarda kendilerini gösterdiler. Olayı anlatırken; ansızın sinirlendi. Hoşgörün tahammülü zor... Çok acılar yaşadık...

Nefise’yi dinlerken; O günleri anımsadım: Başbakan bir televizyon programında programa katılan gazetecilerle konuşurken; seçim otobüsündeki kadınlardan birinin çığlığına çok üzülümüş ve unutamıyormuş. Öfkesi bundanmış. İşin gerçeği sanki bu ayrıntıda saklı... Kendi otobüsündeki kadının çığlığından otobüsün dışındaki kadınların çığlığına uzanıp duyacak sevgiden yoksun biri. Çünkü bu Başbakan herkesin başbakanı hiç olmadı ki?

“Olayların İçindeki CHP’li” Yüksel Çorbacioğlu Anlatıyor

“ Hopa Olayının Asıl Sorumlusu Başbakandır.

“Seçim çalışmaları sırasında Başbakan’ın Hopa’ya geleceğini bildiğim için orada oldum. İyi ki de oldum. Gördüm ki, Hopa olaylarının asıl sorumlusu başbakandır. Hopa sol biliniyor, hiçbir ilçede miting yapmıyor Hopa’da yapıyor. Oysa başbakan gelmeden güvenlik birimleri ‘Hopa’da miting uygun değil’ diye rapor sunuyorlar. Israrını sürdürüyor. Batum’dan gelecek; Sarp’dan Hopa’ya kadar CHP bayraklarını kaldırttı. Oysa seçimlere 12 gün var. Hopa’daki bütün oteller polis doldu. İnsanlar bir gün önceden terörize oldu. Başbakanın mitingine itiraz yok. Tulumla horon oynayarak varlıklarını göstermek isteyen gençlerin üzerinde sabah saatlerinde üç Skorsky helikopteri alçak uçuş yaptı. Kitle üzerinde korku ve panik yarattı. Basınçlı su, biber gazı, cop, kalkanla çevik kuvvet kitlenin üzerine saldırdı. Saldırı herkese olduğu için kitlesel bir tepki oldu.

Akliselim insanlar olayları engellemeye çalıştı. Bir süre sonra alandaki çatışmayı durdu. Metin Lokumcu ilk saldırıda hastaneye kaldırıldı. Ölüm haberini alınca hastaneye gittim. Metin, başbakan gelmeden öldü. O arada başbakanın otobüsü

geldi. Hastaneden meydana döndüm. İlk olaylarda gaz, su, karman çorman olduk. Meydanı terk etmedik. Başbakan konuşurken birinin öldüğü haberi verilmiştir. Bir üzüntü belirtisi olmadığı gibi Rize’ye gitti. “ Hopa’ya eşkiya inmiş. Biri ölmüş kim olduğu önemli değil.” Dedi.

Başbakan Hopa’daki limana gelen helikopterle gitti. Hastaneyi başbakanın korumaları basınca gençler taş attı korumalarda havaya ateş açtılar. Üzerlerine yürüdüm. Çevik, yerel polis, jandarma daha dikkatliydi olaylara neden olan Başbakanın korumalarıdır. Korumalar yerli polisleri bile dövdüler. Koca bir yıl geçti. Bunlar nasıl kindar nesil yetiştirir, kendileri de aynı eğitimden geçtiler ki bu kini besliyorlar. Hopa’da yaptıklarını ülkenin her yerinde yapıyorlar.

Metin Lokumcu ülkesine öğretmen olarak hizmet etmiş. Emekli olunca; köyüne dönen sabıkasız bir doğasever. Derelerine sahip çıkan biri... Yaşadığı mütevazı koşulları bile ona çok gördüler.

Olay akşamı arayan üst düzey emniyet görevlisi “ bir insan öldü, polisimiz yaralandı. Daha fazla ölüm olmadı ise sizin büyük katkılarınız oldu diye teşekkür etti. Başbakan bilerek Hopa olaylarını çıkardı ki; mağdur edebiyatını 12 Haziran’da oya dönüştürsün.

Halk diyecek ki, “ başbakanın otobüsü taşlanır mı?” Taşlayan adam ölmüş. Oysa Metin Lokumcu başbakan Hopa’ya gelmeden iki saat önce öldü. Basın başbakanın otobüsünü taşıyan öğretmen öldü diye haberi verdi.

Bir yıl geçti olayların içinde bir siyasetçi ve hukukçu olarak soruyorum:

“İçişleri bakanlığında Hopa olayları ile ilgili dosya var mı? Bu dosyayı merak ediyorum açıklansın. Miting öncesi rapor var mı yok mu? Başbakanlık korumaları yerel polislerden birilerini “ görevinizi yapmadınız diye dövdü mü?

Metin Lokumcu Soruşturmasında İlerleme Yok

Bu olaylar aslında özel yetkili mahkemelerin alanına girmemesine karşın iktidarın baskısı ve yönlendirmesiyle Erzurum Özel Yetkili Savcısı ve mahkemesi olayı örgütsel suç kapsamına alarak insanları tutukladı. Ancak daha sonra yapılan yanlıştan dönülerek yargılama Hopa Asliye Ceza Mahkemesi’nde sürüyor.

İnsanlar üzerinde yargının bu kadar hızlı hareket etmesine karşın olayda ölen Metin Lokumcu’ya ilişkin soruşturma da ise bir adım ilerleme kaydedilmedi.

Bu hükümetin olaylara bakış açısı bu. Bir insanın ölümüne neden olan olayı araştırmak sürüncemede bırakılırken haklarını arayan gençlerin davranışı en hızlı şekilde cezalandırılabilir.

Hopa’yi izleyen, yazan biri olarak son sözüm:

Dün Ulaşlar öldürülüyordu, bugün Ulaşların babası öldürülüyor...

Değişen bir şey yok.

Ankara'nın Çarşıları ve AVM'ler Nereden Nereye?

Akın Atauz

Ankara alıştıktır bu tür çarşılarla on yıllardan beri. En azından yarım yüzyıldan fazla zamandan beri pasajları vardı onun. Bu çarşı kültürü ile aynı şey değil ama AVM çarşı kültürü de oluştu bir-kaç on yıldan beri.

Ankara'da hanlar yüzyıllardır vardı: "Eskiyüz" hanları, "yeniyüz" hanları. Sonra han geleneğinin unutulmaya yüz tutmuştu ama hal binası, bir çeşit "çarşı avlusu" gibi kullanılıyordu. 1980'li yıllarda Suluhan'ın onarılması ve tarihi hanın yine Ankara çarşılarından biri olarak kullanılması ve kentin gündelik yaşamına girmesi ve kullanılması, Ankara'daki çarşı çeşitlenmesini hala zenginleştiriyor. Ama çarşı geleneği, Çıkırıkçılar Yokuşu'nda olduğu gibi, bir sokağın iki tarafına sıralanmış dükkanlardan oluşur. Ulus çarşısı da, bu sokak üzerindeki dükkanların artmasıyla genişledi.

Kızılay da, refüjlü bulvarın iki tarafındaki geniş yaya kaldırımlarının arkasında, biraz daha gelişmiş ve düzgün, biraz daha lüks bir çarşı olmaya adaydı. Giderek ikinci ve daha "modern" bir merkez oluştu, Kızılay da. Ulus iş hanı inşaatı sırasında, "şehir çarşısı" buradaki avlulu ve birbirine geçilen mekanlardan oluşan tek katlı yapılar, sokaklar üzerine kurulu çarşının toplulaştırılmış hali gibi oldu. Daha sonra tek sıra olarak dükkanların bir kısmı Ankara Radyosu ve DTCF karşısında dere boyuna dizildi.

Önceleri kentin merkezindeki çarşılarla alışmıştık. Ankara için bunlar, eğer Ulus'daki çarşı gibi tek katlı dükkanlardan oluşan ve avlulu bir değilse, Kızılay'da ilk örneklerini 1950'li yıllarda görmeye başladığımız pasajlar biçimindeki çarşıları. Yapay ışıktaki elektrik aydınlatmasıyla çalışan, ama pek de abartılmamış çarşıları bunlar.

1950'li yıllarda, Kızılay'da pasajlar oluşmaya başladı. Yani iki sokak arasında veya iki farklı çıkış arasında,

binaların alt katlarının bir geçişe ve çevresindeki dükkanlara ayrılması fikri gelişti. Kocabeyoğlu Pasajı (Bulvar ve İzmir Caddesi arasındaki geçişi sağlayan pasaj) Ankara için bir ilkti. Ama ve oranın çabucak kalabalıklaşması, ikinci sınıflaşması, ucuzlaması, yeni ve daha düzgün olan pasajların belirmesine neden oldu. Bulvar Pasajı, Ali Nazmi Pasajı daha makul ve daha az ikinci sınıflaşmış mekanlardı başlangıçta. Sonra Ulus İş hanları bitti 1960'lı yılların başlarında. Bunlar çok büyük çarşıları. O yıllarda Posta caddesinde yapılan "Modern Çarşı" içinde yürüyen merdiven olan ilk çarşıydı. Ancak bu dönem artık Ulusun kaybetmeye başladığı ve Yenişehir müşterisinin Ulus'u giderek daha seyrek kullanmaya başladığı bir dönemdi. Ulus'taki büyük ve modern ve avlulu iş hanları, o kadar da prestijli olamadılar. Kent artık bütünüyle Yenişehir'e hatta daha da güneye Kavaklıdere'ye doğru kaymaktaydı. En prestijli yerler, daha lüks olan dükkanlar, artık sadece buralardaydı. Tunalı 1970'lerde bir sokak çarşısı olarak gelişmesinin önemli bir bölümünü oluşturmuştu. 1980'ler ve Tunalı Pasajı'nın açılması ve kalabalıklığı, yeniliği, hafta sonu gezme yeri olması, (özellikle kışları), en ilginç dükkanların en ilginç malların ve alışılmadık ve nadir objelerin satıldığı yer olması, Ankara'da sokak üzerindeki dükkanların şansını azaltan gelişmenin başlangıcı gibiydi. İstanbul'daki ilk AVM'ler (Bakırköy'deki Galleria) bu büyük fikrin Ankara tarafından imrenilmeye başlanması, Kavaklıdere bağlarının olduğu yerde, Karum'un Ankara'nın ilk AVM'si olarak sahneye çıkmasının önünü açtı. Karum, ilk defa Ankara için fark yaratan, hayretler yaratan bambaşka bir alışveriş kavramı oluşturdu. Dükkanlar ve işyerlerinden ve çok daha fazla kattan oluşan büyük ve pahalı bir merkez. Adı üstünde işte AVM...

Sonra Çankaya'da bir kuleyle bütünleşerek simgeleşmiş ve botanik bahçesinin bahçesine ve bütün kente egemen olan çarşı-AVM geldi Ankara'nın renklerle dolu düş dünyasına. Atakule'nin, Karum'un hemen arkasından onun rolünü çalması ve Tunalı Hilmi'nin yavaşça eskimeye yüz tutması, terk edilmesi ve bakımsızlaşması, kapalı ve kontrollü alanda çarşı geliştirme fikrine (nedense bu terim yerine artık "konsept" terimi benimsendi) güç kazandırdı. Sonra bunlar da giderek eskimeye başladı ve Ankara'da kentin çeperleri, önce Eskişehir yolu üzerinden başlayarak birçok, her yıl neredeyse onlarcası eklenerek ve katlanarak büyüyen bir AVM'ler cennetine/ ya da cehennemine dönüştü. Yapılan AVM'ler, giderek bir kalıp/ format oluşturdu: Hepsi geleneksel çarşı merkezlerinin, hatta kentin, uzağında bir yerdeydi ve kendi çekimlerini (daha çok "marka" avcılığıyla) kendileri yaratıyordu. (Çok şükür Türkiye'de henüz tema AVM'leri başlamadı; ama sanırım rekabet kızıştıkça, bu da olur.) Kent merkezinin dağılması, orta sınıflarda otomobillileşmenin yaygınlaşması, tüketim ekonomisinin benimsenmesi, kamu taşımacılığının ikinci, hatta üçüncü sınıflaşması, çeperlerde gelişen AVM fikrinin destekleyicisi ve besleyicisi oldu. Kızılay AVM, (KAVM) işte tam da böyle başkalaşmış ve evrim geçirmiş çarşı geleneğinin içine, bütün eğilimlere ve formatlar ters bir biçimde ortaya çıktı. Bu belki, bilinçli bir tercih olmaktan çok, 30 yıl gecikmiş olmanın bir sonucuydu. Yine de, KAVM'nin geleceği ile ilgili kaygılar duymamak zor. Ne de olsa kent merkezi, herkesin ulaşabileceği, kentin ortalamalarına göre kendisini ayarlamak durumunda olan bir konumdur, dükkanlar için. Çok lüks ve erişilmesi en imkansız olanlara belki de sadece özel otomobillerle gitmek gerekir. Metro ile bağlantı, bir AVM'nin prestijini düşüren, önlerine çıkacak ilk

serüvene kendilerini atmak için hazır bekleyen ama beş parasıza yeni yetmelerin en zor ulaşabileceği yerde olan AVM'lerdir belki? Belki her AVM'nin de kendine özgü bir karakteri vardır ve orta sınıflara, onların beğenilerine ve satın alma gücüne yönelik AVM'ler, pek de muteber sayılmıyordur?

Kızılay zaten ikinci sınıflaşmış, kent nüfusunun bir bölümünün tümüyle by-pass ettikleri bir merkez/ merkezi kent bölgesi olması gerçeği dikkate alınarak, Kızılay'a bütünüyle prestij kazandıracak yeni gelişmeler olmadan, KAVM geleceğini kurtarılabilir mi? Kocabeyoğlu Pasajı'nın akıbeti gibi, çabucak işportacı pazarına/ ucuz alış-veriş yeri görüntüsüne dönüşmesi gibi bir gelecek bekliyor olabilir mi KAVM'yi?

Bu tür bir gelişme, hem müşterilerin tutumuna bağlı olacaktır, hem de işyerini burada tutmak istemeye kararlı olan markaların/ iş yeri sahiplerinin kararlarına; kısaca pazardaki arz-talep kurallarına. Sanırım, burada etkili / aktif olan faktör "talep"tir. Yani Ankaralılarıdır. Ankaralıları, bu yapının ikinci sınıflaşmasını, ucuzcu, biraz döküntü görünüşlü, bir yere doğru dönüşmesine izin verecekler mi? SSK İş Hanı'nın içindeki gıda işyerleri ve eğlence yerleri bu çarşıda yer almadığına göre, burası onun işlevlerini üstlenecek değildir. Ancak oranın "normal" kent halkına biraz kapanan, (eğlence yerleri nedeniyle) çok uzmanlaşmış, bu nedenle biraz ürkütücü hale gelmiş bir yer olmasına benzer bir gelişme olabilir mi?

Bütün bunlar, KAVM'nin işletme stratejisine bağlı olacaktır. Bu stratejiler güncel gelişmeleri nasıl gözlemliyor ve değerlendiriyor acaba? Bir yolları/ yöntemleri var mıdır?

KAVM, umarım, Kızılay'ın yeniden kazanmasına, merkezin güçlenmesine yardımcı olur ve yayaların, kamu ulaşımını kullanan normal insanların bir lüksü olarak, parlak yaşamını sürdürebilir.

*Ehli zevkin zevkini
Ne tazeler?
Mahir elden taze pişmiş
GÜL kahvesi tazeler*

*Hanım sesi bülbül sesi
Emsalsizdir GÜL kahvesi
Neden güzel GÜL kahvesi
Atadan oğula tecrübesi*

ANKARA 'NIN EN ESKİ KURUKAHVECİSİ

**KURULUŞ
İSTANBUL : 1890
ANKARA : 1922**

"Ankara 'da Kahve Bizim İşimiz."

Hacı Bayram Caddesi No: 4
Tel. [312] 311 41 73 -310 70 71
online siparişleriniz için: www.gulkahve.com

Sınır Tanımayan Özelleştirme Operasyonu

Sibel Durak

Tiyatroma Dokunma!

Sezonun son temsili Venedik Tacirini izlemek için 13 Mayıs'ta Küçük Tiyatro'ya giden seyirciler hafızalardan silinmeyecek anlara tanıklık ettiler. Onlar içeride oyun izlerken "Tiyatroma Dokunma" diyen oyuncusu, teknik ekibi ve seyircisi Küçük Tiyatronun önünde ellerinde kırmızı karanfillerle seslerini duyurmak için beklemekteydiler. Tüm bu insanların bir araya geliş sebebi ise bir süredir gündeme gelen ödenekli tiyatrolara ilişkin gelişmelerdi. Aslında tüm bu süreç 2004 Kamu Reform Yasasıyla ilk sinyallerini vermişti. Aralıklı zamanlarda Kültür Bakanı Ertuğrul Günay da kapatma sözcüğünü telaffuz etmese de devletin tiyatrodan elini çekeceği ve tiyatroların yerel yönetimlere devredileceğini ima ediyordu. Konuyu yeniden alevlendiren ise İstanbul Şehir Tiyatroları yönetiminin sanatçılardan alınmasıyla başlayıp Başbakan Erdoğan'ın partisinin Kahramanmaraş İl Kongresinde yaptığı konuşmayla alevlendi. Erdoğan konuşmasında Devlet Tiyatrosunun 140 milyon harcamasına karşın gelirinin 4 milyon olduğunu belirtiyor, tiyatrocuları elitist, jakoben, yarım porsiyon aydın olmakla, sanatı sanat için yapmakla suçluyor ve "Kurun kendi tiyatronuzu özel olarak oynayın. Biz sizlere sahneleri tahsis ederiz bu sahnelerde sizleri destekleriz. Ama artık bugüne kadar geldiğiniz anlayış olmayacak. Özgür olun, özerk olun, özel olun ama artık devlet tiyatro sahnesinden çekiliyor." diyordu.

O gün oyun bittiğinde salondan ve sokaktan "Tiyatro halkındır halkın kalacak", "Tiyatroma Dokunma" sesleri yükseliyordu. Ama herkes aynı şekilde düşünmüyordu. Tüm bu süreçte "Seka kapatılırken, Tekel işçileri eylem yaparken, nerdeydiniz, şimdi size destek çıkmamızı istiyorsunuz" diyen sesler çıkmaya başladı. Bu sözleri söyleyenler, yazar, oyun seçiminden, o oyunların güne uyarlamasının hep bir tercih meselesi olduğunu bir kere sokağa çıkmak yerine oyuncuların her akşam açılan perdeyle mesajlarını verdiklerini görmezden gelerek kuruyorlardı bu cümleleri. Tüm bu süreç ve sonrasında ödenekli tiyatroların durumu ne olacak sorusu ise Sahne Dergisinin düzenlediği panelde tartışıldı.

Rakamlar yalan söylemez diyerek söze başlayan TÖMEB Başkanı Erhan Gökgücü ülke genelinde yetersiz bulunmakla birlikte, ilk ve ortaöğretimde 845 bin öğretmen, 119 bin doktor, 40 bin subay, 95 bin astsubay, 231 bin polis, 137 bin imam, 50 bin öğretim elemanı, toplamda 750 bin ordu mensubu bulunduğunu tüm bunlara karşın ödenekli tiyatrolarda sanatçı, teknik tüm çalışanların sayısının binden az olduğunu vurguladı. Gökgücü çalışmadıkları yönündeki eleştirilere yine rakamlarla yanıt vererek şunları söyledi "Ödenekli tiyatro sanatçılarına devlet memuru diyorlar ama bu yanlıştır. Sözleşmeli çalışanlar ve her yıl sözleşmeleri yenilenir. Resmi, dini tatillerde bile çalışanlar. Prova süreçlerinde 10-14 saate kadar çıkar çalışma saatleri. En az 6 yıl doğuda çalışmakla yükümlüdürler. Net maaşları 900-3 bin arasındadır. 56 sahnede ayda 800'ün üzerinde, yılda ortalama 120 oyunla 6 bin civarında temsil yaparlar. Yüzde 90 seyirci sayısına ulaşırken bu kurumun insanı çalışmıyor olamaz. Birçok kurumdan daha çok çalışıyor. Bu kurum çalışanlarına "zavallılar", "elitistler", demek hele ki "tüyü bitmemiş yetim hakkı yiyorlar" demek hangi vicdana sığar. Yıllardır bu ülkeyi yönetenlere, bu halkın vergileriyle maaşlarını alanlara ne demek gerekiyor. Bu kadar az parayla bu kadar az kişiyle bu kadar çok iş yapan bir kurum neden özelleştirilmek istenir."

Demokratik rejim istediklerinden kaygı duyuyorum Tiyatro eleştirmeni ve avukat Atilla Sav ise İnsan Hakları Evrensel Bildirgesine dayanarak tüm insanlar için eğitim, sağlık gibi bir hak olan sanatı devletin korumak ve yaşatmak zorunda olduğunu vurgulayarak "Bir okulun,

hastanenin kapatılmasının istenemeyeceği gibi DT'nin de kapatılması düşünülemez" dedi. "Demokrasinin özü özgür insandır, sürüyü gütmek kolaydır. Vatandaş bireye çevirmek için önce eğitim sonra kültürel haklar gelir. Demokrasi ister gözüktüp totaliter rejim yanlısı olanlar iyiyi kötünden, güzeli çirkinden ayırt edemeyecek insanlar isterler. Demokratikleşmek için adımlar atılırken tiyatroların kapatılmasının düşünülmesi demokratik rejim istediklerinden kaygı duymama sebep oluyor" diyen Sav "Muhsin Ertuğrul bir tiyatro açılınca bir hapishane kapanır demiş. Merak ediyorum cezaevlerini ne zaman özelleştirecekler." diyerek konuşmasını bitirdi.

TÜBİTAK için geliri nedir diyebilir miyiz?

Detis Başkanı Şahin Ergüney ise "Devlet Tiyatrosu cumhuriyet aydınlanmasının en önemli kurumudur. 146 milyon bütçesi var 4 milyon gelir getiriyor deniyor. Bazı kurumlar vardır ki ticarethane gibi bakamayız bu yanlış bir bakış olur. TÜBİTAK için geliri nedir diyebilir miyiz? DT kar etmesi beklenmemesi gereken bir kurumdur. Bilet fiyatlarını 50 TL yapınca kar elde edersiniz ama o zaman Çukurcaya, Şemdinliye, Şarköye kim gider? Bu kurum düşünen, eleştiren, muhalefet eden, özgüven sahibi insanlar yetiştiriyor. 653 sanatçısı ve tekniği ile birlikte bin kadar çalışanı vardır. Sırf İstanbul'un laleleri için harcanan para 46 milyon. Her zamanki gibi önce kurumu karalıyorlar, itibarsızlaştırıp kamunun gözünde küçük düşürüp ondan sonra da istediklerini yapıyorlar. Bu hep böyle oldu."

Işıkder adına panele katılan Çetin Atay ise konunun farklı bir yönüne dikkat çekerek teknik personelin usta çıkarak ilişkisi içinde ve çok zor yetiştirdiğini ve DT'nin kapatılması

halinde işinde usta teknik personelin kalmayacağını bunun da kaliteyi etkileyeceğini söyledi. Eleştirmenler Birliği adına panele katılan Gülşen Karakadioğlu da 2004 yılından bu yana başlayan tüm bu girişimlerin inançla yönlendirilen, biat eden seyirci oluşturmaya yönelik olduğunu düşündüğünü belirtti.

TO BE OR NOT TO BE

Tiyatro İnsansız, İnsan Tiyatrosuz Olmaz

Murat Tangal

Tiyatronun oluşması için iki temel ayağa ihtiyaç vardır. Bunlardan birincisi oyuncu, diğeri seyircidir. Bunlar tiyatronun var olması için olmazsa olmazlardır.Bu iki unsurun yanına bir de çatışmadan doğan metni de eklemek gerek. İki bin beş yüz yıldan beri bu unsurların bir araya gelmesiyle tiyatro devam etmekte ve devam edecektir.

Tiyatro toplum için vazgeçilmez gerekliliktir. Tarihin binlerce yıllık engebeli ve karanlık dönemlerinden akarak günümüze kadar canlılığını hep korumuş ve var olmuştur. Ortaçağ denen bin yıllık karanlık dönemde bile tiyatro her türlü baskıya her türlü yasaklamaya rağmen gizli saklı da olsa devam etmiş sonunda çağın aktörleri yani din adamları aracılığıyla kiliseden dışarıya sızmış günümüze kadar ulaşmıştır. İspanyol yazar F.Garcia Lorca tiyatroyu tarif ederken “ Tiyatro toplumun barometresidir, bu barometrenin düşmeye başlaması,toplumun içinde de bir düşüşün olduğunun en somut göstergesidir” diyor. Yüzyılları aşp projeksiyonu günümüz Türkiyesine yönelttiğimizde Lorca'nın bahsettiği barometrenin giderek düştüğüne tanıklık olmaktadır. Tiyatroya karşı ne zaman sansür,

baskı, yasaklama olmuşsa o dönemde demokrasi sıkıntıya girmiş demektir. Son zamanlarda İstanbul Büyükşehir Belediye Tiyatrolarından başlayarak Devlet Tiyatrolarına kadar uzanan yeniden dizayn etme çabası barometrenin giderek düşmesine neden olmakta.Her iki kurum da ilk başlarda elitist tiyatro olarak başlamışsa da özellikle Devlet Tiyatrosu günümüzde gittikçe yaygınlaşmış farklı kesimlerden birçok seyircinin tiyatroyla buluşmasını sağlamıştır. Türkiye genelinde yerleşik veya turne sahneleriyle her türlü zor koşullar altında diğer illere yaptığı turnelerle tiyatronun yaygınlaşmasını halkın tiyatroyla buluşmasını sağlamıştır.

İletişim çağında iletişim araçlarının gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla birlikte insanın insana giderek yabancılaştığı bir dönemde yaşıyoruz. Yabancılaşma aynı zamanda yalnızlaşmayı da beraberinde getiriyor. Tiyatro bu yabancılaşma ikliminde aynı duyguları düşünceleri ve başka yaşamları paylaşmanın yegane mekanıdır. Hayatın zorlukları sıkıntıları ve ağır koşulları altında nefes alıp hayata farklı bakış açısıyla bağlanma mekanıdır. Bu nedenle tiyatroyu kapatmak yok etmek toplumun nefes alanını yok etmektir.

Bir bürokrasi şehri olan Ankara'da Devlet Tiyatrosu yoğun ve ağır tempo içinde insanların sosyal anlamda nefes almasını sağlayan en önemli mekanlardan birisidir. Memuru,öğrencisi işçisi,esnafı kısaca hayatın her alanından insanla tiyatro salonları dolup taşmakta hatta yıllarca devam eden bazı oyunlara hala yer bulunamamakta. Bu da gösteriyor ki tiyatro artık lüks olmaktan çıkıp ihtiyaca dönüşmüş durumdadır. Uzun lafın kısıası; Tiyatro vazgeçilemez bir ihtiyaçtır.. Çünkü insan doğasında oynamak vardır. Oyunla hayatı kavrar,oyunla kendi varoluşumuzun farkına varırız. Tiyatroyu yok etmek engellemek aslında insan doğasına engel koymaktır.. İspanyol üstad F. Garcia Lorcadan başladık onunla bitirelim.. “Tiyatrosuna yardım etmeyen ve desteklemeyen bir ulus, ölmüş değilse bile ölmek üzeredir; halkının dramını, tarihsel ve toplumsal yürek vuruşunu duymayan ve ister kahkaha ile ister gözyaşlarıyla olsun, onun ruhunun ve görünümünün gerçek rengini yakalamayan tiyatronun kendine tiyatro adını vermeye hakkı yoktur, o bir eğlence yeri ya da ‘zaman öldürmek’ denen o korkunç şeyin yapıldığı bir yer olmaktan başka bir şey değildir.” Fazla söze ne gerek

“Ben Götürürlerken, Kurtaracak Kimse Kalmamıştı...”

Canlar Tiyatrosu - Serdar Doğan

İktidar için “gömlek” bile değiştirenlerin, iktidarlarını korumak için neler yapabileceklerinin en net anlatımı. Genelde sanat özeldir; tiyatro “tehlikelidir”. Çünkü sanatın aydınlığı; AKP'nin ampulünden çok daha fazla aydınlatıcıdır... Korkarlar. Sorgulayan, etkilenen, takip eden eden “vatandaş” tehliktedir. Biat kültüründen gelenler,biat edenleri ister. AKP'nin yaptığından çok, bizlerin yapmadıklarına bakmak lazım. Kocaeli Şehir Tiyatrosu için 2 yıl önce bu anlayış yürürlüğe girerken, Kars'taki “İnsanlık Anıtı” yerle bir edilirken, şair, yazar, karikatürcü, sinemacı, tiyatrocı, semahçı 33 sanatçının katledildiği Sivas anmalarına zamanında katılıp “ses” verseydi bazı çevreler; iktidar bu kadar pervasız olamazdı. Başbakanın kızının; “Genç Osman” oyununda ön sıradan sakız çatlatarak izlerken gördüğü tepki sonrası salonu terk etmesiyle başlayan tartışma, buraya kadar geldi. O gün, oyuncu Tolga Tuncer'in tavrının yanında olması gerekenler; ne yazık ki susmuş, işi türbana bağlamış, Tolga'ya dersini vermişlerdi. Sanki ilk kez “bir türbanlı”nın önünde oyun oynanıyordu. Zorunlu din derslerine ses çıkarmayan-

lar, diyanetin var olan bütçesini sorgulamayanlar, yaratıcı drama dersleri yerine; Kuran dersi koyalara ses etmeyenler; şimdi “Tiyatrom kapanmasın” diye feryat figan edecektir; ama Alman rahibin dediği gibi; “beni götürürlerken, kurtaracak kimse kalmamıştı...” Umarım geç kalmamışsındır.

Dilerim, sanatın aydınlığına ihtiyaç duyan; seyirci, özel yahut ödenekli tiyatro insanları; ayağa kalkar. Bu AKP'nin son ve yıkıldığı densizliği olur. Dilerim; tehlikenin farkına varır “sırça köşkünden” bakanlar. Bankamatik “sanatçısı” olmakla övünenler. Biz, Canlar Tiyatrosu olarak Belgesel-Politik oyunlarımız nedeniyle çok baskı, yalnızlaştırma, salonsuz bırakılma gibi gizliden tehditlerle 6 yıldır mücadelemizi sahnenin olanakları ve sokağın gerçeği ile vermeye çalışıyoruz. Bu kapatma kararı karşısında da ödenekli tiyatro emekçilerin yanında olacağız. Tiyatro pek çok sanatsal disiplini içinde barındıran en eski, en soylu sanat. Elbetteki sanatın estetiği, güzelliği, devrimci duruşu, var oluşuyla mücadelemizi sürdürecektir, payımıza düşen desteği sunacağız.

Özel-Leştir/Me...

Mehmet Öz

Dur yapma...! Kir-leştir/me...Kör-leştir/me... Köle-leştir/me...

Oyunun Adı: Leştirme Hayatımızı... Oynayanlar: İktidarda olanlar... Yazan: Kültürümüzün Bakanlığı... Dekor: Yukarı Mahalle... Kostüm: Dokuz yıldır giydiklerimiz... Işık: Aydınlık Ampul... Müzik: Ney'i Efendim Dilersin... Yöneten: Tabii ki Erdoğan... Yer: Tüm Ülke... Saat: Her an'ı arada bir geçe...

1. PERDE

-Yine mi... diye bağırrır yaşlı bürokrat.
-Nedir bunlardan çektiğimiz. Yine fırça yedik...! der orta yaşlı olanı.
-Müdürlerini değiştirdik. Yenilerini de almıyoruz ama olmuyor... diye sürdürdü genç kalan
“Muhalliflik bunların kanında var” diye bağırrır koro...
“Nankör bunlar nankör , Nankör bunlar nankör Satalım gitsin, Satalım gitsin, O zaman anlar O zaman anlar”

Yine herkes seyre dalar... Kimi susar kimi alkışlar... Işıklar söner, sahne ve salon yalnızlaşır...

“Haklı be kardeşim haklı... Her gün yeni yeni oyunların sahneye konduğu ülkemizde başka oyunculara, oyun yazarlarına, sahnelere ihtiyaç kaldı mı? Hayır...! Leştir gitsin. Özgürlük istemiyorlar mı? Al işte özgürlük... Yok oynayacakları oyunları seçeceklermiş... Yok oyun arkadaşlarını kendileri belirleyeceklermiş... Alın sizin olsun bütün salonlar. Sanatçılar özel insanlarmış. Doğru, daha da özelleşmeleri için özelleştirmek gerekmiyor mu?”
“Yeterince izleyici gelmiyormuş, gelmez... Bütün ülkeyi seyirciye dönüştür, bir iyi adamı, bir kötü adamı oyna, birden kız, birden sus pek çok değeri leştiririrken kendinizi devleştir”
“Her gün, her an oynamak ne zor olsa gerek... Nereye dek seyirci kalacak! Nerede sahne ile yaşamı ayıracak, mutluyu oynamaktan vazgeçeceğiz...”
“İktidar Oyuncularının başarılarını kabul etmeli, tiyatro salonlarında da protokolden çıkıp sahneyi istediklerini görmeliyiz. Kim bilebilir belki de hayırlısı olur... Kürsülerde oynamaktan vazgeçer, yeni ezberlere çalışırlar”

Bu eleştirileri okuyan yönetmen tabii Erdoğan: “Ben 23 yaşımda yuttum perdenin tozunu, yağma yok sıra size de gelecek. Köşe yazılarınız da yazarlarınız da özel-leştirilecek” der.

“Tek Dertleri...”

Siddık Salaz-Van

Tiyatroyla ilk tanışıklığım bundan yirmi beş yıl önce Şahları da Vururlar adlı oyunla başladı. Bu oyunu izledikten sonra hayatımda yepyeni bir sayfa açıldı. Sonrasında amatör grupların yılda bir-iki hazırladıkları oyunları takip etmeye başladım. Yıllar sonra Van Devlet Tiyatrosu açıldı. Birbirinden yetenekli oyuncular ve de kaliteli oyuncular izleme şansını yakaladım.

Tiyatro artık yaşamımda olmazsa olmazlar

arasındaydı. Şu ana kadar yüzden fazla oyun izledim. Hatta bazılarını birkaç kez izledim. Çocuklarım da düzenli tiyatro izleyicisi oldu. Oyunlar hakkında tartışıyor, konuşuyoruz. Son süreçte çıkan haberler, söylemler doğrusu camianın içindeki insanlar kadar canımı yarmaya başladı. Söylemler inanılır gibi değil. Kapattım bitti bu ancak diktatörlükle idare edilen ülkelerde yaşanır. Aslında yapılmak istenen şey Anadolu'yu sanatsız bırakmak. Tek dertleri bu. Aldıkları oy oranını korumaya yönelik, insanların aydınlanmasını önlemeye çalışmak. Hepsini biliyorlar ki bir süre sonra takke düşecek. Benim , çocuklarımla ya da Anadolu'nun herhangi bir yerinde yaşayan herhangi bir insanın tiyatro izleme hakkını elinden almaya kimsenin hakkı yok.

DOSYA: Ankara Kimin Çöplüğüdür?

Aslında Çöp Yok!

M. Onur Yılmaz

Fastfood bir restorana gidip yemek yedikten sonra önünüzde yığılı kalan çöpün miktarı sizi de hayrete düşürmüyor mu? Ben ek olarak yediklerimden dolayı kendimi de bir çöp öğütücü gibi hissediyorum. Kalanlara 'çöp' dediğime bakmayın bana kalırsa ambalajın içindeki az önce yenmiş yemekten daha anlamlı ve değerli oluyor genelde. Sadece metafor olarak değil bugün çöp demeye dilimizin varmayacağı kadar ekonomik olarak değerli ve yeniden kullanılması çevresel olarak da bir o kadar gerekli bir şey çöp. Hiç ayırmadan tamamıKlasik söylemle, sadece içindeki plastik, kağıt, metal değil. Organik malzemeden, inşaat artığına kadar herpsi. Hollanda'nın inşaat artıklarının ve bina molozlarının %95'ini dönüştürüp yeniden kullandığını söylesem ne dersiniz? Plastik, kağıt, metal yere düşmüyordur herhalde.

Durun; biz, şurdan başlayalım. Sevgili dışkımızın bile ne derece kıymetli olduğunu anlatan belgeseli daha izlemediniz mi? (Yönetmen: Orçin Uzun) Şimdi kendinizi çok daha değerli hissetiniz, değil mi? Ankara'da yaşıyorsanız orda durun!

Hepimiz Tembeliz! Hepimiz!

Çünkü, Ankara bu konuda kentlisi ile belediyesi ile onlarca yıldır emeklemekten dizleri açılmış bir koca bebek. Gelin bu sefer, sadece belediyeleri tükaka ilan edip işin içinden çıkmayalım. Kabul edelim ki, 3 bin atık kağıt işçisi ve Berkay gibileri dışındaki tüm Ankaralılar, hepimiz tembeliz!

Ye, iç, At!

5 bin ton çöp üretmeyi biliyoruz herbir gün. Ye, iç, çöpe at bir halimiz var. Attığımız çöpün ardından bir kere olsun dönüp bakmıyoruz. Hiç bir türlü bakmıyoruz. Ne, o çöpe ne olduğunu merak ediyoruz, ne de o çöpün kimin için ne ifade ettiğini. Ekmeğini çöpten çıkaran, yıllardır aramızda sessizce gezen üç bini aşkın atık malzeme işçisini de görmüyoruz mesela. En görünür halleri Çankaya'nın eski başkanı Eryılmaz'ın "müthiş" icadı, turuncu üniformalı "çevre gönüllüleri" oldukları zamandı. Onu da Büyükşehir'in zabıtalı gördü sadece. Kafalarında paraladılar üniformaları! (Bu arada, Büyükşehir'in geri dönüşümle ilişkisini de kısaca özetlemiş olduk.) Peki bu böyle ne kadar gider? Çok gitmez! Eğer hemen yarın çıkıp gitmeyecekseniz bu şehirden Oktay'ın aktardığı 20 yıllık öyküyü okuyun. Akın Atauz'un yazdıklarına kulak verin. Bir 'merhaba'ya bakar her şey.

Berkay'ı örnek alın! Tek başınıza olsanız da çöpünüzü ayırın. Gelip almıyorsa Belediye gidip belediyenin önüne bırakalım birlikte.

Boş boş gezip, armut piş ağzıma düş atıkları toplayan sevimli 'geri dönüşüm kamyonları'nın yolunu kesin. Size neden gelmediklerini sorun.

Bakalım "Ara ki Bulasın Belediyesi" o zaman ne yapacak?

Atık kağıt işçilerinin yanında olun.

Yıllardır kooperatifleşmek ve Ankara'nın yetkili gerikazanımcıları olmak için verdikleri mücadeleye destek olun. Kürt sorununu bir de onlardan dinleyin.

Var mısınız?

Dosya yazıları yanyana gelmeye başladığında, Oktay'ın sorduğu soru daha bir belirginleşmeye başladı. Baktık ki o sorunun peşine takılmışız. Cevabı belki bu sayıda, belki değil. Ama biz peşindeyiz:

Ankara kimin çöplüğüdür?

Biz Kentliler, Ey Ruhi Bey, Atıklarımızdan Sorumlu muyuz?

Akın Atauz

Kendi halinde bir insan, bir kadın ya da erkek, bir aile, çoluk çocuk filan, öğrenci ya da azıcık bir parayla bekar evinde yaşayan gariban; kentin hergün oluşsan milyonlarca ton çöpünden ve bu çöpün yarattığı sorunlardan, belediyeden daha çok sorumlu mudur/muyuz? Evet, sanırım sorumluyuz. Belediye ne ki?

Kötü niyetli olmadığını bilsek bile, aciz, zavallı, bir işe yaramaz, işini bir türlü doğru düzgün yapamaz, kentlileri örgütleyemez bir örgüt. Daha büyüğü ve kötüsü olabileceğini bildiğimiz belediyeler de var üstelik: Zalim ve bir işe yaramaz, durmadan bizi aptalca ve soysuz dayatmalarla taciz eden ve beceriksiz, kötü yönetimini kasıtlı ve cezalandırmak için kullanabilen bir yer... Ne yapalım yani, belediyeler çok kötü diye, atık sorunun da, Ankara'da çok kötü olması zorunlu mu? Büyük ölçüde böyle olmaya devam edebileceğimizi bilsek bile, yapılabilecek hiçbir şey yok mu?

Mutlaka vardır. Orada duruyordur ve onu keşfetmemizi bekliyordur mutlaka. Öncelikle şunu bilmemiz gerekiyor: Eğer atık sorunu ile kendi çapımızda uğraşmak istiyorsak bile yalnız değiliz. Kimler var? Belki onbinlerce kişiden (çoğu yetişkin erkek ama içlerindeki çocuk sayısı da az değil ve yer yer kadınlardan) oluşan atık toplayıcıları var bu kentin. Onlar, kokmuş belediyelerin yapmadığını, yapmak için hiçbir çaba harcamadığını, ya da yapmak istese de beceremediğini yapıyorlar. Onlar bu işi kendileri/ kendi geçimlerini sağlamak için yapıyorlar ama aynı zamanda büyük bir ekolojik kahramanlık da (ne yazık ki, onların insanlık onurunu koru-

yamadığımız bir biçimde) gösteriyorlar. Çöp kutusuna atarak vedalaştığımızı zannettiğimiz atıklarımızı, kenti kirletmek ve kokutmak ve zehirlemek için kentin her yerine yerleştirdiğimiz birer (kolay kolay patlamaz) mayın olarak düşünelim. Bu mayınları her gün kent yüzeyinin her noktasına yayıyoruz. Atık toplayıcılar da, bunların içinden gerikazanılabilir olanları bulup, ayıklayıp çıkartıyorlar ve atıklarımızın o parçasını, içinde bulunduğumuz eko-sistemin yeniden kullanmasını sağlıyorlar. Çok teşekkür ederiz.

Bizi yalnız bırakmayan, ama ilk gruba göre çok küçük ve güçsüz olan bir diğer grup daha var: Ekoloji, kirlenme vb sorunlarıyla ve en çaresiz durumdaki yoksullukla baş etmeye uğraşan sivil örgütler, (laftan çok iş üretmeye çalıştığını düşünebileceğimiz türdeki) dernekler, vakıflar filan... Onları bulabilir, gücümüzü ve düşüncelerimizi onlarınkiyle bütünleştirebiliriz.

Buna, eğer çok istiyorsak, üniversitelerde bu konularda çalışan bilim kişilerini, öğrencilerin bu konuyla ilgilenen klüplerini, meslek odalarını beceriksiz komisyonlarını filan da katabiliriz. Belediyeyi en son sırada olsa dahi, "bizi yalnız bırakmayanlar" grubuna katmakta kararsızım ve doğrusunu isterseniz, onlardan gelecek bir yardım umudu, bana hala çok uzak görünüyor. Ama siz bilirsiniz. Peki, "yalnız olamayan biz" ne yapabiliriz, ey Ruhi Bey? Basitinden sadece, bir-kaç öneri: Hemen bu akşam, hava karadıktan ve çöplerimiz toplanıp bahçe kapımızın dışına yerleştirildikten sonra, sokağa çıkıp çöplerimizin başında biraz bekleyebilir

ve onları eşeleyip içinden yeniden kullanılabilir/ gerikazanılabilir olanları bulmak için gelecek ilk kişiye "merhaba", ya da şöyle şeyler diyebiliriz: - Merhaba, benim adım filanca. Sizin adınız nedir? - Yaptığın bu işin ne kadar zor olduğunu, iş koşullarının sizi nelere zorladığını tam olarak bilmeme imkan yok; ama sana, ya da senin koşullarında çalışmakta olan diğer insanlara yardımcı olmak için, benden veya bu evlerde oturan insanlardan beklediğin bir şeyler var mı? Böyle basit sorular işte... Aklınıza ne geliyorsa.

Size akla uygun öneriler gelebilir veya gelmeyebilir. Gelmese de, düşünmeye başlayabilirsiniz: Kendi atıklarımla ilgili sorumluluk almak istiyorsam, neler yapabilirim?

Belki, ilk basit iş, eğer eviniz uygunsa, ya da uygun olmaya zorlayabilirseniz, ürettiğiniz çöpün genel niteliğine bağlı olmakla birlikte, diyelim ki dört tane karton kutu ve bir de sızdırmaz teneke/ plastik kutu gibi bir şey bulmak olabilir. Bunların içine uygun büyüklükte birer naylon poşet yerleştirebilirsiniz. Hepsi kolay ve bir maliyeti olmayan şeyler. Sonra bunların üzerine: 1.kağıt, 2.naylon ve plastik, 3.metal (teneke, aliminyum vb) 4.cam ve sonucusu olan sızdırmaz kutuya da 5. organik çöp yazabilirsiniz. Bunlardan organik çöp kutusundakileri, eğer kompostlayarak kullanamayacaksanız, her zamanki gibi kapıcınıza vermeye devam edebilirsiniz. Diğerlerini de, torbalar doldukça kendiniz, üzerindeki etiketlerle, çöpün her zaman bırakıldığı yere yerleştirebilirsiniz. Eğer kendinizi bu konuda azimli hissediyorsanız ve koşullarınız uygunsa,

apartman/ site yöneticisiyle, bu konuyu konuşabilirsiniz, ikna amacıyla kendi deneyiminizden elde ettiğiniz başarıyı aktarabilirsiniz. Öne süreceği problemlere, birlite çözüm arayabilirsiniz, ya da bu konuyu ilk apartman/ site toplantısının gündemine almasını isteyebilirsiniz. Zaten yapılmakta olan bir şeyler varsa, bunların nasıl geliştirilebileceğiniz üzerinde konuşabilirsiniz. Bu arada, her akşam kapınıza gelen ve artık ismini/ isimlerini öğrendiğiniz atık toplayıcılarına da, arada-sırada "merhaba" demeyi ihmal etmezseniz, ne iyi olur...

Bu konuda biraz ilerleme sağlayabiliyorsanız ve hala azimliyseniz. Muhtarla bu konuyu görüşmeyi deneyebilirsiniz. Hiçbir yararı olmayacağı konusunda çok güçlü bir sezginiz olsa bile, şansınızı denemeye değer... Böylece, biraz daha geniş bir ölçekte ve atık toplayıcılarla geliştirilen dostluk çerçevesinde, kente (daha mütevazı olalım, küçücük çevrmize/ sokağımıza/ mahallemize, vb) gerikazanım konusunda bir katkıda bulunmuş oluruz. Tamamen aşağıdan yukarıya doğru ve hammaliyesi bol, bürokrasisi az böyle bir yol izlenebiliriz işte. Neden izlenmesin?

Bir tek sözün daha söylenmesi gerekiyor ve bu, atık toplayıcılarıyla aramızı bozabilir, ama yine de söylemeliyim: Daha az tüketmeye, daha az atık üretmeye, mümkün olduğunca ambalajsız satılan malları almaya, şimdiki zamanda naylon torbasız yaşamaya, cebimizde küçük bir eski zaman "file"si bulundurmaya filan...

Hepsi değilse bile, bazıları "neden olamasın?"

Atık Pil Toplayan Çocuk

Berkay Odabaşı; 12 yaşında, Ayten Tekişik İlköğretim Okulu'nda, 6. sınıfta okuyor. Sıkı bir Gençlerbirliği taraftarı ve aynı zamanda kulüp futbolcusu. Balgat'ta abisi, annesi ve babası ile oturuyor.

Yer Balgat, Bedriye Apartmanı. Bir akşam üstü Hatice hanımın kapısı çalınır.

Kapıdaki alt komşunun oğlu Berkay. Berkay'ın elinde bir kutu. Kutunun üzerinde "atık pil kutusu" yazıyor. Berkay rahatsız ettiği için özür diledikten sonra Hatice hanıma atık pilin zararlarını bilip bilmediğini soruyor ve ardından anlatmaya koyuluyor. "Pillerin insan sağlığına ve çevreye çok büyük zararları vardır. Piller civa, kadmiyum, kurşun, çinko, mangan, lityum, demir, nikel, kobalt ve kimyasal maddelerden üretilir. Bu pillerin çöplere atılması, çevre açısından büyük tehlikeler yaratır. En başta toprak kullanılmaz hale gelir ve metallerin yarattığı su kirliliği sudaki ekosistemi alt üst eder. Etkilenen sadece su ekosistemi değil, aslında tüm ekosistemdir. Zaman içerisinde bu etkiler insanlar üzerinde de görülür. Atık pillerin sebep olduğu hastalıklar başında, merkezi sinir sistemi hastalıkları, kanser, böbrek ve karaciğer hastalıkları gelir." Bir çırpıda anlattıklarının ardından Bedriye Apartmanı sakinlerini tek tek dolaşıp kendisine destek olmalarını

istediğini anlatır. Hatice Hanım'dan da kullandığı pilleri çöpe değil kat aralarına yerleştirdiği kutulara atmasını ister. O gün bugündür Bedriye Apartmanı'ndan çöpe bir tek pil bile gitmedi. Her şey tam olarak yolunda gitmiyor. Sorunlar var. Apartman arasına koyduğu kutuları kül tablası olarak kullananlar olmuş, çöp atanlar da. Berkay üzülmüş, kızmış ama yaptığından çok emin. Vazgeçmeye de pek niyeti yok. Pil kutusunun ardından babasının yardımı ile apartman girişine bir gerikazanım kutusu da koydu. Ama topladıkları atıkların Belediye tarafından alınmamasından şikayetçi. İşin o tarafı henüz tam çözülmüş değil. Ama o da olacak. Apartmanda başlattığı kampanyayı okuluna da taşımış Berkay. Öğretmenlerinin desteği ve arkadaşlarının da katılımı ile okulda da atık pil ve elektronik atık toplamaya girişmişler. Topladıkları atıkları Çankaya Belediyesi'ne veriyorlar. Bir gün Ankara'da geridönüşüm mümkün olacaksa bunda çocukların çok

önemli bir rolü olacak. Berkay, bunun öncü örneklerinden birisi. Atık pillerin çevreye olan zararını öğrenen Berkay sağlığa ve çevreye olan zararını bile bile hiçbir şey yapmadan durmak yerine, harekete geçti ve sorumlu olduğu alanda; yaşadığı apartmanda ve okulunda önemli bir iş başlattı. Biz Berkayla tanıştığımıza çok mutlu olduk.

Bir haberin daha sonuna geldiğimiz şu satırlarda mesaj kaygısını abartmak istemeyiz ama konu açık. Berkay bize anlattı, biz size soralım? Siz bu konuda ne yapıyorsunuz? / Solfasol

Sanat değil midir yarını, daha iyiyi müjdeleyen, değil midir sanat insan için olan. Peki ama çiçeklerin, kuşların, yaprakların, çocukların yanında yer alan sanatın yapacakları bitmiş midir, sanat her şeyi eksiksiz yerine getirmiş midir? Görüşümüz şu ki; bütün dalları ile birlikte sanatın halen gerçekleştiremediği durumların mevcut olduğunu ve kimi yönelimlerinde de yanlışlıklar içerisinde bulunduğunu ve kendisini sürekli tekrar eder bir durumdan kurtulamadığıdır.

Sanatın Elitleşmesi

Gerçekleştiremedikleri ile var olan sanat, zamanla elitleşir, elit hal alınca da kimliğine ve duruşuna yabancılaşır kalır. Elitleşen, her insana ve her yere inmeyen sanat körleşir, duyarsızlaşır, yaratıcılıktan uzaklaşır, böylelikle de bir avuç entelektüelin tekeline girmiş ve onların sanatı sürekli konuştuğu, tartıştığı bir duruma düşer.

Tanık olduğumuz bir durum bizleri çok rahatsız ediyordu; sanatın hangi dalı olursa olsun, sineması, tiyatrosu, dansı, müziği olsun sanat etkinliklerin hep merkezde gerçekleştiriliyor oluşu. Merkezde yapılan sanat etkinliklerine merkezin dışında gelenler pek olmamaktadır, semtlerdeki, gecekondulardaki insanların merkezdeki etkinliklere katılamamalarının kimi önemli nedenleri bulunmaktadır, ekonomik ve

“Yırtık Perde” Sanat Projesi Sanatın Tarafı

Hayatın kendisi büyük bir kısmıyla; bulutlar, uçurtmalar, çiçekler, toprak, deniz, çocuklar... ile duyarsızlık, bireycilik, tüketim... arasındaki mücadele değil midir? Bir diğer anlamda ise iyi ile kötünün, güzel ile çirkinin, dolu ile boş'un mücadelesidir hayatta olup bitenler. Yani hayat; dünyada ya çiçekli günlerin ya da bereketsiz günlerin yanında yer alacaksın değil midir? Sanat da bütün dallarıyla böyle bir mücadelenin içindedir, kopuk değildir, iyi ile kötünün mücadelesinde, burada yerini almıştır.

zaman kaygılarının yanında sistemin bilinçli olarak geri konumda tutması ve toplumda sanatsal, siyasal ve birçok aktivitenin anlamsızlığı konusu egemen anlayışa dönüştürmüştür.

İşin aslı ne olması gerekiyor öyleyse, sanat kendisini bekleyen de beklemeyenin de kapısına kadar gitmesini bilmelidir. Çünkü sanat, bekleyen olmamalıdır, giden olmalıdır. Yerinde kalan, merkeze hapsolmuş sanatın çıkışı olamayacağını, pek de yeni söyleyeceği bir şeyi bulunmadığını ve hiç mi hiç değiştireceği bir şeyleri olmadığını düşünüyoruz.

Hayatın Arınmasında Sanat'ın Gücü

(Sanat Evlerinin Önemi)

Her mahallede altılı ganyan, iddaa bayiileri, karakollar, kahvehaneler, dershaneler, Kuran kursları var da niçin her mahallede sanat evleri olmasın. Sanat evleri, işlevleri ile ortaya koyacakları programları ve çalışmaları ile mahallenin değişimi, dönüşümü, yenilenmesi olacaktırlar. Yozlaşmanın, çürümenin, yok olup gitmenin, düzen içerisinde ona benzer örneklerinin mahallelerde çok yaşandığını, görüldüğünü, bilindiğini de düşünürsek, niçin sanat evleri sorusuna daha samimi bir yanıt bulmuş oluruz.

Sanat evlerinin önemi anlaşılabilmesi için mahallelerdeki, gecekondulardaki yaşamı biraz daha değerlendirmek gerekiyor. Çocukların, gençlerin gecekonduda bir alternatif ile karşılaşmadığında ne kadar geri, tehlikeli bir yaşamın, kültürün içerisine girebileceğini çok iyi bilmekteyiz. Gazetelerin

3. sayfaları bu tür geri ilişkilerle doludur, 3. sayfalar mahalleler de yaşanan geri sosyal ilişkilerin çemberinden kurtulamayanların yaşadıkları olaylarla doludur...

Kahvehaneler gençleri bekleyen zehirlerdendir, yaratıcı ve verimli, dirençli olmaları gereken dönemlerini burada tüketmekte. Bu çürümüş yuvalarda gençler, beyinsel ve bedensel tükenme ile yüz yüzedir. Genç kadınlar ise kendilerini biçimlendiren televizyonla yüz yüzedirler. Kendisini hiçbir açıdan geliştirmeyen televizyon programları, dizileri alternatif yaşamın önünde engeldirler.

Sanat evleri tabii ki olup biten her olumsuz şeyi değiştirmeye yetmeyecektir, sanat evleri sadece alternatif yaşamın da olduğunu bilenlere bir yol göstericilik yapacaktır o kadar.

Bir Model: Kooperatif Yolunda Ankara Geri Kazanım Derneği

Kağıt işçilerinin güçlerini birleştirmek ve sorunlarını duyurmak için kurmuş oldukları bir dernekleri var. Kooperatif Yolunda Ankara Geri Kazanım Derneği diye adlandırdıkları dernekleri bir gecekondu semti olan Türközü'ndedir. 2005 tarihinde bu emekçiler tarafından kurulmuş olan derneği sadece kağıtçılarından oluşan bir dernek olarak algılamak çok yanlış olacaktır. Kağıt toplayan bu emekçileri aileleri ile birlikte anmak gerektiğini düşünmekteyiz. Onların küçük olsun büyük olsun çocukları var, gecekondunun zorlukları, zararları, sıkıntıları, tehlikeleri onları da beklemektedir. Çürümenin etkisinden kurtulmanın toplumsal çıkışlarından çok söz ediliyor olsa da bazen gönüllü insanların grupsal ve bireysel çıkışları da anlam ifade edebilmektedir.

Çürümenin, kayıp gitmenin çok derin etki ve sonuçlarının günümüzde yaygın olarak görüldüğünü düşünürsek ne demek istediğimiz daha iyi anlaşılacaktır. Bu kaygıları taşıyan bir grup gönüllü insanlar olarak, sanatın her dalının bu gibi yerlerden hiç eksik olmaması gerektiğini düşündük. Kirliliğin karşısında, gücü doğrultusunda sanatın bir anlamda panzehir olabileceği düşüncesinden yola çıkarak mekan neresi olursa olsun, (ev, spor salonları, dernekler ...) sanat evlerini oluşturma çabası içerisine girildi.

Kooperatif Yolunda Ankara Geri Kazanım Derneği bu konu da iyi bir " modeldi ". Hakkari'den zorunlu göç sebebiyle yaşamak için Ankara'ya gelmiş olan Kürt emekçileri, zor koşullar arasında yine de uğraşarak durumlarını düzeltmek istemişlerdir.

Kağıtçılık, onların geçim kaynakları olmuştur. Türk emekçilerinde çok yoğun olduğu semtlerden biri olan Türközü onların yaşam alanları olmuştur. Dışlanmışlığı, ötekileştirilmeyi burada çok canlı yaşarlar. Aslında öteki olmayı kırmak için kimi girişimler de bulunmuşlardır. Dernekleşmeleri bu

girişimlerin sonuç vermiş olduğunu göstermiştir. Türközü'deki Kooperatif Yolunda Ankara Geri Kazanım Derneği ile yapmış olduğumuz görüşmede onlara da kaygılarımızı, yapabileceklerimizi ve ayrıca sanat evi çalışmasının niteliğini anlattık. Çalışmanın içeriğini önemsediklerini ve bu konu da üstlerine düşen ne varsa yerine getirmek istediklerini belirten dernek yönetimi, ayrıca dernek mekanın, sanat çalışmalarının, kurslarının uygulama alanı olarak kullanılabileceğini dile getirmişlerdi.

Ortak kaygıların itelemesi ile birlikte; "peki ne yapılmalı" sorusu aciliyetini ortaya koydu. Aslında buna bir hazır cevabımız vardı; sanat ya da sanat evleri. Sanatın bütün dallarının yüzü insanlara dönük olunca, sanat canlı olur, eğer yüzü insanlara bakmıyorsa o sanatın canlılığından hiç söz edilemez. Canlı ve insanların içerisinde olan ve onlarla birlikte yapılan sanat canlı sanattır.

"Yırtık Perde" sanat projesi, sanatın değiştiriciliğini, boyun eğmeyişi, sorgulayıcılığını tekrar hatırlatmanın ismi olduğu kadar, bu yönleri hayatta uygulamanın alanlarını yaratmayı daha çok önemsemektedir. Bu sanat projesi; bir anlamda sanatın yapamadıklarına, unuttuklarına ve yaşamın kimi gerçeklerinden kopmuş olmasına karşın bir not düşme, bir arınma, bir deneme girişimidir.

Gecekondudaki çocuklara, gençlere, bu koca sorunlu, duyarsız ve insani yönünü önemli derece de yitirmiş dünya da, biraz başka yaşamda var demek için ve müzik, sinema, dans, tiyatro... ile dünyayı daha yaşanır ve nefes alınır hale getirebileceğini hatırlatmak için bir küçük girişimdir aslında "Yırtık Perde". Kooperatif Yolunda Ankara Geri Kazanım Derneği'nde sayı olarak fazla olan Kürt çocuklarına, gençlerine mahallenin ve derneğin Türk çocuklarına sanatın dallarından müzik, sinema, fotoğrafçılığı, halkoyunu, tiyatroyu... götürerek, onları bu çalışmalara aktif bir biçimde katarak düzenin yaşamından biraz olsa da koparmak, uzaklaştırmak, biz "Yırtık Perde" sanat projesi içerisinde yer alan gönüllü kişilerin niyetiydi. Bu iyi niyetimizden fazla bir şey yitirmeden dernek içerisinde yer alan dersliklerde sanat kursları vermeye başlamıştık...

Şu anlarda "Yırtık Perde" Sanat Projesi, fotoğrafçılık, müzik, sinema ve koro olmak üzere eğitimleri vermek üzeredirler. Öğretenin ve öğrenenin eşitlendiği ve birbirini geliştirme üzerine bir metodun uygulandığını belirtmek gerekiyor. Pratiğin teori ile birlikte çok önemsendiği çalışma yöntemi öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır. "Yırtık Perde" Sanat Projesi'nin ileriye yönelik kimi düşünceleri de vardır. Bu projenin gelişmesi, ilerlemesi ve önemli bir yol alması sürecinden sonra bu projenin etkileri, sonuçlarının toplu olarak sergileneceği toplu bir gösterimin planı da beraberinde düşünülmektedir. Örneğin çocukların, gençlerin çekmiş olduğu fotoğrafların sergilenmesi ya da yine onların kendi öykülerini yazıp çekecekleri kısa filmin gösterimi veyahut, müzik gösterimin sahnede topluca sergilenmesi gibi... Sanat Projesinin o çocuklar üzerinde olumlu ve dönüştürücü etkisini bizler kimi zaman kurslarda çok net görmekteyiz. Bu projenin gelişiminde atılacak bir geri adım onların yaşamlarını da çok olumsuz etkileyeceğini şimdiden gördüğümüzü söylemeliyiz.

Geriye Dönüş

Alper Şen

Dünyada insan uygarlığının maalesef eriştiği her yerde “atık”la karşılaşmak mümkün. Dolayısıyla her yerde de atık kavramı, farklı anlamlar barındırarak uygarlığımızın geldiği ya da gelemediği noktaya dair izler taşıyor. Hollandalı bir video sanatçısı ile atık kavramı üzerine yaptığımız bir tartışmada bize “Sizin atık olarak adlandırdığınız şey bizim için çok değerli, geri dönüşüm sektöründe çalışanların da yüksek gelirleri var ve öyle de olması gerekiyor. Hollanda’da atık olarak adlandırabileceğimiz şeyler yaşlılar ve engellilerdir. Çünkü onlar devlet için yük olarak görülür.” demişti. Bu kapsamda Hollanda için daha nitelikli atık olarak adlandırabileceklerimiz ise göçmenler oluyor.

Bu atık sarmalını böyle tanımlamaya başladığımızda Türkiye için atık kavramı hem bu ülke vatandaşları hem de bu ülke toprakları için sisteme entegre edilebilen ya da geri dönüşüm süreciyle “kullanıma tekrar kazandırılabilir” ya da tamamen imha edilmesi gereken şeyler bütünü” olarak da görülebilir. Türkiye coğrafyasında “atıl kalmış/kullanım değeri olmayan/temizlenmesi ve yeniden geri dönüşüme sokulması gereken” toprakların sahip olduğu farklı politik

anamlara son 100 yılın tarihi içerisinde karşılaşmak mümkün. Kelimelerin alegorisi peşinde koşmak aslında pek keyifli bir şey değil, ancak Türkiye’nin başkentinde, diğer birçok metropolde olduğu gibi kağıt, plastik gibi nitelikli atıkları toplayarak hayatlarını yeniden kurmaya çalışan insanlarla karşılaştığınızda onların büyük bir çoğunluğunun bu “temizlenen/temizlenmesi gereken topraklardan” geldiğini görmekteyiz. Zizek’in ekoloji üzerine yaptığı bir

sunumda insanların ürettikleri atıklarına bakmamasının doğal bir insan davranışı olduğundan bahseder. Atığa geri dönüp bakmamızın en önemli nedenlerinden biri ise bu atığın artık geri kazanımla ekonomik bir kazanç döndürmesinin bir sonucudur. Bir zamanlar Baudelaire’nin şiirlerindeki esrik hislerle tanımlanan atık toplayıcısı, günümüzde resmi ideoloji ile kendisini tanımlayan kapitalizmin vazgeçilmez sömürü algısında çalışma piramidinin en altında ve en görünmez olunması gereken yerdedir çoğu zaman. Ancak bu ekonomik sistem toplum tarafından övülmesi gerektiğinde, geri dönüşümün ısıtılı tanımlamaları arasında atık toplayıcıları “çevre gönüllüsü”, -ki birkaç yıl önce “kaçak çöp avcıları” olarak adlandırılmışlardı- yapılan iş ise “doğayı sev, yeşili koru” olarak tanımlanırken, bu insanların hayata tutunmak adına yapabilecekleri son işin çevreci spotlarla görünür kılınmaları mümkün olabiliyor. Bir şartla: geldikleri yerden (mesela temizlenmesi gereken/temizlenmiş topraklar, köyler) ve sahip oldukları kültürden, kendi anadillerinden (bir temizlik çalışması olarak asimile edilemeyen şeyler bütünü) bahsetmemeleri gerekiyor. O zaman sistem kendisini çevrecilik bilinci ile kutsadığında bahsedilmeyen şeylerin de geri dönüşümden ziyade preslenip toprağın derinlerine gömülmesi mümkün olabiliyor. Ankara’nın merkezinde 10 yılı aşkın bir süredir kağıt toplayarak geçimlerinin sağlayan insanların geldiği topraklarda bir zamanlar güvenlik gerekçesi ile ormanlar yakılırdı, hala da “tehdit” olarak görülüyor oradaki ormanlar. Şimdi bu insanlar sabırla ve inatla her gün çıktıkları Ankara sokaklarında kendilerini ve ailelerini bu şehirde barındırmak adına başka bir çevre katliamını engelliyorlar. Ancak başka bir geri dönüşümün hayalini kuruyorlar belki de, geldikleri yere yıkılan, yıkılan evlerine bir gün geri dönebilmenin hayalini...

Türk Güdüsü Alman Usulü: ‘Çöpümüzden Ne Olur?’

Şehnaz Azcan

Başlıktaki cümle ve fotoğraf Berlin Sokak Temizliği İşletmesi (BSR)’ın çocuklar için satışa sunduğu bir kart oyununa ait. Bu işletme çöpleri toplamak, değerlendirmek ile yükümlü olabilir. Ancak evinde çöplerini ayırmayan Berlinliler olursa işlerini yapamayacakları gerçeğinden yola çıkarak önce çocukları eğiterek en doğrusunu yapıyor BSR. Almanya’da ‘çöp’ yok farzedilen ve torbanın ağızını bağlayıp kapının önüne bırakıldıktan sonra unutulup ilgilenilmeyen bir şey değil. Herkes kendi çöpünden sorumlu. Herkes çöpünün başına neler geleceğini bilir. Peki nasıl?

Bu ülkede atık yönetimi için ilk resmi kurum 1961 yılında çalışmaya başlamış. 70’lerde ise kurumsallaşma hız kazanmış. Alman apartman yaşamının yani ortak yaşamın uyulması gerekli en önemli unsurlarından biri çöpünüzü

nasıl, nereye ve hangi kurallarla atmanız gerektiği. Her konut bloğunun mutlaka bir avlusu, bir arka bahçesi mevcut Berlin’de. Eğer avlu fiziksel olarak uygun değilse tüm dairelere anahtar verilmiş bir çöp odası ayrılmak zorunda. Binada yaşayan kişi sayısına bağlı olarak, çöp firması ile haftanın kaç günü için toplama anlaşması yapıldıysa birikecek çöpün miktarı hesaplanmak ve uygun sayıda konteyner kiralamak bina yönetiminin sorumluluğu.

Atıklar geri dönüşüm imkanlarına göre çöpe atılmalı. Mavi konteyner kağıt ve karton çöpler için. Sarı olan plastik ve naylon atıklar için. Gri konteyner ev çöpi diye adlandırılan geri dönüşümü olmayan çöplere ait. Beyaz camlar için ayrı, renkli camlar için ayrı özel kapaklı konteyner mevcut. Biyolojik atıklar yani yemek artıkları içinse kahverengi tek bir konteyner var. Bunların renkleri ve işlemleri ilkokuldan itibaren öğretiliyor. Ayrıca belli aralıklarla kampanyalar, atıkların ayrılmasının yararları ve geri dönüşüm ile ne için kullanıldıkları ile ilgili sokak reklamları yayınlanıyor. Çöp toplayıcıları karizmatik, kaslı, neşeli insanlar olarak lanse ediliyor. Böylece çöpün toplanması, ayrışmasının şehir

hayatı için önemi ve gerekliliği bilinçaltına da işlenmiş oluyor. Berlin’in sokak temizliğinden sorumlu BSR; neşeli sloganları, canlı turuncu renkleriyle şehrin sembollerinden biri. ‘Ev temizliği gibi, sadece daha büyük’ benzeri sloganlar, popüler topluma ait figürlerin şirketle ve çöp ayırma kavramıyla ilintilendirilmesi sayesinde, bu büyük şehir gerçeği görünür kılınarak herkesin katılması gerekliliğinin hissettirildiği bir görev bilinci sağlanıyor. Tabii çöplerini kilit altına alan bir toplumda avlulara girip kağıt toplayanlara, çöp karıştırırlara pek rastlanmıyor. Ancak Avrupa

Birliği’nin gerçek Romanları yani Romanya vatandaşlarının serbest dolaşımı ardından avlularda ‘karton, karton’ diye konteyner etrafında gezinen yeni yüzler görmeye başladık. Esas toplayıcılar 2003 yılından bu yana depozito ödenerek satın alınan plastik şişeler ile ilgileniyor. 0,25 € olan depozito miktarı sokakta yaşamayı seçmiş Berlinliler için gelir kapısı. Sağda solda bırakılmış ya da geri vermeye üşenilmiş şişeleri toplayarak günlük harçlıklarını çıkarıyorlar. Elinde bir torbayla yürürken, gayet normal derli toplu görünen bir adamın sokak çöpüne kafasını sokuvermesi, kimsenin dönüp de bakmadığı sıradan bir olay.

Depozito uygulaması ilk başladığında geri götürmek için biriktirmekten üşenen Berlinliler artık sisteme alışmış durumda. Her büyük marketin şişe iade otomatları işi kolaylaştırıyor. Ancak evlerdeki çöpleri ayırmaya halen üşendiğimizi, bazen boşladığımızı itiraf etmeli. Ev çöplerinin yüzde 64’ünün geri kazanılması hedefi ile, 2015’te atıklarını geri dönüşüme uygun ayırmayanlara para cezası uygulanmaya başlanacak. İşte o zaman üşengeçliğin gerçekten sonu gelecek gibi görünüyor.

Ankara Kimin Çöplüğüdür?

Oktay İnce

Giravi Aşireti'nin çocukları, Hakkârî'nin Kotranısı Köylüleri, eğer birisi onlara başlarını bir gün evlerinin tam karşısına düşen Çiyayi Gole Dağı'ndan daha yükseğe, Ankara'nın çöp bidonlarına sokacaklarını, uzaktan gördükleri tanıdık sima uzaklaşınca kadar da utançtan çıkaramayacaklarını söyleseydi, o kişiye hemen orada bir mezar kazarlardı abartısız.

1994 yazında, Kilise Tepesi'ndeki nöbet mevzilerine yapılan baskından sağ çıkamayan korucu dört akrabalarını gömdükten sonra, köyü boşaltmak için verilen üç günlük sürede, koyunlarını haraç mezat celebrere teslim edip, atlarını bir demlik çaya değişerek düştükleri yolun ucu, önce Adana'nın Karasu Mahallesi'ne çıktı, sonra da, ironik bir şekilde, Ankara'nın Türközü semtine.

Bu 120 ailelik topluluğun gençleri, 100 TL'ye yaptırdıkları el arabalarıyla Ankara'nın atık zengini semti Çankaya sokaklarına dağıldığında, metal, plastik, pet ve kola kutusu gibi katı atıklar Çinçin Mahallesi'nin Romanları ve kentteki kaldırım mühendisi avareler tarafından toplanmakta, kenar semtlerdeki ardiyelerde kantara çekilmekteydi. Kantar başındaki çöp tüccarları ise, malları bir BMC olunca, yükleyip Yenimahalle sanayi havzasındaki presçilere, plastik fabrikalarına satmaktaydılar. Geri kalan çöp, ilçe belediyelerinin araçlarıyla ana çöplüğe dökülmekte, orada ise, kokudan yanlarına yaklaşabilersen, insan olduğu ancak anlaşılabilen çöp adamlar tarafından, yemek artıklarının içinden çıkacak gümüş çatallar beklentisiyle yeniden ayrıştırılmaktaydı.

Hakkârili kâğıtçılar esas olarak, o zamana kadar kimsenin yüzüne bakmadığı kâğıtları ayrıştırmaya başlamadan önce, Beğendik Mağazası'nın önünde, bölüşmek için günü geçmiş tavuk butlarının çöpe atılmasını bekleyen Roman kadınlarını dağıttılar. Çankaya semtinde atık toplayan avareler ise, bu kendi dilinden konuşmayan ateşli topluluğu görünce kendiliğinden başka semtlerin gecesine çekildiler.

AKP'li Melih Gökçek ile CHP'li Çankaya Belediyesi arasındaki "Ankara kimin çöplüğüdür?" kavgası, 2002'lerden sonra, AB müktesebatında "recycling", geri dönüşüm, belediyeler için bir zorunluluk ve rant alanı olduktan sonra başladı. Bizim kâğıtçıların ekmek kapısı birden kıymete bindi. Ama bu kıymet atıkların maddi değeri ve ne kadar kâğıt toplandığında kaç ağaç kurtuluyor olmasından değil, bu alanda yapılacak projelere AB fonlarından akacak paralardan, teşviklerden geliyordu. Devlet parayı harcama yetkisini ÇEVKO adında bir kuruluşa vermişti, yanlış hatırlamıyorsam kentlerin çöpü de bu kuruluşun yetkilendirdiği şirketlere satılacaktı.

Gökçek'in anakent belediyesi, bir elinde, ana çöplüğün işletmesini verdiği, İsviçre ITC /Tepe Grubu ortaklığı bir şirketle yaptığı anlaşmayı tutarken, öteki elinde, üstünden hiç eksik etmediği bir alet tutuyordu: SOPA. Çöpleri ITC'ye teslim etmek için, önce sokak toplayıcılarından, kendi deyimiyle "çöp hırsızlarından" kurtulması gerekiyordu.

"İçinde biz de yanalım"

2004 Nisan'ında, yerel seçimlerden bir hafta sonra Türközü semtinden çıkan dumanları uzaktan seyreden Kotranıslı kadınlar, bir deja vu yaşadılar. On yıl önce alelacele terk ettikleri köylerinden çıkan dumanları da, geriye bakıp, yüksek bir tepeden böyle seyretmişlerdi.

Gökçek'in zabıtalı sabah erken polis eşliğinde kâğıt ardiyelerini basmış, ne topladıysa kamyonlara doldurup, ITC'nin çöplüğüne taşıyorlardı. "İçinde biz de yanalım" diyerek tutuşturulan birkaç kâğıt balyasından tüm ardiyelerin yangın yerine dönmesi de fazla zaman almamıştı. Alanda yetmiş ailenin deposu vardı. Melih Gökçek, Hakkârili kâğıtçılardan sonra, kentte alım yapan bütün kantarcı depolarını

basıp, presçilerin dükkanlarına da mühür vurmakta gecikmedi. Ankara'yı ITC'nin çöplüğü yapmak için varını yoğunu ortaya koyan Gökçek'in tersine, Çankaya'nın çiçeği burnunda CHP'li Belediye Başkanı Dr. Muzaffer Eryılmaz, ÇEVKO kapısını daha insani, sosyal bir projeye çalmayı düşünmüştü. Çankaya'nın çöpünü Gökçek'e teslim etmemek gibi bir niyeti vardı. Kendi çöplüğünü kuracaktı. Sokak toplayıcılarını da yok etmek değil, rehabilite etmek niyetindeydi. Çöpleri dağıtmayacaklar, akşam belli bir zamandan sonra çıkacaklar ki çuvallar sosyeteye sürtünmeyecek, çocukları çalıştırmayacaklar ve Çankaya Belediyesi'nin verdiği "çevre gönüllüsü" elbiselerinden giyeceklerdi.

Projesini anlatmak için Hakkârili kâğıtçılarla yapılan bir toplantıdan sonra, modeller tarafından kendilerine giydirilen "Çankaya Belediyesi Çevre Gönüllüsü" elbiseleri, ertesi gün anakent zabıtalı tarafından üstlerinden yırtılınca Kotranıslı yaşlılar, sopanın Gökçek'in elinde olduğuna karar verdiler ve elini öpmeye gittiler, Çankaya Belediyesi'nin projesinden uzak durdular.

Bu arada ITC şirketi, sokaktan katı atık ayrıştırmayı ana çöplükten gaz çıkarmak gibi kolay sanarak gönderdiği araçlarda gelen malın ne benzin parasını ne de işçinin yevmiesini ödemediğini görünce, çoktan bu işin kârlı olmadığı sonucuna varmış, vazgeçmek için bahane aramaya başlamıştı. Bu sefer, daha önce "çöp hırsızları, kendi malımızı sizden parayla mı alacağız" diye kovaladıkları Hakkârili kâğıtçıları toplantıya çağırıp, fiyatları yarı yarıya düşürdükten sonra "bize satarsanız toplayabilirsiniz" dediler.

Gelgelim artık anlaşma oldu, işler yoluna girdi diye, kâğıt toplamaya çıkan kâğıtçıları, Mithatpaşa Köprüsü'nün altında, bu sefer de Ankaragücü taraftarlarından mütevellit Özel Çankaya Zabıtası beklemekteydi. Dr. Eryılmaz, kâğıtçıların Gökçek'le,

kanlısıyla anlaşmalarına çok kızmış, bir yardımcısını da bu gece yarısı operasyonunu yönetmeye bizzat göndermişti. Sonra o gece yarısı telefonum çaldı. "Gel abi bizi bir kameraya ver" diyen sesin telaşı başına gelenler hakkında yeterince fikir vericiydi. Dövülüp zabıta arabasından sokağa atılan, bir kafası kırılan, bir parmağı kopma noktasından kesilen, bir omzundan kaç santim derinliğinde satır yarası taşıyan üç kişiyi sokaktan hastaneye ben topladım. Zabıta noktasına yakınlarının akıbetini sormak için gidenler, kimlikleri alınıp sıra dayağından geçirildikten sonra, "bunlar bize 'kâğıt toplamayalım da aç kalıp dağa mı çıkalım' dediler" diyerek Çankaya Polis Karakolu'na teslim edilirler. Ertesi gün çıkarıldıkları mahkemece tutuklanmamaları ise tamamıyla, o günkü hâkimin keyifli bir anına denk gelmeleriyle ilgiliymiş. "Öyle mi dediniz lan" demiş. "Estağfurullah, bizim köy korucu köyüdü tümünden" demişler. "Üç ay boyunca her gün gelip karakola imza vereceksiniz".

"Çankaya benim çöplüğümdür"

Videoda kısa bir bölümü geçen görüntülerin Hayat TV'de yayınlanmasından sonra, Ankara sosyal demokrat kamuoyundan gelen tepkiler üzerine, Dr. Eryılmaz'ın kâğıtçıları yaptığı toplantıda sulh olundu, davalardan karşılıklı vazgeçildi. Çankaya Belediyesi, Melik Gökçek'e karşı açtığı, "Çankaya benim çöplüğümdür" davasını kazandı.

Ankara'da kâğıt toplamaya, üstlerinde "Çankaya Belediyesi Çevre Gönüllüsü" yazan tulumlarla devam eden Hakkârili kâğıtçılardan sadece on tanesi Marmaris'in bütün katı atığını her gece yaya olarak ayrıştırabilecek hıza sahiptir diye düşünürken, geri dönüşümde kâr amacı güden, bunun tamamıyla bir kamu hizmeti olduğundan hareket etmeyen bütün projeler çöker demek isterdik. "Marmaris kimin çöplüğüdür" sorusu artık yanıt bulduğuna göre, gerisi, waste of time.

Mamak Çöplüğü Ne Kadar Değişti

Petek Çiftçi

Mamak Çöplüğü, ironik bir şekilde Çankaya ile Mamak semtlerinin tam kesişiminde sınıra kurulmuş bir nükleer santral gibidir; zararını komşusu ile paylaşır. "Vahşi" depolama alanının adına en yakışan örneklerinden birisidir, Mamak Çöplüğü. Hele bir rüzgar karayelden essin yazın sıcaklığında, Mamak ya da Çankaya'nın çöplüğe uzaktan da olsa bakan bir sırtında oturuyorsanız ne demek isteğimizi çok daha iyi anlarsınız. "Kalktı kalkacak", hikayesini dinleyen çocuklar evlenip çoluk çocuğa karıştı ama çöplük hala orada. 'Kapanmazsa ben de sizinle yürüyeceğim' diyen Çevre Bakanı kayıplara karıştı. Kulakları çınlasın. Ama durun. Diğer yandan herşey eskisi kadar kötü değil! Domates de elektrik de üretiliyor artık Mamak çöplüğünde. Tabi yerseniz! Ama bunun bir de bedeli oldu. Atık kağıt işçilerinin çok hakkı yendi, çok ahı alındı. Ankara'dan çevreci bir yenilik gibi sunulsa da bu şehirde kaynağından atık toplanmanın, geridönüşüm sisteminin gelişmesinin önündeki en büyük engellerden biri oldu bu çöplük. Sonuçta, başkentin çöp sorunlarıyla nam salan Mamak Çöplüğü'nde bugüne kadar birçok proje geliştirildi ama sorun hala devam ediyor. Solfasol olarak içine girmesek de biraz yakından bakalım dedik. Mamak çöplüğü neydi, ne oldu? Petek Çiftçi Solfasol için haberleştirdi.

Önceleri "vahşi depolama" sistemiyle idare ediliyordu ve bu sebeple oluşan metan gazı patlamalarıyla zaman zaman yanıyor çevredeki halkı yoğun bir kokuyla sarıyordu. Ayrıca köpek itlafıyla bilinen bir yer haline gelmesi farklı bir şekilde dikkatleri üstüne çekmişti. Gecekondu mahallerini sarmalayan çöplük, görmezden gelinmekteydi ama zamanla kokusu Çankaya'ya kadar geldi ve bıçağın kemiğe dayandığı nokta bu oldu. Koku Çankaya'ya varınca sorun Ankara'nın sorunu oluverdi.

Bu güne kadar ne gibi ilerlemeler kaydetti ve/veya çalışıldı?

Kapatılsın diye eylemler yapılan çöplük kapatılmadı. 2002 yılında açılan ihaleyle oluşan projede "vahşi depolama" alanından "düzenli depolama" alanına dönüştürüldü. Çöplüğün üzeri toprakla kapatıldı, metan gazı için borular döşendi ve 22,6 mb/s elektrik enerjisi üretilmeye başlandı. Görünümünü değiştirmek için 4 bin fidan dikildi. Arazide seralar yapıldı domates yetiştirildi ve bugün Ankaralılar Mamak çöplüğünde yetişen domatesi yiyor.

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası'nın Uyarıları Var!

Çevre Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Sekreteri Heval Sarıtaş Mamak vahşi depolama alanının da 1980'den beri evsel ve evsel nitelikte katı atıklar kabul edildiğini belirtiyor.

Alana her ne kadar evsel nitelikli atıklar kabul edilse de 1998'e kadar tıbbi atıklarda kabul edilmekteymiş. Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın sorumluluğunda bulunan alan 49 yıllığına işletilmek üzere ITC (Invest Trading Consulting A.G) şirketine devredilmiş. 1.000.000 m2'lik bir alanın üstüne toprak örtü serilerek, sadece koku sorununu belirli ölçülerde gidermeye yönelik çalışmalar hayata geçirilmiş. Ayrıca alanda, sondaj kuyuları açılarak gaz toplama sistemi oluşturma çabalarına başlanmış. 310.000 m2 eski atık alanı ıslah edilerek, depo gazı projesi için hazırlanmış. Sarıtaş bu konuda "Mamak'taki tesisin bizce olumlu yanı gaz toplama ünitelerinden çöpteki gazı alıp, çöp sıkışması ve patlamasını önleyip enerji üretmeleridir." diyor.

"Çöp Suyu Ankara Çayı'na Kadar Gidiyor!"

Üstü örtme işlemleriyle iyileştirme yapıldığı ancak yeraltı ve yerüstü sularının kirlenmesine neden olan sızıntı suyu için herhangi bir iyileştirme çalışması görülmediğini belirten Sarıtaş sözlerine şöyle devam ediyor;". Drenaj sistemi ile çöp suyu sızıntısını toplayacak ve yeraltı zemini geçirimini engelleyecek bir çalışma yok. Çöp suları yeraltı suyuna sızıyor. Bunlar hep ASKİ'nin kanalları ile Ankara çayına karışıyor ve yeraltı suyuna sızıyor. Vahşi döküm nedeniyle koku problemi haşere ve hayvan üremesine neden oluyor."

5000 ton çöpün sadece %10'u ayrıştırılıyor. Ya gerisi...

Bunların yanı sıra ITC firması, alanın yanı başında 500 ton/gün kapasiteli "geri kazanım ünitesi" kurmuş. Firma bu üniteyi kurarken Çevre ve Orman Bakanlığının Yönetmeliklerini göz önünde bulundurmayarak karışık gelen evsel atıktan ayrıştırma sistemi yapmaktaymış. Modern katı atık yönetiminde evlerden ayrı toplama sistemi oluşturmadan veya geri kazanım amaçlı transfer istasyonu kurulmadan böyle bir tesisin kurulmaması gerekliliği. Önemli bir dip notla tesiste toplanan atığın yalnızca 500 tonun ayrıştırıldığını geri kalan 4500 tonun ise hiçbir işleme tabi tutulmadan depolandığını belirtiyor.

Mamak Çöplüğü Yerleşim Alanı İçinde Kaldı

Sözlerine şu şekilde son veren Sarıtaş güncel bir konuya dikkat çekiyor. "Mamak çöplüğü yerleşim alanları içinde kaldı ve hala işletiliyor. Bu çok büyük bir sorundur. Dünyanın hiçbir yerinde çöp sistemi konut alanları içinde olmaz. O yüzden biz buranın ıslah edilmesini değil direkt kapatılıp son verilmesine ve daha uzak farklı bir yere düzenli depolama alanı yapılmasını istiyoruz." diyor.

Çöpte yetişen domates yenir mi?

Mamak Çöplüğü Arıtma tesisinde üretilen ürünler hakkında konuşan Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Teknik Müşavir'i Sibel Şerifoğlu, orada üretilen ürünlerin organik tarımın gereklerine uymayacağından böyle bir durumun mümkün

olmadığını söyledi ve sözlerine şöyle devam etti."Ülkemizde böyle terimlerin karıştırıldığı aşikâr. Hormonsuz üretim organik üretim değildir. Fakat her ikisinin aynı anlamda kullanıldığını görüyoruz keza GDO konusunda da aynı yanılgılara rastlıyoruz." dedi. Organik tarım için fabrika veya yol kenarına bile izin verilmezken çöp sahasında olmasının mümkün değilmiş. Şerifoğlu, gıda söz konusu olduğunda çöp ortamının düşünce olarak da tedirginlik yarattığını ve böyle üretimlerden herkesin bilgilendirilmesi gerektiğini belirtti.

Çevre halkı yaşamlarındaki Mamak Çöplüğü'nü anlattı

Çöplüğün yarattığı sağlıksız koşullardan çevre halkı da rahatsız... 36 yıldır Mamak'ta yaşayan Mustafa Nazlım, "30 yıl Tepecik Mahallesinde yaşadım. Tepecik'e 1975'den 2005'e kadar yazın kokusu geliyordu" diyor. Mamak Çöplüğü'nün varlığını o zamanlar hissettiklerini ifade eden Nazlım, 6 yıldır Akşemseddin Mahallesi'nde yaşadığını ve 1-2 yıla kadar var olan kokunun son zamanlarda azaldığını ekliyor. Mesleğinin müteahhitlik olduğunu ve bu sayede hafriyat döküm sırasında haziran ayında çöplüğü bir kere görme imkânı olduğunu belirten Nazlım sahayı şu sözlerle anlatıyor: "Belediye zabıtalrı kaçak toprak dökene 3-5 bin TL ceza yazar. Belediye hafriyatın dökülmesine izin verir ve bunun karşılığında kamyon başına 30 TL gibi bir ücret alırlar. Orada çöp ayrıştıran işçileri, çok sayıda sahipsiz hayvanı ve yoğun miktarda karga sürülerini gördüm. Borulardan siyah sıvılar akıyordu Koku ve görüntüsüyle kötü bir ortamdı"

Düşük gelirli aileler yıllardır bölgeye yakın yaşıyor

1994'ten beri Kuruçay Serpmeleri'nde yaşayan Kazım Sarıkaya ise 17 yıldır Mamak Çöplüğü'nün yanında oturuyor. Dört çocuğunu tek maaşla okuttuğu için arsa fiyatları uygun olan Mamak'a yerleşmiş.

Mamak çöplüğü bölge olarak önemli ulaşım merkezleri arasında olduğu halde kokusuyla rahatsızlık veriyor. Sarıkaya ve mahalleli iki kere çöplüğün kaldırılması için yapılan protestolara katılmışlar. Ancak bir sonuç alamamışlar. Ona göre olan değişim; çöplük eskisi gibi rastgele toplanmıyor. Ama koku devam ediyor. Rüzgâr karayelden estiği zaman koku geliyormuş. Poyraz eserse rahatlar. Ayrıca mevsime göre değişiyor yani koku artıyor. Bu zamanlarda sineklerde rahatsızlığı bir kat daha arttırıyor. Bölgeye binlerce ağaç dikilmiş. Bu süreci kendi izlenimleriyle anlatan Sarıkaya; "Çöplük domatesini de 2 sene önce seraya gidip gördüm, çok büyük seralar var. Salatalık, biber, domates gördüm ama domates ağırlıktaydı. O zaman dıştan gezmişim, içine girmedim ama gözüküyordu. Yüksekliği beşer metre uzunluğunda sırkılarla iplere bağlanmış çelik çatıda bağlanan

iplere eklenmişti." diyor.

Değişim var ama kimin işine yaradı belli değil?

Bölge halkından bir diğer isimse Dursun Ali Arslan.1978'den beri Mamak Boğaziçi Mahallesi'nde oturuyor. 2005 yılından beri de çöplüğe yakın Akşemseddin Mahallesi'nde yaşayan Arslan ailesi, çöplüğün kapanacağı yönünde duyumlar aldıklarını bu yüzden yakından ev aldıklarını ancak kokunun hala devam ettiğini söylüyor. Yetkililerden talebi ise çöplüğün kapatılması yönünde... "İgneleyip kısırlaştırınca hayvanlar azalmıyor bizim başımıza kalıyor. Üzerinde sera tesisleri yapmışlar sözüm ona organikmiş ama ne kadar sağlıklı bilmiyoruz" sözleriyle de diğer şikâyetlerini dile getiriyor. Seçimlerden önce kapatılacak dendiğini, 2011'de hala çöp döküldüğünü de ekleyen Arslan, "Burada gariban insanlar oturuyor ve bu kişilerin yaşamını bir de çöplük baltalıyor" diyor.

Arslan, çöplüğe karşı verdikleri mücadeleleri de şu sözlerle anlatıyor: "2000'li yıllarda imza kampanyası oluşturup yürüyüş yaptık. Çöplüğün önünü kapattık yalnız bu tesis kurulmasına yaradı, kokusu devam ediyor ve hala çöp dökülüyor. O zamanlar Demokrasi Parkı yerinde duruyordu. Çöpün kapatılması için konser düzenlendi. Maalesef rantçılar elimizdeki tek parkımızı da bu kandırmacalarla elimizden aldılar." Halkın kafasında birçok soru var ama belki de Arslan'ın sorularıyla bölgede yaşayanların aklından geçenleri özetliyor: "Hafriyat döküm yeri olan bugünkü çöplük, neye kime hizmet ediyor? Bu domateslerinde ne derece sağlıklı olduğunu bilmeden tüketiyoruz bunları? Kim yetiştiriyor? Merak ediyoruz."

ITC tarafından işletilen Mamak Katı Atık Merkezi Elektrik ve Yaş Sebze Üretiyor

Faaliyete 2006 yılında başlayan ITC firmasına ait Arıtma Tesisi, atıkları tek yönlü yok etmeyip bir dizi işlemten geçiriyor. Tesiste yapılan işlemler hakkında Çevre Yüksek Mühendisi Dr. Başak Çelik şunları söyledi; Tesiste yapılan işlerden birincisinin bu eski atık sahasının iyileştirilmesi olduğunu, ikinci olarak da günlük olarak gelen çöp depo sahasına gönderilmediğini belirtti. Fabrikaya gelen çöp depolama sahasına gönderilmeden önce içindeki geri dönüştürülebilir atıkların, organiklerden ayrıldığını belirtti. Fabrikadaki işlemler hakkında ise; "Geri dönüştürülebilir atıklar daha sonra türlerine göre bantlardan geçip ayrılıyor, sıkıştırılıyor, balyalanıyor ve geri dönüştürmek üzere tesislere gönderiliyor." diyen Çelik, bu tesiste plastik geri dönüştürme yapıldığını ve kırma fabrikasında granüllere dönüştürerek plastik ham maddesi elde edildiğini belirtti. Diğer türdeki atıkları (kâğıt, metal, cam) diğer fabrikalara gönderiyoruz diye de ekliyor.

Organik atıklar mayalanma tanklarında havasız ortamda parçalayıp, suyla karıştırıp döndürerek metan gazı ve kompost yapımında kullanılıyor. Elde edilen kompost tarımsal alanda gübre olarak kullanılıyor. Metan gazı ise elektrik enerjisi üretiminde kullanılıyor. 22,6 mb/s ve yaklaşık yüz bin evin aydınlatmasını karşılayacak düzeyde olan bu elektrik şehir şebekesine verilip, Ankara'ya dağıtılıyor.

Tesiste su yosunu ve çilek yetiştirilmeye de başlandı Arıtma Tesisi seralar bölümünde Ziraat Mühendisi Ahmet Gül, çöp sahalarının ekilebilir alanlar olmadığını kokopit denilen malzemeleri kullanılarak, damla su sistemiyle üretim yapıldığını belirtti. Üretimin organik olup olmadığı hakkındaki sorulara "Bu üretim organik tarım değil, topraksız kontrollü üretimdir." diyerek cevapladı. Döl-lenme için ise Bombus arısı (nam-ı diğer 'aptal arı') denilen arılar seralara salınıyor. Maliyeti topraklı üretime göre daha fazlaymış ama sıcak suyu tesisten elde ettikleri için yapılabiliriyormuş. Seralarda domates yetiştiriliyor bir serada ise deneme amaçlı su yosunu (alg) ve çilek yetiştiriliyor fakat çilekler henüz satışa çıkmamış. satışına başlanmamış.

Arap'ın Baharı Arap'ın Çöprü

Fas, Cezayir, Tunus'ta Atık Malzeme İşçileri

Eloise Dhuy

Yüksek kentleşme oranları ve gelişen yaşam tarzları ile Kuzey Afrika kentleri Türkiye'de olduğu gibi, son dönemde doğal çevre üzerinde çok önemli bir baskı yaratıyor; aynı anda, katı atık yönetiminde de büyük sorunlarla karşı karşıyalar.

atık malzeme biriktiren birçok insan var. Atık toplama faaliyetlerde çalışan kamu işçileri bile yasaklara rağmen çalışırken bir kenara plastik sise ve bidonları ayırırlar. Bu işte çalışmanın zorluğu, tehlikesi, süreksizliği, güvencesizliği, yalnızlığı, diğer insanların onlara bakışı dünyanın her yerindeki gibi; dünyanın her yerindeki gibi bu işte çalışmalarının sebebi yoksulluk, çoğu da

bu işi bırakmak istiyor ama işsizlik, parasızlık ve sosyal yardımların olmaması sebebiyle bırakamıyor.

Yalnız ve bağımsız çalışan ve son yıllarda sayıları arttığı için, bazen de geri dönüşüm alanında profesyonelleştikleri için Kuzey Afrika ülkelerde atık malzeme toplayan işçiler örgütlü değiller; bazı kentlerde sistemin önemli bir halkası olarak formal sisteme dahil edilmeleri düşünülüyor. Uygulamada böyle bir entegrasyon kolay olmasa da (özellikle de büyük kentlerde) belediyeler ve hükümetlerin desteği ile atık malzeme toplayan işçilerin sabit ve güvenli bir işte çalışmaları için birçok faaliyet var:

Kapatılması planlanan vahşi çöp depolama alanları yerine yeni kurulacak kontrollü atık bertaraf tesislerinde ve transfer istasyonlarında atık ayırma işinde, yanı sıra kaynağında atık ayırma pilot projelerinde, kompost üretim işinde çalışmaları için ya da atık toplama ve geri dönüşümün alanında mikroşirket ve şirket kurmalarına destek ve teşvikler veriliyor.

Bu yeni gelişmeler umut verici olduğu kadar riskleri de barındırıyor. Türkiye'dekine benzer şekilde Kuzey Afrika'da da son yıllarda, daha önce bu işle hiç ilgilenmeyen pek çok kesimin ve sermayenin gözü çöpte. Atık malzeme toplayıcılarının bu alandaki rollerini koruma mücadelesi örgütsüz oldukları için gittikçe daha da zor. Kolay çözümlerin her zaman sorunları gerçek anlamda çözmediğini artık biliyoruz. Kuzey Afrika ve Türkiye örneği bu anlamda çok benzer. Önceliğin çevresel kaygılar ile geridönüşüm katılımı artırmakla birlikte ve belki daha önce bu alanda çalışan insanların yoksulluktan kurtulması olmalıdır.

Ülkeler farklı ama yaşananlar çok da farklı değil. Ortak çözümler bulmak için birlikte düşünmek gerekli. Bunun için Türkiye'nin de Kuzey Afrika ülkelerinin de bu işle çok başarılı bir şekilde başa çıkmayı başarmış Güney Amerika örneklerini incelemesi için vakit hala geç değil. Bilmem duyan olur mu?

Ankara'da Çalmak Zor İki Gözüm...

Murat Meriç

Başlık, Zuhal Olcay'ın şarkısından mülhem. Hani o güzel Vedat Sakman bestesi: "Ankara'da aşık olmak zor iki gözüm..." Sadece aşk değil, her şey Ankara'da daha farklı. Ankara "zor" bir şehir çünkü: Bir yandan küçük, rahat, ucuz, dostlukları ve kitapçıları güzel ama diğer yandan katlanılmaz. Çünkü gri. Çünkü bürokrasinin göbeğinde. Çünkü tam da bunun için boğucu ve çünkü başında Melih Gökçek var! Ankara'da her şeyi zorlaştıran en başta bu.

Yıllarını Ankara'ya vermiş, her şeyi ilk kez burada yaşamış biri olarak Ankara'yı severim. Ankaralı değilim ama Ankaracıyım; kendimi öyle tarif ederim. An itibariyle İstanbul'da yaşıyor, Ankara'da çalışıyorum. Adını "eski45likler" koyduğumuz "şey"i her hafta cuma ve cumartesi geceleri Nefes'te sergiliyorum; Ankara'nın orta yerinde! Bu çalma hali 1999'dan bu yana sürüyor: Nereden bakarsanız bakın on üç yılı devirmiş durumdayız. Aradaki zorunlu kesintiler hariç on üç yıldır her hafta çalışıyorum. Sadece Ankara'da değil, İstanbul'dan Adana'ya, Edirne'den Kars'a memleketin değişik yerlerinde çaldım. Bununla da kalmadım, mevzuu memleket dışına taşıdım: Paris, Amsterdam, Viyana, Helsinki, Berlin gibi şehirlerde, kulüplerden 1 Mayıs alanlarına her yerde "eski45likler"i döndürdüm. Bunu övünmek için söylemiyorum; az sonra hepsini Ankara ile karşılaştıracam, bunu yaparken çeşitlilik bilinsin istiyorum.

Hadise, 1999'un 31 Ocak gecesi Ankara'da başladı. Orada gelişti ve memleketi yayıldı. Plak denen şey bilinmezken, eski şarkılar dizilerde ve filmlerde görücüye çıkmamışken biz Gölge, Nüans, Fikrim gibi barlarda "eski45likler"le eğleniyorduk. Biz dedikim Alper Fidaner ve ben. Ankara'nın eski ve "solcu" radyosu Radyo Arkadaş'ta (hatırlayan vardır belki: 88.4, biz arkadaşız!) yayınlanan "Çıtır Çıtır" adlı programla başlayan ortaklığımızı "sahne"ye taşımış, o programda çaldığımız şarkıları barlarda çalmaya başlamıştık. O dönem sahiden plak çalışıyorduk. Sonra bunlara yavaş yavaş yeni şarkılar eklendi. Repertuar genişlerken olay yenilendi ve eskiden

bugüne bütün zamanların en eğlenceli şarkılarını çaldığımız bir curcunaya dönüştü. Bu, değişik radyo programları ve "Kırkbeşlik" adlı bir TRT programıyla da desteklendi. Sonra Alper'le yollarımız ayrıldı. Şimdi iki ayrı koldan Ankara gecelerini "şenlendirmeyi" sürdürüyoruz. Artık sadece biz değiliz bunu yapan; neredeyse her yerde "eski45likler" gecesi var. Memnunuz elbette ama bu "çokluk" hali zaman zaman olayın sapmasına neden olabiliyor. Başta "zor" dedim ya, o zorluk, tam da bu noktada başlıyor.

Şu cümleyi Ankara'da duydum mesela: "Ne biçim 'eski45likler' bu, hep eski şarkılar çalıyorsunuz..." Bir süredir "eski45likler" adıyla yapılan "eğlence"lerde bildiğimiz pop şarkıları çalınıyor artık: Güncel şarkılar, hani Serdar Ortaç, Demet Akalın, İsmail YK falan. Ben uzun süre direndim buna ama sonra (bu üç ismi değil belki ama) "yeni" şarkıları repertuara kattım. Eskilerden uzaklaşmamaya çalışarak elbet. Eskiye biraz bugüne yaklaştırdım: 90'lar, artık repertuarın büyük bir bölümünü oluşturuyor. Çünkü bugün eğlenmeye gelen "gençler", çocukluklarını tam da o dönemde yaşamış. "Eski" diye bildikleri şarkılar "Abone"den "Ateşteyim"e uzanıyor. Daha eski şarkılar, yani Cici Kızlar'ın, Beyaz Kelebekler'in, Füsün Önal'ın, Erol Evgin'in söyledikleri, "çok eski" geliyor kimilerine. Dolayısıyla, bu şarkıların bir kısmı, kendi kendine, "eğlence" repertuarından düşüyor. Ne kadar dirensen de bir yerde buna boyun eğmek durumunda kalıyoruz. Olayı "az hasarla" atlatmaya çalışıyoruz sadece... Olayın bu yöne gitmesinden hoşnut olmayan bir ekip de var elbette. Adı "eski-

45likler" olan bir gecede eski şarkılar çalınması gerektiğini savunan -ki haklılar. Ancak, onlarla şu noktada ayrı düşünüyoruz: Olay eğlenceye yönelikse eskilerin yanına yenileri katmak elzem. Nefes gibi

becerebildiğim günlerde kendimi ve çaldıklarımı seviyorum. O günler, karşılıklı çok daha fazla eğleniyoruz. Canlı çalanlar için durum daha da vahim: Ankara'nın ciddi bir müzikal geçmişi var

bir mekanda, hele hele hafta sonunda, eğlendirmeyen şarkılar çalmak mümkün değil. Programda Tanju Okan'a, Ajda Pekkan'ın kimi "ağır" şarkılarına ya da en basitinden Asu Maralman'dan ("Sigaramın Dumanı" diye bilinen) "Bağrıyanık Dostlara" adlı şarkıya yer vermiyorsam sebebi bu. Sevmemem değil. Benden bu şarkıları istemeye gelen dinleyiciyle anlaşılmadığımız nokta bu. Olumsuz cevap aldıklarında kurdukları hep aynı cümle: "Siz zaten onları sevmiyorsunuz, olaya ticari yaklaşıyorsunuz." Gülüp geçiyorum, yapabileceğim bir şey yok zira.

Olayı kendi üzerimden getirdim şu ana kadar ama Ankara'da çalmanın başka zorlukları da var. Bir kere, Ankara dinleyicisi çok dikkatli. İki hafta üst üste aynı repertuarı çaldığımda hemen uyarıyor. Farklılık istiyor ama bir önceki hafta çaldıklarımın uzaklaştığımda yine anlamıyoruz. Aynı şarkılar olsun ama onları öyle bir çalayım ki, yeni çalışıyormuşum hissi versin; istenen bu. Bazen otomatige bağladığım oluyor, aynı şarkıları arka arkaya çalışıyorum ama bundan ben de sıkılıyorum bir süre sonra. Farklı olma amacıyla başlıyorum her hafta "iş'e,

çünkü. 60'larda dönemin en mühim caz kulüplerinden biri Feyman burada. İlerleyen zamanda onun yerini Karpiç alıyor, olay Graffiti'den Gölge'ye ve türevlerine sıcıyor. Ankara'nın müzikal gelişimi (ya da değişimi ve hatta dönüşümü) ayrı bir yazının konusu elbette. Şunu söyleyebilirim sadece: Ankara, bugün bu durumun uzağında olsa da, bir dönem memleket müziğini besleyen ana damardı. Sadece müzik değil, edebiyat ve tiyatrodan da söyle bu. Bir tek sinema hep İstanbul merkezli oldu, Ankara'ya gelememi ama diğer dallar hep Ankara'dan beslendi.

Yazıyı, gelecek dönemde yazmayı umduğum başka yazılara pas atarak bitireyim. Memleketin ilk "solcu" radyosu Radyo Arkadaş'ın hikâyesinden Ankara mekânlarına, buradan yetişen "sanatçı"lardan Behzat Ç. gibi "kahraman"lara uzanan yeni yazıların öncüsü olsun bu. Can Ankara'nın "yeni" gazetesi aracılığıyla bunların da hikâyesini yazarız elbet. Ankaracılık biraz da bu değil mi: Geçmiş bugüne aktaralım ki Melih Gökçek tarafından "yok" edilmeye çalışılan şehrimizin kıymetini bilelim. e-posta: muratmeric@gmail.com

eski 45'likler

Üç Yıllık Bir Yolda Gerçek Bir Başarı: Klişe

Söyleşi: Özge Altınyayla

Klişe, iki çocukluk arkadaşı Cahit ve Hakan'ın ele ele vermesiyle 2009'da Ankara'da kurulmuş bir grup. Gitar vokalde Cahit Kılınçel, basgitarde Eren Ergüleç, gitar back vokalde Uğurcan Karslı, davulda ise Hakan Uyar var. İlk parçaları "Sen Gelmeden" ile Rock'n Dark 2010 yarışmasında Çanakkale bölge birincisi oldular. 2011'de Fanta Stage yarışmasında ikinci besteleri "O" ile Jüri Özel Ödülüne layık görüldüler. 2012 de ise Rock'n Dark 5'te üçüncü besteleri "Son Hikâye" ile Ankara bölge birincisi oldular. Onların deyimiyle "3 Beste 3 Ödül", 3 yıllık bir yolda gerçek bir başarı. Ben de onları Gazi Üniversitesi'nin bahar şenliğinde, konser öncesinde yakaladım. Röportajı yapmak için gözümüze bir yer kestirdik. Bahçede, diğer alanların dışında güzel, bakımlı, temiz bir çardak bulduk. Neyse ki Gazili abilerimizin(!) yeri olduğunu erken fark ettik de başımıza bir iş gelmeden kendi halinde bir çardakta mutlu ve sağlıklı bir şekilde gerçekleştirdik sohbetimizi. Ben onlara bayıldım ve kendi merak ettiğim sorularla tanımaya çalıştım. Buyurun birde siz tanıyın bu güzel insanları...

İlk olarak, alternatif rock yapıyorsunuz ve Türk kültüründe alternatif rockı nereye koyduğunuzu merak ediyorum?

Cahit: Şöyle ki Türkiye'deki alternatif rock, çok dallara ayrıldı ve artık popüler müziğe acayip yaklaştı. Çünkü piyasadaki çoğu grup alternatif rock yapısının üstüne arabesk ezgiler koyuyor. Çünkü insanlar bu kültürden geldiler ve bunu seviyorlar. Yani alternatif rock bu ezgilerle birleşince Türk kültürüne de yerleşti.

Hiçbiriniz konservatuar okumuyorsunuz ya da okumadınız. Türkiye'de de zaten genelde müzik, özellikle de rock müzik, alaylı bir kesim tarafından yapılıyor. Sizce eğitim çok da gerekmiyor mu yaptığınız tür için?

Cahit: Müzik eğitimi mutlaka olması gerekiyor. Fakat benim gördüğüm kadarıyla eğitimi alan kişiler daha farklı bakıyor bizden. Sanki işin duygusunu daha farklı algılıyorlar ve değişik bir kafaya giriyorlar. Bu iyi mi, kötü mü tartışılır. Ama tabi ki bir yere geldikten sonra bizim de eğitim almamız gerekir. Evet, şu an eğitim almadığımız için sadece hissettiklerimizi yaptık. Ama belli bir noktadan sonra eğitim almamanın eksikliğini yaşayabiliriz.

Hakan: Benim de gördüğüm şöyle bir şey var, mesela bizim bir şarkımız dört akordan oluşuyorsa eğitimi alan kişiler bunu küçümsüyorlar,

"dört akordan şarkı mı olur abi" diye. Onlar aldıkları eğitimlerden dolayı biraz daha teknik kısımlarına bakıyorlar işin, daha irdeliyorlar. Yani hani halkın anlayacağı dilden olmuyor tekniğine çok girdikleri için. Duygu kayboluyor sanki. Bu yüzden bizim gibi eğitimin dışında müzik yapanlar, kendi hissettiklerini yansıtmaya çalıştıkları için daha da başarılı geliyorlar bana. Ve tabi ki öğrenmenin sınırı olmadığı için ileride kendimizi daha da geliştirmek, farklı açılardan da bakabilmek için eğitim alabiliriz, neden olmasın? Ama şimdilik hissettiklerimizi yapmaktan mutluyuz.

Şu anki nesil gitarlara oldukça ilgi duyuyor ve markalarını ezbere sayabiliyor nerdeyse. Peki, sizce rocka böyle ilgi duyan bir nesil kendisinde müzik kültürü oluşturabiliyor mu?

Uğurcan: Yani gitara olan heves tekniği de getiriyor. Teknik bilgi ilginizi çekince daha üst seviyedeki gurupları da takip etmeye başlıyorsunuz. Ve yaşıınız büyüyüp bu işe duygusallığı kattığınız da, aa burada da böyle bir şarkı varmış deyip başka tarzlara da yöneliyorsunuz. Bu sizde müzik kültürü yaratıyor bir süre sonra. Tarzları ayırt edebiliyorsunuz.

Sizinle ilgili araştırma yaparken, hep birilerinin referansı sonrasında bahsedilen bir Klişe gördüm. Mesela Ferman Akgül en çok adı geçen kişiydi. Klişe ne zaman kendi ayakları üstünde duracak ve bir referansa gerek duymayacak?

Cahit: Biz yarışmayla beraber ortaya çıkan bir gurubuz. İlk olarak 2009 da Rock'n Dark'a katıldık. Çanakkale'de, o yarışmada Ferman Akgül de jüriydi. Onlarla tanışma fırsatı bulduk ve haberleştik, görüştük. Böyle olunca onlar da bize sağ olsun yol gösterdiler. Bu şekilde çıktı aslında bu referans durumları.

Hakan: Aynen. Ve şu an bize albüm yapmak isteyen plak şirketleriyle görüşüyoruz, tabi bizim aklımızda da çalışmak istediğimiz kişiler var. Dediğim gibi görüşme aşamasındayız. Kışa doğru albümün çıkmasını hedefliyoruz tabi bu süre daha da uzayabilir. O konuda kesin bir planımız yok henüz. Ama şu an hazır bestelerimiz var, bir albüme konacak kadar. Onları düzenliyoruz.

Cahit: Ki albüm çıktıktan sonra da piyasada biz olduk artık kendi ayaklarımızın üstündeyiz gibi bir şey söylememiz zor. Zaten çoğu rock grubu da Türkiye piyasasında zor ayakta duruyor. Kendini kanıtlamış belli başlı isimler var. Bizim içinse ayakta durabilecek bir Klişe, albümden sonraki iki üç yılda belli olacak.

Benim en çok merak ettiğim şey, grup adına müzik yapılsa da ön plana çıkan hep vokaldeki kişi oluyor. Gruptaki kişiler bu durumu nasıl değerlendiriyor?

Hakan: Bizim ayrı bir enerjimiz var ve biz sahneye çıktığımızda orada farklı oluyoruz kendimizden geçiyoruz. Hepimiz hepimizi gazlıyoruz. Mesela Eren, Hakan'ı görünce moralim bozuk olsa bile iyi oluyorum demişti bir keresinde. Ben de, Cahit'i görünce daha iyi hissediyorum. Yani bu şekilde yükselen bir değer oluyor ve sahnede en tepeye ulaşıyor. Böyle olunca sahnede tek bir şeye odaklanılmıyor. Kişiye değil de gruba bir ilgi oluyor. Ve bizim için büyük bir artı bu. Umarım diğer konserlerimizde de devam eder bu durum. Birde bizde ben yok artık olayımız Klişe oluyor müzik olunca

Cahit: Vokal olarak konuşmalıyım mutlaka, ben, sahnedeysen şunu gözlemliyorum, biz sahnedeysen seyirci dağılıyor. Bir kısmı Eren'e bakıyor, bir kısmı Uğurcan'a bakıyor, bir kısmı da Hakan'a. E vokale de illaki bakıyorlar yani ona bakacaklar tabi yapacak bir şey yok. Ve herkes egosunu kontrol edebiliyor yani en azından şu an ve umarım öyle de gider çünkü çok büyük yerlerde değiliz henüz biz. Belli noktaya geldiğimizde bir vokalin arkadaşlarına bir rock yıldızı gibi davranması o grubu çok düşürür. Dediğim gibi umarım öyle şeyler yaşamayız. Birde cidden grup denen şey en az kız arkadaşınla olan ilişkin kadar dikkat etmen gereken bir şey ve zor. Sadece iş gibi bakmak ters geliyor bize ve bu yüzden grupta sevgili gibiyiz.

Ankaralı bir gazeteyiz ve Ankaralı bir gruptan Ankara adına cümleler almazsak olmaz.

Cahit: Gruptan önce Hakanla bizim hayalimizdi, Ankara'da bir üniversite kazanıp aynı evde yaşamak. Seviyorduk Ankara'yı. Bunun yanında Ankara'nın depresif bir havası var ve bu üretim açısından olumlu bir şey bizim için, bu yüzden Ankara daha da özel.

Hakan: Ankara beni rahat ettiriyor ve huzur veriyor. Yani benim için Ankara, eşittir huzur.

Uğurcan: Ankara benim için "ömür". Ve çok seçilenin az seçilenden daha değersiz olduğu bir yer.

Bir ... Sineması Vardı, Artık Yok!

(Ankara'nın Kaybolan Sinemalarına Sevgilerle)

M. İhsan Doğan

Havalar düzeldi, güneş yüzünü gösterdi ya, pencereden şöyle bir dışarı baktı, "Bu güzel havada evde oturulur mu. Hiç olmadı bir sinemaya gitmeli." dedi. Ağır adımlarla otobüs durağına yönelmişti ki aklına geldi; şimdi sıkış, tepiş otobüse binmenin alemi var mıydı? Yürümeye karar verdi.

Küçükkesat Dörtüola çıktı Karınca Pasajı'nın önünde durdu, içeri girmek için adımını attı, sonra vazgeçti. "Karınca Sineması" kapanalı çok olmuştu. Hey gidi günler "Jonny Gitar" filmiyle bu sinemanın koltuklarında hüzünlenmişti. Ama şimdi yoktu artık Karınca Sineması. Dedeman Oteli'nin karşısındaki "Akay Sineması" da aynı kaderi paylaşmıştı. Önce gazino olmuştu, sonra hastane. Öyle ya, sinemaya ne gerek vardı, onlarca bilet parasına bilmem ne ameliyatı yapmak varken.

Şili Meydanındaki "Çankaya Sineması" da televizyonun, videonun hışmına uğramış, önce diskotek olmuştu, sonra... Sonrası önemli miydi?

Kızılay'a doğru yürüdü. Kızılay da, Kızılaylıktan çıkmıştı. Çirkin, sevimsiz çalı-çırpı dikili, abuk-subuk su şeyleri (havuz demeye dili varmıyordu insanın) sıralanmış orta refüj bütün alımını silip süpürmüştü.

Güvenpark'ı geçti, "Cep Sineması"na gid... Ne Cep Sineması'ndan söz ediyorsun? Orada şimdi parfüm falan satılan bir pasaj var." diye söylendi kendi kendine. "Düğmeler Savaşı"

aklında kalan filmlerden biriydi. Gülümsedi, çocuk çetelerinin o çocukça savaşımını yalın şiirsel bir dille anlatan siyah-beyaz film canlandı bir an gözünde.

Döndü, Gökdelenin önüne yürüdü. Basamakları çıktı, durdu, birini bekler gibi. Sahi, arkadaşlarıyla hep burada buluşurlar, ya Ulus ya da Büyük Sinemaya giderlerdi belki de Ankara Sineması'na.

Kafasını kaldırdı Ulus Sineması'na doğru baktı, yoktu o güzelim sinema. Ne kadar zaman önce yerine pasaj yapılmıştı, bol ışıklı dükkanları olan. Demek ki, insanlar film seyretmek yerine ayakkabı, don, gömlek almayı yeğliyorlardı.

Ağır adımlarla Sıhhiye'ye doğru yürümeye başladı. Büyük Sinema'nın önünde durdu bir kez daha. Büyük Sinema mı? "Altına Hücum" gibi, "Altının Hücumu" sonucu çekilip gitmişti tarihin tozlu sayfalarının arasına. Peşine taktığı Erdal Öz'ün kitapevi, Alibaba Oyun Salonu ve diğer dükkanlar ile. Oysa, Neşeli Günler filmini seyredebilmek için cebindeki son parasını vermiş, yurda yaya dönmüştü. Batı Yakasının

Hikayesi'ni sekizinci kez izlemek için karaborsacı ile kavga etmişti. "Menekşe Sineması", "Nergis Sineması"! İsimleri bile güzeldi. Aradan geçen yıllar. Amaan, sırası mıydı şimdi.

Zafer Anıtı'nı selamladı, "Sinema 70" den yana baktı, "Meydan Sahnesi" gülümsedi yüzüne. Yıllar önce kovulmuştu tiyatro bu salondan, yerini sinema salonuna bırakmış, en adisinden seks filmleri oynatılmıştı yıllar yılı. Sonra kafe mi ne olmuştu. Ama tiyatro eski yerine dönmüştü yine. "Zafer Madalyası"nı sergilerler mi acaba?

Orduevi'nin köşesini döndü. Demir yığını üstgeçidin izin verdiği kadar Necatibey Caddesi'nin karşı köşesini görmeye çalıştı. Evet, "Ankara Sineması" da yoklar kervanına katılmış, o da yerini pasaja bırakmıştı.

Necatibey Caddesi boyunca yürüdü. Yeşilirmak Sokağı'na döndü. "Gölbaşı Sineması" ile "As Sineması" vardı sokağın hemen sonunda. Artık yoktu... Başını salladı, "John Ford Haftası" aklına geldi. 20'li yaşlarda John Wayne'i izlemişti "Posta Arabası" filminin ilk çevriminde. Westernlerin Büyük Ustası, kuralları koyuyordu, birer birer: "Gaddar" Kızılderililerin kafa derisi yüzmesini, Mavi Ceketlilerin zor durumdaki beyaz adamları kurtarmasını falan. İki sinemanın olduğu yerde beton bir çirkinlik yükseliyordu şimdi. Telebilmemne bi şeysi...

"Bugün, (Kayıp Sinemalar) günü olsun." dedi. Kendini mezar ziyaretinde gibi hissetmeye başlamıştı. İçini çekti, başladığı işi bitirmeliydi. Demirtepe Durağı'ndan Ankaray ile Bahçelievler'e ulaştı. Üçüncü Cadde üzerindeki "Renkli Sinema"nın bulunduğu yere kadar yürüdü, durdu. Somerset Maugham'ın romanı "Human Bondage"ın beyazperdedeki üçüncü çevrimini gösterirken yanmıştı o güzelim sinema. "Şanslıydık ki, biz izlerken yanmadı." diye düşündü. Platin saçlı Kim Novak,

tüm güzelliği ile gözlerinin önünden geçti. Son durağa kadar yürümeye gerek yoktu. Çocuklarını üç boyutlu filmle tanıştırdığı "Arı Sineması" yerini TRT stüdyosuna bırakmıştı.

Az kalsın unuttuyordu Cebeci'deki sinemaları. Öğrencilik yıllarının sinemalarını. Ankaraydan Kurtuluş'ta indi, Cebeci'ye doğru yürüdü. Hukuk Fakültesi'ne gelmeden durdu, "Site Sineması" işte tam da buradaydı. Diğer salonlardan farklı olarak ters eğimliydi, arka sıralar aşağıda, ön sıralar yukarıdaydı. Şimdi? Şimdi ne olduğunun hiç önemi yoktu; "Ne olursa olsun, sinema değil ya. Ben ona bakarım."

Hukuk, Siyasal derken, "İnci Sineması"nın önüne gelmişti. Güldü, "Tarkan Vandal Kani" adlı saçma, sapan filmi izlerken, Vandalların rengarenk kuzu postlarıyla ortalıkta salınmasına dayanamayıp, "Bu kadar da olmaz ki!" diye bağırınca, sinemadan atılmışlardı, yaka paça.

"Hamamönü'ne giderken, Konservatuar'ın karşısında...", "Ne Konservatuarından söz ediyorsun. Orası şimdi belediye. Böyle olur külhani bizde kültür dediğin. Konservatuar da ne ola ki? Keman gıyığı, piyano tıngırtısı yerine..." "Cebeci Sineması" diyecektim, nerelere gitti laf. O da yok artık."

Daha ötesi, "Melek Sineması" yerini düğün salonuna bırakmıştı, "Saray Sineması" da aynı kaderi paylaştı. Eh, "Doğum Evi'nin yanına, Düğün Salonu yakışır!" diye düşündüler zahir...

Ellerini ceplerine soktu, hava daha serinlemiş gibi geldi. Kendi kendine söylendi: "Bunlar yalnız benim anımsayabildiklerim. Ya diğerleri?"

Diğerleri, yani "O Güzel Sinemalar, O Güzel Film Bobinlerini Almış Anıların Arasında Yerlerini Almaya Gitmişlerdi."

Dali Sergisinden Notlar...

Emre Sarıkaya

Dali'yle ufak bir geziye çıkmak, her şeyin birbirine girdiği hissini veren ve her şeye olağandışı bir hareketlilik kazandıran küçük bir dokunuş gibidir. Gerçeğin, rüya ve bilinçaltı ile yer değiştirdiği, birbiri içine girdiği tablolar arasında dolaşmamız, ne mutlu ki, o imgesel devrimi özümsememize yardım edebilecek gerçek bir kargaşa eşliğinde gerçekleşti.

“Ben Sürrealizmin ta kendisiyim”

Bu ünlü söz Salvador Dali'ye ait. Üç başlık altında sunulmuş olan tablolardan “Sürrealizmin İzleri” altında sergilenen 9 adet eser bu sözün ışığı altında incelenebilecek türden örnek niteliğindeki çalışmalarıdır. Dali, saçmalığı adeta bir üretim biçimine dönüştürür. Sergideki ikinci üst başlık ise “Gala ile Akşam Yemeği”di. Aşçı olmak Dali'nin çocukluktan beri hayalidir. Dali aşçı olamadıysa da bu hayal, gerçekleştirememişlikten resimleri sayesinde kurtulmuştur. Hazırladığı menüler, gerçekte karşımıza sunulamayacak türden ve ancak bilinçaltımızı doyuracak yemeklerden oluşur. Tabloların yanında şu yazar: “Katalanlar'ın sadece yedikleri, içtikleri, dokundukları ya da gördükleri şeylerin var olduklarına inandıkları söylenir.” Katalan olan Dali ise mutfakla ilgili bu soya çekimle ilgili olarak şunu söyler: “Ne yediğimi biliyor, ne yaptığımı ise bilmiyorum.” Son olarak da karşımıza çıkan, “İlahi Komediya”ydı. Bu uzun şiirden ilhamla Dali 100 adet eser ortaya çıkarmıştır ve bunu yine

Cennet, Cehennem ve Araf olmak üzere üç başlık altında toplamıştır. Bu tablolarında sürrealist yöntemlerle resmettiği şiir, onun imge dünyasında yeniden hayat bulmuş ve tamamen özgün bir yeniden okumaya tabi olarak zihinleri kışkırtıcı bir etkiye sahip olmuştur.

Sürrealizm Nedir?

Sebati Ladikli

1924 yılında şair Andre Breton'un yayınladığı manifestoyla, dadaizmden etkilenecek ortaya çıkan ve iki dünya savaşı arasında etkinliğini koruyan, sonrasında ana akıma yaklaşarak değişen fakat tamamıyla kaybolmayan devrimci bir akımdır. Modern kapitalist düzenin toplumsal bazdaki etkileri sonucu oluşan tekdüze mantığa, dar kafalı akılcılığa ve otomatlaşan zihniyete karşı bir tepkidir. Tümüyle ütopyacı ve devrimcidir. Dadaizmdeki toplumsal değerler üzerindeki yıkıcılık esası aynen sürrealizmde de vardır fakat dadaizmin aksine yıkmak için yıkmak değildir söz konusu olan. Yeniden inşa etmek amacını da barındırır ve bu yüzden de anlaşılacak gibi bir derdi vardır. Dadaizmden bütünüyle ayrıldığı bu noktada, Marksizmle flört eder. Sürrealizm tam olarak bilinçaltından beslenir. Buna göre, ana akımın esas kaynaklar olarak bellediği akıl ve mantık, sanata kaynak olma kapasitesinden acizdir. Mantık denilen kavram, kapitalist düzenin kullandığı önemli bir kaynaktan başka bir şey değildir. Burjuvanın hesaba dayalı akılcılığı da sürrealistlerin ağır darbesinden payına düşeni alır. Burada tek bir amaç söz konusudur, o da tüm saflığıyla özgürlüktür. Bu amaca ulaşma sürecindeki tek pusula ise tesadüftür. Akla yatkın olma zorunluluğunun toplumsal ağırlığından sıyrılarak öznel hafifliğe kavuşulur. Bu öznellik, nesnelliğin bir parçası olarak değil tam olarak onun karşısında olan ve onun varlığını tehdit eder biçimde konumlanan bir niteliktedir. Yine bu öznellik gerçekliğe düşsel öğeler kazandırarak mantığın süregelen işlevselliğini baltalamayı başarır. Sürrealizmin Sinemayla, Sinemanın Dali'yle Etkileşimi

Sinema ile sürrealizm arasındaki etkileşimin ilk olgun meyvesi olarak Dali'yle Luis Buñuel'in ortak yaratımı olan Un Chien Andalou (Bir Endülüs Köpeği, 1929) göze çarpar. Bunun yanında bir sene sonra çekilmiş olan L'Âge d'Or (Altın Çağ, 1930), orta metrajdaki ilk sürrealist yapımdır. İlk filmleri Un Chien Andalou, her ne kadar bir hikayeyi barındırıyor gibi görünse de bu hikaye tamamıyla anlamsızdır. Hatta ismin de filmle bir ilişkisi yoktur. Film, esas olarak Dali ve Buñuel'in birbirlerine anlattıkları iki rüyanın birleşiminden oluşur. Esas olan, rasyonelliğin inkarıdır. Bu bakımdan Un Chien Andalou, en duru biçimde sürrealisttir. Dali'nin Buñuel'le birlikte ortaya koydukları iki eserin ardından, sürrealist akımın sinemadaki çehresi -yeni yetme bir çocuğunki kadar da olsa - şekillenmiştir. Dali, kendisinin modern sanatın yaratıcısı olduğuna inanır. Her ne kadar sürrealizmin babası Breton tarafından Avida Dollars (Dolar Heveslisi) olarak adlandırıldıysa da günümüzde sürrealizm denildiğinde akla gelen ilk isim olmayı başarmıştır. Bu girişin ardından vakit, Dali'nin resim alanında verdiği eserlere benliği bırakma vaktidir.

AY IŞIĞINDA AGORA

Ayaklar Suya Erince, Yollara Düşme Vaktidir

Ali Akın Akyol

Uykuda gezme hastalığı olan kişilerin yatağının etrafına, sahanlar ve tepsiler içinde su koyarlarmış eskiden. Uyku arasında yataktan kalkıp yürürken ayaklar bu sulara deyince uyanırlarmış uyuyanlar ya da uyur gezenler. Şimdi nerden çıktı bu diyenler için hemen bağlantıyı kuruyorum.

Yaz geliyor dostlar. Baktım tüm uçaklar normal fiyatların 3-4 misli fiyatlara şimdiden ulaşmış. Tamam uçarak gidemiyorsak yolların suyu mu çıkmış, çıkalım yollara da ayaklarımız bir an önce suya ersin. Doğuya mı gideliim batıya mı, kuzeye mi gideliim güneye mi. Pusula nedense önce kuzeyi gösterir hatta kuzeye giderken biraz batıya kayar İstanbul'da buluruz kendimizi hep, Ayasofya'da soluklanırsınız. Aklımıza Topkapı gelir, kapıdan kuleye, asmadan köye geçer denizi görürüz. Uzak Asya'dan geldik ya, şaşırırız hep.

İpek Yolu'nu mu izleseeeek, yoksa Baharat Yolunu mu? Şimdi diyelim ki İpek Yolu hem iş hem hem de tatilciler için, Baharat Yolu ise sadece tatilciler için seçtiğimiz yolculuklar olsun. Önce ipek yolculara seslenelim. İş arasına yine bir tatili sıkıştırdınız. İşten çok tatili düşündünüz. Tatili bir makreme gibi ördünüz, ince teğeller attınız, aralara tığ işi iplikler eklediniz. Programı yoğun tuttunuz, çantanıza orman koydunuz, denizi koydunuz, günyüzünde yürüyüşler, uykusuz geceler koydunuz. Nasılsa dönünce iş ortamında dinleniriz dediniz, rahatladınız, fonda dont worry be happy.

Gelelim baharat yolcularına. Onlar tam bir gurme programı yaptılar. Geç kalkılan günler açık büfede başlayıp havuz başında içilen kokteyl ve yenilen tatlılardan akşam zengin mezeli sofralarda muhabbetlere uzandı. Mısır Çarşısı'nın baharat kokuları geldi damaklara ve masalara. Eğlence süpürdü bıraktı yaşamı, yaşam post-it oldu yapıştı uzaklara. Şimdi bugün, kalsın uzaklar uzakta. Tam bir uykuda gezme hali. Halikarnas Balıkcısı onları Akdeniz'e çağırdı, ama onlar neden diye düşünmeden koştular sarhoş sefahatlerine;

“...Akdeniz, kimi geceler, plankton denilen mikroskobik yaratıkların suda yüzerek sevişip çoğalmasıyla öylesine uyanıp aydınlanır ki suyunun her damlası, zindan karanlığında, bir elektrik ışığı damlacığı kesilir. Zaten, ana rahminde her küçük yumurta, canlı bir yavru olma işine girişince, birden düşmesine basılan ampul gibi, bir ışık taneciği olarak parlar. Sessizlikte kulağın ansızın çınlamaya koyulması gibi... Akdeniz'de enginin ışığı göklere vurur da sanki “Gece”, uykusunda uyurken, hayatın düşünüyür içinde görür ve hayatı sayıklar. İşte bunun içindir ki Akdeniz, “Akdeniz” adını alır” (Altıncı Kıta Akdeniz, Bilgi Yayınevi).

Akdeniz'in öte yakasında güneyde, kum fırtınası başladı, çölden Sodom ve Gomora şehirleri açığa çıktı. Sodomlular tuz gölüne koştular, Gomoreliler ise evlerinde kaldılar. Diğer tüm arkeolojik şehirler gibi yıkıldı onların da süslü taş evleri, tiyatroları

zamanla. İnsanların üzerine yanardağlardan lavlar püskürdü, öylece kaldılar. Yollar ordan da geçti, gitti, şaşırdı sonra unuttu yolluğunu. Gün gezgini mi, düş gezgini mi, uyur gezer mi, gezer uyur mu? Geçmişin atlıları bir oraya bir buraya derken doğuya yönelir sonra, dosdoğru burun dikine;

“...Bazıları Hindistan'a kadar yalnız, deniz olduğunu düşünürdü. Bazıları okyanusta, gökyüzünün daima masmavi ve insanların hala “Altın Çağ”da yaşadığı “Mutlu Adalar” olduğuna inanırlardı. Yol, dünyadan, deniz ve dağlardan dosdoğru gökyüzüne, aya ve güneşe gidiyordu. Kim bu yoldan yürüyüp aya kaç adım olduğunu ve güneşin ne kadar büyük olduğunu söyleyebilecek (İnsan Nasıl İnsan Oldu, M. İlin, E. Segal, s. 268, Bilgelerin Yolu)...” yollar batıya çıkardı en sonunda hep... Batı, doğunun öteki ucuydu. İş için çok batıya gidilirdi, gezmeye güneye, keşfetmeye doğuya, şiir yazmak için de kuzeye. Batı sonra şöyle der fısıltıyla kulaklara;

“...Kimse bir ada, tek başına bir bütün değildir. Herkes ana karanın bir parçası, bütünün bir bölümüdür. Deniz bir parçacık toprağı alıp götürse Avrupa eksilir. Deniz bir burnu aşındırsa, arkadaşlarının ya da senin toprağın aşınmış demektir. Her ölüm beni eksiltir, çünkü insanlığın bir parçasıyım ben. Bundan dolaydır ki hiçbir zaman “çanlar kimin için çalışıyor” diye sorma. Çanlar senin için çalışıyor...” (John Donne). Ayaklar suya erdi, ışığı, güneşi, yolu unut, ekin bitmez denizi unutma...

Süpürge Ankara'dan Uçtu

Efecan Tan

Festivalin açılış töreni Ankara Devlet Opera ve Balesi sahnesinde yapıldı. Habertürk'ün canlı yayınladığı törenin sunuculuğunu sinema oyuncusu Serap Aksoy yaptı. Festival bu sene onur ödülüne Hale Soygazi'yi layık gördü. Türkiye sinemasındaki az sayıda kadın yönetmenden biri olma özelliğini taşıyan, çalıştığı filmlerde toplumsal sorunlara dokunmayı ihmal etmeyen Bilge Olgaç adına verilen başarı ödülleri ise bu sene Serra Yılmaz ve Füsün Demirel'in oldu. Gecede beyazperdenin en önemli isimlerinden Meral Okay ve genç yönetmen Seyfi Teoman'da unutulmadı. Bu isimler anıldığında salonda büyük alkış tufanı koptu.

gelinler konuları tartışıldı. Festivalin kapanış töreni ise Kızılırmak Sineması'nda yapıldı. Törene Kızılay sokaklarında sık sık rastladığımız sokak müzisyenlerinden oluşan Masala grubu özgün müziğiyle renk kattı. Törenin en heyecan veren bölümü ise ödüllerin açıklandığı anlar oldu. Süpürgecilerin Genç Cadı ödülü Ezgi Mola'ya gitti. Törene katılamayan Ezgi Mola aldığı ödüle esprili bir dil kullandığı video mektupla teşekkür ederek belki de izleyenlere törenin en eğlenceli anlarını yaşattı. Uluslararası Film Eleştirmenleri Birliği (FIPRESCI) jürisi'nin ödülü ise Şilili yönetmen Francisco Silva'nın "Ivan'ın Kadını" filmine verildi. (Uçan süpürge

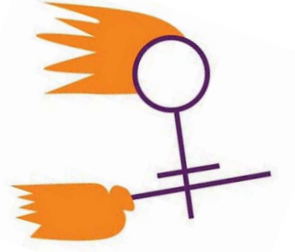
15 yıldan beri sanata, sanatçıya, kadına değer veren bir grup insan bir festival düzenliyor sanatçıları ödüllendiriyor, genç sinemacıları cesaretlendiriyor, Türkiye sinemasının emekçi kadınlarını ön plana çıkarıyor. 1988 yılından bu yana düzenlenen, Türkiye'nin ilk kadın filmleri festivali bu yıl da yani 15. kez sinemaya emeği geçen kadınları ödüllendirdi ve onurlandırdı. Festival kapsamında filmler Ankara'nın muhtelif yerlerinde seyirciyle buluştu.

Festival kapsamında düzenlenen bir diğer etkinlik ise Ankara Üniversitesi Cebeci kampüsündeydi. "Olay yeri: Aile" adlı panelde aile kavramı sorgulandı. Ailenin sandığımız kadar emniyetli bir yer olup olmadığı sorusu soruldu. Aile içi şiddet, taciz, çocuk

FIPRESCI jürisinin ödül verdiği tek kadın filmleri festivali olma onuruna sahip)

"Size Baba diyebilir miyim?" sorusunu soran kısa film bölümünde ise 1.lik ödülü Bilgi Diren Güneş'in "Eyvah Babam Emekli Oldu" adlı filmine verildi. İzleyenler kapanış töreninde 1.lik ödülüne layık görülen filmi izleme fırsatı buldu ve film seyircilerin büyük beğenisini kazandı.

Kapanış töreninin sonlarına doğru bir konuşma yapan Dernek başkanı Halime Güner bu sene bakanlıkların yaptığı katkısı yüzde 50 azaltmasından dolayı 2 bankadan kredi çekmek zorunda kaldıklarını ama ne olursa olsun bu festivali düzenlemeye devam edeceklerini belirtti. "Bir çok kadın arkadaşın desteği ile buraya geldik ayrımcılığa tepki göstermek istedik diyen Güner" bu sene benim bu roldeki son festivalim olabilir artık danışılan abla olmak istiyorum" diye de ekledi.

Artık Eskiye Rağbet Var!

Fatma Nevin Vargün

Siz hiç 2. el giyindiniz mi? Hemen hayır demeden düşünün lütfen! Mutlaka ablanızın, kuzeninizin küçülen bir eşyasını giymişsinizdir. "Parayla aldınız mı?" diye sorsam muhtemelen "öyle şey olur mu?" diyeceksiniz. Türkiye'de, özellikle Ankara'da 2.el mağazaları henüz yaygın değil. Zira bizler daha önce başkaları tarafından kullanılan eşyalar kullanmaya alışık değiliz. Akrabalar ve yakın arkadaşlar arasında eskiden beri giyim takası yaparız ama eskiyen eşyalarımızı bizden daha "fakir" olduğunu düşündüklerimize vermeye alışığız. Köyümüz varsa köyümüze, büyük kentlerde ise apartman görevlisine vermeyi tercih ederiz. Oysa Avrupa ve Amerika'da insanlar artık kullanmak istemedikleri eşyalarını hemen evlerinin önünde, bahçelerinde satıyorlar. Bu satışlarda, eşyalar yeni sahipleriyle keyifle buluşuyor. Bu alışverişin kültürel bir alt yapısı olduğunu söylemek de yanlış olmaz sanırım. Sınıfsal olarak burjuvalar buna daha açıktır. Fakat yavaş yavaş bizim ülkemizde de büyük kentlerden başlayarak 2.el mağazaları artmaya başladı. Özellikle sivil toplum örgütlerine 2.el bağışı artıyor. Yapılan bu bağışlar örgütlerde kermes veya süreli satış merkezlerinde ucuz fiyatlarla satılıyor. Ufak da olsa örgütler için mali bir kaynak oluşuyor. Oldukça tüketici bir toplumuz. Mevcut sistem, özellikle biz kadınları sürekli tüketime itiyor. Her türlü bunalım halimiz, mağazalara dalıp birkaç parça giysi ya da takı almakla bitiyor. Eve geldiğimizde çoğundan vazgeçmiş olabiliyoruz. Moda

dediğimiz şey ise hızla değişiyor ve hepimizi tek tiplendiriyor. Ev eşyaları da değişiyor. Eskinin gerçek ağaçlarından yapılmış mini büfeleri, ufak ama sade koltuklar yerine daha büyük eşyalar revaçta. Yalnız yaşayan yaşlı insanlar hayata veda edip gittiklerinde de, geride kalan varisler için ev, arsa, altın ve bankadaki hesaplar önemli oluyor. Herkesin evi yeterince dolu, üstelik yeni moda eşyalarla... Güzelim eskiler, torbalarla çöplerin yanına yollanıyor. Koltuklar, büfeler, sandıklar, lambalar da çöplüğün kenarına bırakılıyor. Eğer belediye görevlilerinden önce kâğıt ve eski toplayıcıları rastlarsa, bitpazarlarında yeni sahipleriyle buluşmayı başarabiliyorlar. Aksi halde çöplerin arasında yok olup gidiyorlar. "Eskiye rağbet var mı?" diye sorarsanız eğer, bu rağbeti gösteren en önemli kesim gençler, öncelikle de üniversiteli gençler. Özellikle yetmişli yılların giysilerini, çantalarını kullanmaktan mutlu oluyorlar. Eski yıllarda kullanılmış eşyalar, yaşama dair meraklarını daha canlı tutuyor. 2.el kısa bir süre sonra tutkuya dönüşüyor. Üstelik oturup hesap yaptığınızda giyim masrafınızın minimum düzeye indiğini fark ediyorsunuz. Şüphesiz tüm ihtiyaçlarımızı eskicilerden almak durumunda değiliz. Ama kesin bir şey var ki o da; az tüketmek. Evlerimizi, odalarımızı eşyalarla doldurup içinde kaybolmaktan vazgeçmek gerekiyor. Kapitalist sistemin yarattığı tüketim çılgınlığına dur demeyi kendimizden başlatmak mümkün. Ve de çok hafifletici.

Nana 2. El, Bestekar Sok. 3/B

Şair Sözcüklerle Resim Yapmış, Ressam Renklerle Şiir Yazmış

M. İhsan Doğan

Çağdaş Sanatlar Merkezi, Ankara'da bir vaha sanki. Kapısından girdiğiniz anda sanatın her türü, etkinliğin her çeşidi sarıveriyor. Bu kez, ülkemizin en değerli bilim insanlarından birini Prof. Dr. Türkan Saylan'ı anma etkinliği için kapısından girdim. Onu, zamansız kaybetmenin acısıyla dolu salona doğru ilerlerken bir başka acının, Van Depremi'nin tuvallerden bana baktığını gördüm, irkildim. Çetin Çakmakçı, kentini harabeye çeviren doğa felaketine, yaptıkları entipüften yapılarla ortak olan (Onlara görgü kuralları içinde bir ad bulamıyorum) şeyleri tuvallerine geçirerek tarihe tanıklık ediyor. Amcası Ömer Civano Çakmakçı ise mısralarıyla resimleri seslendiriyor:

*Talan mevsimi
güdümlü fırtına
gelir her on yılda bir
patenti belli vurguncularla*

Bu kez depremle birlikte gelmişler İnsanlarımızın canlarını alarak gitmişler. Doktor Ozan Ömer Civano Çakmakçı'ya da

isyan etmek düşmüş:
*Binlerce can/bir yürekte
köylü, işçi, öğrenci, aydın/ben olurum
karanlık hücrelerde
işkence hanelerde
elektrik verilir bedenime
soluğum derinleşir
gözlerimde halkım yanar*

Çetin Çakmakçı, yaralı Van'ı öyle bir isyanla geçirmiş ki tuvallerine insan uzun süre bakamıyor. Her an tuvalden tozlu, kanlı bir el uzanıp, yakanızdan tutuvercekmış gibi geliyor insana. Ama umut da yok değil sergide:

*Sonunda mutlaka çiçeklenecektir
zulüm ve sömürüye rağmen
gurbet ve zindana rağmen
çağın şiiri*

Anlayacağınız dostlar; Çetin Çakmakçı, renklerle acının şiirini yazmış tuvallere, Ömer Civano Çakmakçı da mısralarıyla acıyı, isyanı, umudu resmetmiş.

Dosya Konuları

Geçmiş Sayılarda...

Solfasol Sayı.01
Mayıs.2011

Ankara'da Bisikletli Yaşam Bulundu

Solfasol Sayı.02
Haziran.2011

PolitikAnkara

Solfasol Sayı.03
Temmuz.2011

Bebeklerin Ankarası

Solfasol Sayı.04
Ağustos.2011

Hamamönü

Solfasol Sayı.05
Eylül.2011

Hacıbayram

Solfasol Sayı.06
Ekim.2011

Yeni Başlayanlar İçin Ankara

Solfasol Sayı.07.08
KasımAralık.2011

Kentte Beslenme

Solfasol Sayı.09
Ocak.2012

Gözetle(n)me

Solfasol Sayı.10
Şubat.2012

Yer Altında Bir Ankara Var: Ankara'nın Pasajları

Solfasol Sayı.11
Mart.2012

Ankara'da Yerel Basın

Solfasol Sayı.12
Nisan.2012

Ankara'nın Perili Köşkleri

Solfasol Sayı.13
Mayıs.2012

1 Mayıs ve Solfasol

Solfasol Sayı.14
Haziran.2012

Atık Kağıt İşçileri ve Geri Kazanım

Gelecek Sayılarda...

Solfasol Sayı.15
Temmuz.2012

Homofobi

Solfasol Sayı.16
Ağustos.2012

Şehrin Görünmeyen Emekçileri

26 mayıs-3 haziran 17.TÜRKİYE KOROLAR ŞENLİĞİ

Nazım Hikmet Kültür ve Kongre Merkezi, Bağdat Caddesi Urankent Girişi, Demetevler

2 haziran

“SEVDALINIZ KOMÜNİSTTİR” NHKM İsmail Hakkı Demircioğlu/Sumru Ağıryürüyen/Cüneyt Duru/Ümmüşen/Azmi Toğuzata/Sabri Ejder Öziç/Abis/Tuncer Tercan/Abdullah Nefes/Murat Çıdamlı/Tiyatro Kulübesi/NHKM, Odtü Vişnelik, 20:00

3 haziran

TÜKÇEV Bisiklet Şenliği Ankara Kalesi, Rahmi M. Koç Müzesi, Çengel Han, 9:30-13:00

Afet Yasası'na Karşı Miting

5 haziran

Ekümenopolis- Ucu Olmayan Şehir, Kızılırmak Sineması, 20:45 (350 Ankara)

Bir Fikr-i Firar Meseli: MACBETH, Gazi Mustafa Kemal Bulvarı 114- C, 20:00 (www.yeralti.gen.tr)

13 haziran

David Harvey Konferansı “Crisis of Capitalism and the Urban Struggle”, ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi, 17:00

16 haziran

Konser, Suzan Kardeş- Bekriya Band, Jolly Joker, Kızılırmak Sk. No:14 Kızılay, 22:00

30 haziran

Konser, Bilkent Senfoni Orkestrası, Film Müzikleri, Bilkent Odeon, 21:00

Ankara Üniversitesi Rasathanesi, Halk Günü Etkinliği

2 nisan-9 temmuz

CERN ‘Bilimi Hızlandırıyoruz’sergisi. ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi arkasında, kapalı tenis kortlarında 400 m2 kapalı alanda.

İMZA KAMPANYASI...

Merhaba,

Biz Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı'ndan bir grup üniversiteli kadın olarak Başbakan'ın ve AKP hükümetinin üreme, sağlık ve nüfus politikalarıyla ilgili son dönem yaptıkları açıklamaları ve kadınların bedensel bütünlük, üreme ve sağlık haklarını iğdiş etmeye yönelik, otorite-milliyetçi-muhafazakar, cinsiyetçi ve heteroseksist politikalarını kınamak üzere ASAĞIDAKİ İMZA KAMPANYASINI BAŞLATTIK. Ortak mücadelemiz için sizlerden de acil destek bekliyoruz. Sadece imza atmakla yetinmeyin, lütfen yaygınlaştırın....

<http://www.ipetitions.com/petition/kamuoyuna-cagrimizdir-kurtaj-tartismasina-tepkisiz/>

Prof. Dr. Gülay TOKSÖZ, Ankara Ün., Siyasal Bilgiler Fak., Doç. Dr. Elif Ekin AKŞİT, Ankara Ün., Siyasal Bilgiler Fak., Prof. Dr. Serpil SANCAR, Ankara Ün., Siyasal Bilgiler Fak., Doç. Dr. Funda CANTEK, Ankara Ün., İletişim Bilgiler Fak., Prof. Dr. Çiler DURSUN, Ankara Ün., İletişim Bilgiler Fak., Doç. Dr. Alev ÖZKAZANÇ, nkara Ün., Siyasal Bilgiler Fak, Doç. Dr. Gülriz UYGUR, Ankara Ün., Hukuk Fak., Prof. Dr. Mutlu BİNARK ,Başkent Ün., İletişim Fak., Doç. Dr. Güzin YAMANER, Ankara Ün., Güzel Sanatlar Fak., Doç. Dr. Betül YARAR, Gazi Ün., İletişim Fak., Yrd. Doç. Dr. Emel MEMİŞ, Ankara Ün., Siyasal Bilgiler Fak., Öğretim Görevlisi Dr. Fevziye SAYILAN, Ankara Ün., Eğitim Bilimleri Fak., Yrd. Doç. Dr. Pınar Melis YELSALI PARMAKSIZ, Ankara Ün., Siyasal Bilgiler Fak.

AST

(İzmir Cad. İhlamur Sokak, Kızılay)
AST aylık program için, www.ast.com.tr

CERMODERN

(Altınsoy Caddesi, No: 3 Sıhhiye)
3 mayıs-5 ağustos, M.C.Escher ve Çağdaşları,

18 haziran-24 haziran, CerModern Açık Hava Film Günleri

ESKİYENİ

(İnkılap Sokak 6/A)
www.eskiyenibar.com
Her Çarşamba, 21.30
Safa Bolat ile Şenlik Bandosu

NEFES

(Sakarya Caddesi, Üst geçit ayağı)
www.nefesbar.com
Her Cuma ve Cumartesi,
Murat Meriç ile Eski45likler

Orta Dünya Cafe

(Kızılırmak Sok. No: 35)
Her pazar Ankara çevresi gezileri
Sinek Sekiz yayınevi'nin “sürdürülebilir yaşam kitapları”nın tam serisi

PAB

(Perşembe Akşamı Bisikletçileri, Ankara)
Her Perşembe, Güvenpark, 20:00

SARKAÇ cafe

(Bayındır-2 Sokak No:62 Kızılay)

TAYFA Kitapkafe

(Selanik Cad. 82/32 Kızılay)
www.tayfa.com.tr
Her Cumartesi, Permakültür Buluşmaları, 14.00
GeçErken Caz Dinletisi / 9 Haziran Saat 19.00
Açık Atölye Ankara Etkiniği / 15 Haziran

HAMAMÖNÜ'nde Canlı Müzik

(Altındağ Belediyesi Kültür Sanat Evi, Dutlu Sokak)
Her Pazar, 15.00-18.00,
Türkiye ve Dünyadan Halk Ezgileri

SOLFASOL
Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi
Haziran 2012
14. Sayı
Ayda Bir Yayımlanır.

Editörler
Mehmet Onur Yılmaz,
Sibel Durak, Tanju Gündüzalp

Yayına Hazırlayanlar
A. Necati Koçak, A. Şebnem Soysal, Akın Atauz, Aktan Acar, Aydan Çelik, Aydın Bodur, Ayhan Çelik, Besim Can Zırh, Birol Özdemir, Canberk Güler, Cemre Kutluay, Deniz Enli, Doğaç Mirza, Ebru Baysal, Efekan Tan, Emrah Kırımsoy, Emre Baturay Altınok, Enver Arcak, Eren Aksoyoglu, Ezgi Koman, Funda Şenol Cantek, Gözdem Üner Tubay, Harman Saner Çakmak, Kübra Ceviz, M. İhsan Doğan, Mehmet Öz, Murat Dirican, Nermin Atılkan, Nur Yılmazlar, Olcay Koşan, Onur Mat, Ozan Küçükusta, Özge Altınyayla, Özgür Yalçın, Özsel Beleli, Petek Çiftçi, S. Erdem Türközü, Sebatı Ladikli, Selda Bancı, Selda Tuncer, Sümeyra Ertürk, Şehnaz Azcan, T. Tolga Özçelik, Umut Koşan, Vedat Gün

Katkı Verenler
Ali Akın Akyol, Alper Şen, Asena Ayhan, Ayşe Uslu, Ayşegül Çelik, Burcu Öztürk, Celal Musaoğlu, Emre Sarıkaya, Eloise Dhuy, Erdem Ceydilek, Eren Atak, Ezgi Tuncel, Ezo Demir, Fatma Nevin Vargün, Gökçer Tahincioğlu, İbrahim E. Celal, İnci Gökmen, M. Uçan, Mehmet Ali Çetinkaya, Mehmet Zeki, Murat Ayvaz, Murat Meriç, Murat Sevinç, Murat Tangal, Oktay İnce, Pınar Büyükgür, Rabia Ç. Çavdar, Rohan S. Kaya, Ruşen Özgür Özcan, Seçkin Erdoğan, Selçuk Atalay, Serap Günay, Sinan Yusufoglu, Sine Çelik, Tuğba Dirican, Tuğba Koyuncu, Tuğba Solukçu Canpınar, Ufuk Altınay, Yalçın Kaya, Yaşar Seyman

Teşekkürler
Berkay Odabaşı, Grup Klışe, Medet Dilek, Nefise Yeniğül, Remzi Altunpolat, Serdar Doğan (Canlar Tiyatrosu), Siddık Salaz, Taylan Bektaş, Yırtık Perde Sanat Kolektifi, Yüksel Çorbacioğlu

Tasarım ve Uygulama
Ezgi Koman

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet Onur Yılmaz

Yayın İdare Merkezi
Kavaklıdere Mah. Tunalıhılmi Cad. No:54/8
06660 Kavaklıdere / ANKARA
Tel - Faks: 0 312 437 76 41
bilgi@gazetesolfasol.com
abone@gazetesolfasol.com

İstanbul Temsilcisi
Alper Şen
İstiklal Cad. 116 Danışman GeçidiHacı Çıkmazı Sok. No: 1
Beyoğlu – İstanbul:
Tel: 0 537 683 94 70

Basım Yeri
Mattek MatbaacılıkBas. Yay. Tan. San. Tic. Ltd. Şti.
Adakale Sokak No:32/27
Kızılay/Ankara
Tel: 0 312 433 23 10

Basım Tarihi
01.06.2012
ISSN: 1301-8655

Yerel Süreli Yayın
5000 Adet Basılmıştır

Ankara Satış Noktaları:

Ada Kitabevi (Gordion AVM), Anadolu Kitabevi (Tunalı Hilmi Önal Pasajı), Aşıyan Kitabevi (Bayındır Sok. Adil Han Kızılay), Bahar Kitabevi (Karanfil Sok. Birlik Pasajı), Dost Kitabevi (Konur Sokak), Devr-i Alem Sahaf (Tunalıhilmi Cad. Kuğulu Pasajı), İmge Kitabevi (Konur Sok.), Turhan Kitabevi (Konur Sok.), Gülden Kitabevi (Karanfil Sok. Birlik Pasajı), Güven Kitabevi (Bahçelievler 7 Cad. 32. Sok.), Leylim Kitap (Esat Cad. Pamuk Pasajı), ODTÜ Öykücü Kitabevi (ODTÜ Çarşı), ODTÜ Mimarlık Fakültesi Kirtasiye, Okuyorum Kitabevi (Konutkent 1 Çarşısı), Orhun Kitabevi (Tunalıhilmi Cad. Tunalı Pasajı) Evrensel Kitabevi, Nazım Hükmet Kültür Merkezi.

İstanbul Satış Noktaları:

Mephisto Kitabevi: (Beyoğlu & Kadıköy Şubeleri) Parmakizi Kitabevi (Kadıköy Akmar Pasajı No: 70/25) Semerkand Kitabevi (Beyoğlu Süslü Sakı Sok.No: 5) **Solfasol Mekanları:** Solfasol'ü okuyabileceğiniz mekanlar da var! Kızılay'da Anatolia Cafe, AST, Beyoğlu Cafe, EskiYeni, Nefes, Ortadünya, Roxanne Cafe, Tayfa Kitap Cafe, Tenedos ve Sakal'da, Ayrıca Siyasal Kirtasiye, İHD, Ahlatlıbel, Lozantpark, Büyülfener Sinemaları, ODTÜ Sunshine'da; Kaleye yolunuz düşerse Kirit Kafe'de (Koyunpazarı Sokak No:60) Solfasol bulabilirsiniz.

Ankara'nın Tek "Sinan"ına Saygısızlık!

Enver Arcak

Ankara'da Mimar Sinan'a ait bir yapı olduğu pek bilinmese de, 1565-66 yıllarında inşa edilip günümüze ulaşan Cenab-ı Ahmet Paşa Camisi şehirdeki tek Mimar Sinan eseridir. Güvercinlerle dolu ağaçlı avlu içindeki tek kubbeli sade bir yapı olan cami, Ulucanlar Caddesi üzerinde yer alıyor. Özgün ismi eserin yapımını sağlayan Kanuni'nin vezirlerinden Cenab-ı Ahmet'e atfedilmiş. 450 yıllık bu cami günümüzde nedendir

bilinmez "Yeni Cami" diye adlandırılmaya başlanmış. Ulucanlar'dan gelen kornalı şehir gürültüsünü arkanızda bırakıp sakinlik veren avluya ulaştığınızda cami ön cepheden sizi karşılıyor. Ancak, onarım sebebiyle üç yıldır büyüleyici ahşap kapısından girilen iç kısım ziyarete ve ibadete kapalı. 16.yy'da iki yıllık sürede yapılmış bir yapının üç yıldır kapalı olmasının izini sürmeden önce; Türkiye, bürokrasi, organizasyon ve koordinasyon kelimelerini geçirdim aklımdan

kabullenmemi değil, anlayabilmemi kolaylaştırsın diye... Camiye girebilmek için etrafta görevli ararken avlunun sağında yer alan, akmayan çeşmelerin yakınında, kokudan girelemeyecek vaziyetteki tuvaletin önünde bekçiye bulabildim sadece. Bekçi, avlunun solundaki iki türbenin ziyarete açık, anahtarların kendisinde, caminin kapalı, imamın da başka bir camide olduğunu söyledi. Ziyaretimi takip eden günlerde edindiğim bilgilere göre, Eylül 2009 tarihli sözleşmeyle onarıma alınan yapı, Kasım 2011'de her şeyiyle tamamlanıp Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından Diyanet İşleri Başkanlığı'na teslim edilmiş. Vakıflar Genel Müdürlüğü'ndeki yetkililerden yapının restorasyonun tamamlanıp teslim edilmiş olmasına rağmen altı aydır neden kapalı olduğunu ilgili kendilerinin bilgisinin olmadığını, Altındağ Müftülüğü'nden konuyla ilgili bilgi alabileceğimi öğrendim. Müftülüğten ulaştığım yetkililerse Altındağ Belediyesi tarafından yapılacak çevre düzenlemesi ve tuvaletlerin yenilenmesini beklediklerini söylediler. Mayıs 2012'de avlusundan ziyaret edebildiğim cami, anlaşılan, bir süre

daha kapalı kalacak, dahası çevre düzenlemesi sebebiyle avluya da bir zaman sonra girelemeyip, ziyaret şaşalı bir açılışın ardına kalacak gibi görünüyor. Ne zaman kurulduğu bilinmemekle birlikte, Ankara Mevlevihane'si de Cenabı Ahmet Paşa Camisi'ni U şeklinde çeviren ahşap binalarla, 1929 yılında Jansen Planı gereğince yıkılana kadar buradaymış. O dönemler cami semahane olarak da kullanılmış. Ankara'daki tek Mimar Sinan eseri olan yarım asırlık, kare planlı, sade ama karakteristik bu yapı, belediyenin öncelikleri arasına ne zaman girer bilinmez. Meraklısına Not: 1489 Kayseri doğumlu Mimar Sinan, 90 yıllık yaşamının ardına 300'den fazla eser bıraktı. Bunlardan biri olan Cenab-ı Ahmet Paşa Camisi'ni Sinan'a atfeden kaynakların; Tuhfetü'l Mi'mârîn, Tezkiretü'l Ebniye, Tezkiretü'l Bünyan olduğunu belirtiyim. Öte yandan, araştırmacılar, caminin ana girişinin bina aksından kaçmış olmasını, Sinan'ın tasarımının tecrübesiz bir mimar tarafından uygulanmış olmasına bağlamaktalar.

Çöpte Lider, Geri Dönüşümde Yaya

Ankara'dan Doğaya Günde 1000 Kamyon Çöp

Ankara'da bir günde yaklaşık 5 bin, İstanbul'da ise 15 bin 500 ton evsel atık üretiliyor. Başkent'te kişi başına düşen atık miktarı kışın 1,14, yazın da 0,97 kilogram olmak üzere ortalama 1.05 olarak gerçekleşiyor. Çevre Bakanlığı'nın yayınladığı verilere göre bu atığın en az % 20'si pet şişe, karton, teneke gibi ambalaj atıklarının oluşturuyor.

Haydi "Kaynağında Ayrılmalı"yı Cümle İçinde Kullanalım

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürü Recep Şahin, kent çöplerini artık düzenli depolama tesislerinde bertaraf etmeye çalıştıklarını belirtti ve ekledi: "Evsel atıklarda hedefimiz düzenli depolama ve ambalaj atıklarını kaynağında ayır-

mak. Bunların evlerde plastik, karton, teneke olarak ayrılarak, geri kazanımının sağlanmasını amaçlıyoruz."

Ankara Belediyeleri Özde Tembel, Sözde Çevreci

Ambalaj atıklarına ilişkin yönetmelik kapsamında Türkiye'de yaklaşık 300 belediyenin ambalaj atığı yönetim planının onaylandığına işaret eden Şahin, bununla ilgili lisanslandırdıkları firmaların, belediyelerle anlaşarak evlerden bu tür atıkları toplamaya çalıştıklarını bildirdi. Çevre Bakanlığı'nın WEB sitesinde de bulunan listeye göre Ankara'daki ilçe belediyelerinin tümünün kaşeli onaylı ambalaj atığı yönetim planı var. Ancak listeye boncuk gibi dizilmiş Belediyeleri, iş kaynağından ambalaj atık toplamaya gelince ara ki bulasın. Planlı halimiz buysa bir de plansız olsa ne olurdu acaba?

Lafta Çözdük: Vahşi Depolamadan Düzenli Depolamaya

Türkiye'de son 10 yılda depolama anlayışının da değiştiğini dile getiren Şahin, vahşi depolamadan, yer altı suları ve havanın kirlenmesini önleyen, çıkan gazlardan enerji üretiminin yapılabilirdiği düzenli depolamaya geçildiğini söyledi. Şahin, "10 yıl önceye kadar düzenli depolamadan 19 milyon kişi hizmet alırken, bugün sayı 42 milyonu buldu. 2017'ye kadar 50 milyon kişiye ulaşmayı hedefliyoruz" diye konuştu.

Mamak Çöplüğü'nde Piknik Yapalım: Domates ve Ekmek

Sayın Şahin'i akla zarar bol sıfırlı hedefleri ile yalnız bırakamazdık. Açık havanın iyi geleceğini düşünerek kendisini, bir öğlen, makamına çok da uzak olmayan bir yere, siyah çöp sularının Ankara çayına aktığı Mamak Çöplüğü'nde, domates ekmek yemeğe davet ediyoruz. Domatesler ITC'den, ekmekler bizden! /Solfasol

Arka Sayfa Güzeli/

izi Kalır... Bahçelievler 3. Cadde

Solfasol, Yazarı Ayşegül Çelik ile Diyarbakır Kitap Fuarı'ndaydı (Hatice Meryem, Yavuz Ekinci)